ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ

ಭಾಗ – 1

ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

6

ಆರನೆಯ ತರಗತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ)

6ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 003.

ಮುನ್ನುಡಿ

2005ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘವು 2010ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿವರೆಗಿನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ರಚನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು 12 ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳನ್ನು 7 ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 1ರಿಂದ 4ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು 5ರಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳಾದ ಗಣಿತ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಿರುತ್ತವೆ.

2005ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವುದು.
- ಕಂಠಪಾಠ ವಿಧಾನದಿಂದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಲಿಕಾ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು.
- ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ನೀತಿಯನ್ವಯ ಮಕ್ಕಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದು.
- ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಇಂದಿನ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯದ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ವಿಷಯಗಳ ಮೇರೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಗ್ರದೃಷ್ಟಿಯ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು.
- ಶಾಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ಸಂಯೋಜನೆ.
- ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.

ನೂತನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ನೂತನ ವಿಧಾನಗಳಾದ ಅಂತರ್ಗತ ವಿಧಾನ (Integrated Approach), ರಚನಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನ (Constructive Approach) ಹಾಗೂ ಸುರುಳಿಯಾಕಾರದ ವಿಧಾನ (Spiral Approach)ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನೂತನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವುಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ತನ್ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಸ್ವಸ್ಥಸಮಾಜದ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ.

ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಗಣಿತವು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ–2005ರಂತೆ ಗಣಿತವು ಕೆಲವು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ, ಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಬಿಟ್ಟು ಗಣಿತವನ್ನು ಜೀವನದ ಸಕಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಬಳಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದು ಸಹಕಾರೀ ಕಲಿಕೆಗೂ ಪೂರಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಬಹುತೇಕ ಮಂದಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ–ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಗಣಿತವೆಂದರೆ ಭಯ. ಈ ಭಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ವಿನೋದಗಣಿತ, ಕಥೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು, ಗೂಢಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸುವ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ನಾವಿಂದು ವಿಜ್ಞಾನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತಿದ್ದೇವೆ. ಕಳೆದ ಅರ್ಧಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಅದ್ಭುತ ಕನಸುಗಳು ನನಸಾಗಿ ಮಾನವ ತನ್ನ ಸಾಧನೆಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಜೀವನವನ್ನು ಸುಗಮವನ್ನಾಗಿಸಲು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದ ಸಕಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಭೋಗ ವಿಲಾಸ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ಇಂದು ಮೂಲವಿಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ಮರೆಯುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಮಾನವ ತಲುಪಿರುವುದು ಒಂದು ದುರಂತವೇ ಆಗಿದೆ. ಭೋಗ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದತ್ತ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಒಲವಿದ್ದು ಮೂಲವಿಜ್ಞಾನದತ್ತ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈಗಲಾದರೂ ನಮ್ಮ ಯುವಕ ಯುವತಿಯರು ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವರೆಂದು ಆಶಿಸಿ ಮುಂದೆ ಬರುವ ನೂತನ ವಿಜ್ಞಾನ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದು, ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು, ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಸೃಜನ ಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವತ್ತ ಒಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಹೆಣೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಗುರುವೃಂದದವರ ಸಹಕಾರವು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ.

6ನೇ ತರಗತಿಯ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವು ಪಠ್ಯವಸ್ತುವಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರಚನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಎನ್‌ಸಿಎಫ್ 2005 ಹಾಗೂ ಕೆಸಿಎಫ್ 2007 ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡುವ ಅಂಶಗಳಾದ ಇಸವಿಗಳು, ಅನಾವಶ್ಯಕ ವಿಷಯಗಳು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘವು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಕಲಾಕಾರರಿಗೆ, ಪರಿಶೀಲಕರಿಗೆ, ಸಂಯೋಜಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಮುದ್ರಕರಿಗೆ ತನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಎಸ್. ಮುಡಂಬಡಿತ್ತಾಯ
ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು
ಪಠ್ಯವಸ್ತು ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಹಾಗೂ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ನಾಗೇಂದ್ರಕುಮಾರ್
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ,
ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪರಸ್ಪರ

ಆರನೆಯ ತರಗತಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘವು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಈ ಪುಸ್ತಕವು 2005ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ (ಡಿಎಸ್‌ಇಆರ್‌ಟಿ) ನಡೆಸಿದ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ನೂತನ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾಠದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಆ ಪಾಠದ ಬಗೆಗೆ ಪರಿಚಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪಾಠದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಚರಿತ್ರೆಯ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಥವಾ ಸನ್ನಿವೇಶ ಅಥವಾ ಕುತೂಹಲ ಮೂಡಿಸುವ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚರಿತ್ರೆಯ ಪಾಠಗಳ ನಡುವೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳು ಪಾಠಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಶಿಕ್ಷಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಆಗಿದೆ. ಭೂಪಟಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸದ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಪಾಠಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ರಾಜವಂಶಗಳ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಪಾಠಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಸಾಮಾಗ್ರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಪುಲ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಪಾಠಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾಲಗಣನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಾರದೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಆಶಯ.

ಪಾಠಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಪಾಠಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವಂತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಾಗಿ ಚೌಕಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಲಿಖಿತ ಅಥವಾ ಮೌಖಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಅವಕಾಶಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾಠಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ 'ಚರ್ಚಿಸಿ' ಎಂಬ ವಿಷಯದಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವೆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸಂವಾದ ನಡೆಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಸುಪ್ತಪ್ರತಿಭೆಗೆ ವೇದಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು ಶಿಕ್ಷಕರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪೌರನೀತಿಯ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಎರಡು ಸೆಮಿಸ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಪಾಠಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಶಿಕ್ಷಕರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಆಶಯವು ಹೌದು. ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಚೌಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದೆಡೆ ಭೂಪಟಗಳು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ನೈಜ ಕಲಿಕಾಂಶದ ಆರಂಭ ಹಾಗೂ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಐಕಾನ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಪೌರನೀತಿ ಪಾಠಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದೆಡೆ ಸೂಕ್ತ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯವೃದ್ಧಿಯ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯ' ಮತ್ತು 'ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣಾ ಪಡೆಗಳು' ಪಾಠಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅವಧಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇರೆ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಮೊದಲನೆಯ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಗಳು ಇರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ತಪ್ಪುಗಳು, ಮಾಹಿತಿ ಕೊರತೆ, ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೊರತೆಗಳು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಅವರ ಪೋಷಕರು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ತನ್ಮೂಲಕ ಅದರ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನೆರವಾದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು, ಪರಿಶೀಲಕರು, ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘದ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ನಾವು ವಂದಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಡಾ. ಎಸ್. ನರೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು : **ಡಾ. ಎಸ್. ನರೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್,** ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಜೆ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು (ಸ್ವಾಯತ್ತ), ಸರಸ್ವತಿಪುರಂ, ಮೈಸೂರು.

ಸದಸ್ಯರು : **ಡಾ. ಪಿ. ಸತೀಶ್‌ಕುಮಾರ್ ಶೆಟ್ಟಿ,** ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಬೆಸೆಂಟ್ ಸಂಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಮಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ, ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಬಾಗಲಕೋಟೆ.

ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಬಸವಣ್ಣೆಪ್ಪ ಕ್ಯಾಸ್ತಿ, ಸಹಶಿಕ್ಷಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಮಣ್ಣಿಕೇರಿತೋಟ, ಹಿಡಕಲ್, ರಾಯಭಾಗ, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಹುಸೇನ ಷರೀಫ, ಸಹಶಿಕ್ಷಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಮಾದರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಮುಸ್ಟೂರು, ಜಗಳೂರು, ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಚಿತ್ರ ಕಲಾವಿದರು : **ಶ್ರೀ ತಾರಾನಾಥ ಕೈರಂಗಳ,** ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಮಂಚಿ ಕೊಳ್ನಾಡು, ಬಂಟ್ವಾಳ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಪರಿಶೀಲಕರು : **ಶ್ರೀ ಎಂ. ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪ್ರಭು,** ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು (ನಿವೃತ್ತ), ಅನಂತ ಪ್ರಸಾದ, ದಂಬೆಲ್, ಅಶೋಕನಗರ ಅಂಚೆ, ಮಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು (ನಿವೃತ್ತ), ಜೆ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಬಡಾವಣೆ, ಮೈಸೂರು.

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ : **ಡಾ. ಎಂ.ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್,** ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರೊಪೆಸರ್ (ನಿವೃತ್ತ), ಹೆಚ್. ರಸ್ತೆ, ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಆರ್.ಎಲ್.ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರೊಪೆಸರ್ (ನಿವೃತ್ತ), 1105, ಪೂರ್ಣಾಪ್ರಜ್ಞಾನಗರ, ಉತ್ತರ ಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಈಶ್ವರಪ್ಪ ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು : **ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಎಸ್, ಮುಡಂಬಡಿತ್ತಾಯ,** ಸಂಯೋಜಕರು, ಪಠ್ಯವಸ್ತು ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

: **ಶ್ರೀ ನಾಗೇಂದ್ರಕುಮಾರ್,** ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಸಿ. ನಾಗಮಣಿ, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಪ್ರಭಾರಿ), ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು

: **ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್.ಎನ್. ಲೀಲಾವತಿ,** ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು.

NOT TO BE REPUBLISHED © KTBS

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿಗಳ ವಿವರ

ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರು:

ಪ್ರೊ. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು:

ಡಾ. ಟಿ. ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಸಮಾಲೋಚಕರು, 4ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗ, 3ನೇ ಮಹಡಿ, ಖನಿಜ ಭವನ, ರೇಸ್ ಕೋರ್ಸ್ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು–01.

ಸದಸ್ಯರು:

ಡಾ. ಬಸವರಾಜ್, ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ತುಮಕೂರು.

ಡಾ. ಎನ್.ಆರ್. ಹಡಪದ, ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಬಿ.ಅರಳೀಕಟ್ಟಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ತಾ, ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಹಂ. ಗು. ರಾಜೇಶ್, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ದೊಡ್ಡೇರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ ತಾ. ಬೆಂಗಳೂರು–562130.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಎಂ. ಕಾಗೀನಕರ್, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಚಂಗವಾರ, ಶಿರಾ ತಾಲ್ಲೂಕು, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ. ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಎಸ್, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು (ಪ್ರೌಢ ವಿಭಾಗ) ಶ್ರೀರಾಂಪುರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಉತ್ತರ ವಲಯ–2, ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ. ಶಾಹಿನಾ ಬೇಗಂ, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸ್ತ್ರೀಸಮಾಜ, ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಉ.ವಲಯ–2.

ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎನ್ ವೆಂಕಟೇಶ್, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಉರಮಾರ ಕಸಲಗೆರೆ, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನ ಸಮಿತಿ

ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ತಳವಾರ್ #777, 'ಜೇನುಗೂಡು', 5ನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ಬನಶಂಕರಿ 6ನೇ ಫೇಟ್ಟ, ಮೆಟ್‌ಕಲ್ ಪಾಳ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು – 60.	**ಡಾ. ಅಮರೇಶ ಯತಗಲ್,** ಸ.ಪ್ರಾ. ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರ, ತೊರವಿ, ವಿಜಯಪುರ – 586105.
ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ ಐಲಿ ಇತಿಹಾಸ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಪೋಲಿಸ್ ಕಾಲೋನಿ, ರಾಯಚೂರು – 584101.	**ಡಾ. ನಂದೀಶ್ವರ** ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ಎಸ್.ಎಂ.ಆರ್. ಪಿ.ಯು. ಕಾಲೇಜು, ಕಳ್ಳಂಬೆಳ್ಳ, ಶಿರಾ ತಾಲ್ಲೂಕು, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ – 572125.

ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಪಿ. ಮಾದೇಗೌಡ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ), ಬೆಂಗಳೂರು.	**ಶ್ರೀ ಕೆ.ಜಿ. ರಂಗಯ್ಯ** ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು

ಶ್ರೀಮತಿ. ಎಸ್.ಎನ್. ಲೀಲಾವತಿ,
ಹಿ.ಸ.ನಿ., ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕುರಿತು

ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರೂ ಅರ್ಥಸಚಿವರೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ೨೦೧೪–೧೫ ರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದರು. ತಜ್ಞರು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: "ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ, ನೈತಿಕಮೌಲ್ಯಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿಕಸನ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಜಾತ್ಯತೀತತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬದ್ಧತೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾಗುವಂತೆ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಪುನರ್ ರಚಿಸಲಾಗುವುದು" ಇದು ಬಜೆಟ್ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಆಶಯ.

ಆನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ೨೭ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ದಿನಾಂಕ: ೨೪.೧೧.೨೦೧೪ ರಂದು ಆದೇಶಹೊರಡಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ವಿಷಯವಾರು ಮತ್ತು ತರಗತಿವಾರು ಮಾನದಂಡಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ರಚಿತವಾದವು. ವಿವಿಧ ಪಠ್ಯವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರು, ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಈ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಲಿಖಿತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಹೊಣೆಹೊತ್ತ ಈ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ 'ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ನಂತರ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ' ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ೨೪.೧೧.೨೦೧೪ರ ಆದೇಶದಲ್ಲೇ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆನಂತರ ೧೯.೦೯.೨೦೧೫ ರಂದು ಹೊಸ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿ 'ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ ರಚಿಸುವ' ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೊಂಡ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ೨೦೧೬–೧೭ ರ ಬದಲು ೨೦೧೭–೧೮ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು ಇದೇ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಸಂಘಟನೆಗಳೂ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಮಾಹಿತಿದೋಷ, ಆಶಯದೋಷಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಿಗೆ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಸಮಿತಿಗಳಾಚೆಗೆ ಅನೇಕ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಘಗಳ ಜೊತೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿಷಯಪರಿವೀಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಡಯಟ್ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಭಿಮತಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ, ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಆನಂತರ ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಅರಿವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಕಡೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

NOT TO BE RETAINED

ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ (ಎನ್.ಸಿ.ಇ.ಆರ್.ಟಿ) ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆ ರಾಜ್ಯದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಜ್ಞರ ಮೂರು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ನೀಡಿದ ತೌಲನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಿಂತ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಆಂಧ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆ ನಮ್ಮ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಪಷ್ಟನೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿರುವುದು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯೇ ಹೊರತು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಮಗ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟುಮಾಡಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗತ್ವ ಸಮಾನತೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಗ್ರತೆ, ಸಮಾನತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಹೀಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮೀರಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ವಿಷಯವಾರು ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡೆದು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ೨೭ ಸಮಿತಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಮಸ್ತರನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಸಮಿತಿಗಳ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ದುಡಿದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸರ್ವ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ತಜ್ಞರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

NOT TO BE REPUBLISHED © KTBS

ಎಂ.ಪಿ. ಮಾದೇಗೌಡ
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ)
ಬೆಂಗಳೂರು–೮೫.

ಪ್ರೊ. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ
ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರು
ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ)
ಬೆಂಗಳೂರು–೮೫.

ಪುನರ್ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕುರಿತು

2014ರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಅದೇ ವರ್ಷ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ಒಳಗಾದವು. ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು 2017–18ರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೈ ತಲಪಿದವು. ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಟೀಕೆ, ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಬಂದವು. ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತೆಂಬ ಆಕ್ಷೇಪ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಕೇಳಿಬಂದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರವು 2021ರಲ್ಲಿ ಈ ಪಠ್ಯಗಳ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಆಪಾದನೆ ಕೇಳಿಬಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳೇ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗವೆಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವ ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾವು ಎಂಥ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತೇವೆಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜದ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಂತಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಓದುವ ಪಠ್ಯಗಳು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ವರ್ಗ–ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಅಪನಂಬಿಕೆ, ದ್ವೇಷ, ತಾತ್ಸಾರಗಳನ್ನು ಹರಡುವಂತಿರಬಾರದು. ಅವರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನೂ ದೇಶಪ್ರೇಮವನ್ನೂ ಉದ್ದೀಪಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ರಾಜ್ಯ, ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಖರವಾದ, ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾದ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆಯುವಂತಿರಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ, ಜನಪದಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗುವಂತಿರಬೇಕು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಪಠ್ಯಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ, ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ, ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸಿನ, ಸಭ್ಯ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಠಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ, ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮದೇ ಆದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡೆವು.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ,

1) ಯಾವುದೇ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಪಂಥ, ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅಪಮಾನವಾಗುವ ಆಕ್ಷೇಪಾರ್ಹ ಅಂಶಗಳಿರದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕು.

2) ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ, ಕಾಲಪಟ್ಟಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು.

3) ಅನಗತ್ಯ ವಿಷಯಗಳು ತುಂಬಿತುಳುಕಾಡುವ ಮಾಹಿತಿಕೋಶವಾಗಿಸದೆ ಜ್ಞಾನಕೋಶಗಳಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

4) ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಯಾವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೂ ಜಾಗ ಕೊಡಕೂಡದು.

NOT TO BE REPUBLISHED

5) ಅರ್ಧಸತ್ಯ, ಅಸತ್ಯ, ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ, ನಿರ್ಣಯ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಅಧಿಕೃತ ಆಧಾರಗಳಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಮುಂದಿಡಬೇಕು.

6) ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು.

7) ಐತಿಹಾಸಿಕ ಉಪೇಕ್ಷಿತ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇಕು.

8) ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಗ್ಗಿಸಬೇಕು.

ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ ಪಠ್ಯವು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಅಭಿಮಾನಗಳುಳ್ಳ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ, ದೇಶದೊಳಗಿನ ಹಲವು ಜಾತಿ, ಸಮುದಾಯ, ಭಾಷೆ, ಪಂಥಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾತ್ಸಾರಭಾವವನ್ನು ತಾಳುವಂಥ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಾರದು ಎಂಬುದು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಪ್ರತಿಹಂತದಲ್ಲೂ ನಾವು ವಹಿಸಿದ್ದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಆದರ್ಶಸ್ಥಿತಿ. ಅದರತ್ತ ನಡೆಯುವುದು ನಮ್ಮ ಆಶಯವೇ ಹೊರತು ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ವಿನಯದಿಂದಲೇ ನಾವು ಈ ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಗಿಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಮರುಪರಿಷ್ಕರಣೆಯೇ ಹೊರತು ಸಮಗ್ರ ಪುನಾರಚನೆಯಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ (2014ರಲ್ಲಿ) ರಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟುಮಾಡಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಅದನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಇಡಿಯ ಮರುಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞ. ಅಂತೆಯೇ ಸಮಿತಿಯ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಸಹಕರಿಸಿದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘದ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೂ ಆಭಾರಿ. ಈ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯು ಈಗಷ್ಟೇ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತ, ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಪುನಾರಚಿತ ಪಠ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯಾಗಲಿದೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ನಮ್ಮದು.

NOT TO BE REPUBLISHED

ವೀರಣ್ಣ ಎಸ್. ಜತ್ತಿ
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ)
ಬೆಂಗಳೂರು.

ರೋಹಿತ್ ಚಕ್ರತೀರ್ಥ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ
ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ

ಪುನರ್ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು:

ಶ್ರೀ ರೋಹಿತ್ ಚಕ್ರತೀರ್ಥ, ಸದಸ್ಯರು, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ವಿಧಾನಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸದಸ್ಯರು:

ಡಾ. ರಾಜರಾಮ್ ಹೆಗಡೆ, ನಿವೃತ್ತ ವಿಭಾಗ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕ್ತನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಡಾ. ಎನ್. ಸತ್ಯಪ್ರಕಾಶ್, ನಿವೃತ್ತ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು, ವಿ.ವಿ.ಎಸ್. ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ. ರಂಗನಾಥ, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ. ಬಿ.ಕೆ. ವಾಸುಕಿ, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನ ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಶಾಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಭಟ್, ಕೊಡಿಯಾಲಗುತ್ತು, ದ್ವಾರಕ, ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಬೈಲ್, ಎರಡನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಮಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ವಿಠ್ಠಲ್ ಪೋತದಾರ, ಹಿರಿಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಯೋಜಕರು, ದಿ ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಆರ್. ಮಂಜುನಾಥ್, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು, ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಪಿ. ರಾಧಾ, ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಡಿಎಸ್ಇಆರ್‌ಟಿ, ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಸಂದೀಪ್ ಕುಮಾರ ಪಿ.ಎಲ್., ಜಿ.ಪಿ.ಟಿ., ಸ.ಮಾ.ಪ್ರಾ. ಶಾಲೆ, ಸಿದ್ದನಹೊಸಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ವಲಯ–1.

ಸಲಹೆಗಾರರು:

ಶ್ರೀ ವೀರಣ್ಣ ಎಸ್. ಜತ್ತಿ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಕೋದಂಡರಾಮಯ್ಯ. ಎನ್, ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು:

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಮಾ ಬಿ.ಕೆ., ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ 2024 ಕುರಿತು

2023–24 ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವರೆಗಿನ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಆರರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವವರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಐದು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಸರ್ಕಾರವು ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

1. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗದಂತೆ, ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಾಗದಂತೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನಷ್ಟೇ ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.
2. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದ "2023–24ನೇ ಸಾಲಿನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ತಿದ್ದೋಲೆ"ಯನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.
3. ವಿವಿಧ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಾಂಶವನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವ/ಕೈಬಿಡುವ/ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಮನವಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸಿದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
4. ವಿವಿಧ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸಂಘಟನೆಗಳು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಅಪಾರ ಶ್ರಮ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಧಾನದಿಂದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಸಂಗತಿ, ಆಶಯದೋಷ ಹಾಗೂ ಅಪಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದವು. ಈ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಬರಹಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಚರ್ಚಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಎನಿಸಿದವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
5. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಸಹ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ನೆರವು ನೀಡಿವೆ.

ವಿಷಯಾಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು, ಮಾಹಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಈ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ನವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಹೊರೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಿಂದ ಎರಡು ಸಂಪುಟಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸುವ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಎರಡೂ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿನ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳು/ಪಾಠಗಳು ಸರಳತೆಯಿಂದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯೆಡೆಗೆ ಸಾಗುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಪರಿಷ್ಕರಣಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕ್ಲುಪ್ತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಐದೂ ಸಮಿತಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಪಠ್ಯ ಬೋಧನೆಯ ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರೆಯೆರೆದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಕುರಿತು ತುಂಬ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಗಂಭೀರ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ಬರಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮಾಡಿದ ಶೋಧಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿವೆ. ಅಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಪಂದನೆಗಳಿಗೂ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಸಮಿತಿಗಳ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ ಇಲಾಖಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ, ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೂ ವಂದನೆಗಳು.

ಎನ್. ಮಂಜುಶ್ರೀ, ಭಾಆಸೇ
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ).
ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ ಎಂ.ಜಿ. ಹೆಗಡೆ
ಸಂಯೋಜಕರು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ
ಪರಿಷ್ಕರಣಾ ಸಮಿತಿ
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ).
ಬೆಂಗಳೂರು.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಪುನರ್ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ

ಸಮಾಲೋಚಕರು:

ಡಾ. ಮಂಜುನಾಥ ಜಿ. ಹೆಗಡೆ, 'ಅಹಲ್ಯ', ಚಿತ್ರಗಿ, ಕುಮಟಾ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು:

ಡಾ. ಕಿರಣ್ ಎಂ. ಗಾಜನೂರು, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೇಂದ್ರಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ.

ಸದಸ್ಯರು:

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣ ರಾಮಚಂದ್ರ ಹೊಂಬಾಳ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು.

ಡಾ. ಪ್ರದೀಪ್ ಕೆಂಚನೂರು, ಇತಿಹಾಸ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಗಾಂಧೀನಗರ, ಸುಳ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಡಾ. ಕೋಡಿ ರಂಗಪ್ಪ, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾಲೇಜು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಎ.ಪಿ.ಎಂ.ಸಿ ಪೂರ್ವ ರಸ್ತೆ, ತಿಮ್ಮಕ್ಕ ಬಡಾವಣೆ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ.

ಡಾ. ದಾನಮ್ಮ ಚನಬಸಪ್ಪ ಝಳಕಿ, ಉಪಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ಶ್ರೀಮತಿ ಸೋಮವ್ವ ಚ. ಅಂಗಡಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಶಾಲೆ, ಕೆ.ಕೆ. ಕೊಪ್ಪ, ಬೆಳಗಾವಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ. ವಸೀಮ್ ಅನ್ವರ್, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಶಾಲೆ, ಕಡಬ, ಗುಬ್ಬಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಸಲಹೆಗಾರರು:

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಪಿ. ಮಾದೇಗೌಡ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ). ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ.ಡಿ. ಉಷಾ, ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ). ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು:

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಮಾ ಬಿ.ಕೆ., ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ). ಬೆಂಗಳೂರು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಪರಿವಿಡಿ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಇತಿಹಾಸ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
1	ಇತಿಹಾಸದ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಆರಂಭಿಕ ಸಮಾಜ	1
2	ಭಾರತ ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆ	13
3	ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಯ–ಕರ್ನಾಟಕ	20
4	ವೇದ ಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ	71
5	ಹೊಸ ಧರ್ಮಗಳ ಉದಯ	75
6	ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಜವಂಶಗಳು	81
	ಪೌರನೀತಿ	
7	ಪೌರ ಮತ್ತು ಪೌರತ್ವ	114
8	ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ	120
9	ಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರಕಾರಗಳು	129
	ಭೂಗೋಳ ವಿಜ್ಞಾನ	
10	ಗ್ಲೋಬ್ ಮತ್ತು ನಕಾಶೆಗಳು	133
11	ಭೂಮಿಯ ಸ್ವರೂಪ	144

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಇತಿಹಾಸ

ಅಧ್ಯಾಯ 1	ಇತಿಹಾಸದ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಆರಂಭಿಕ ಸಮಾಜ

U5W5E1

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸದ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವ ವಿವಿಧ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಇತಿಹಾಸಕಾಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸ ಕಾಲಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ, ಮಧ್ಯಶಿಲಾಯುಗ ಮತ್ತು ನವಶಿಲಾಯುಗ ಹಾಗೂ ಲೋಹಗಳ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1] ಇತಿಹಾಸದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು.

2] ಇತಿಹಾಸದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು.

3] ಇತಿಹಾಸದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆಧಾರಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

4] ಇತಿಹಾಸದ ವರ್ಗೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು.

5] ಶಿಲಾಯುಗದ ಹಂತಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

6] ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಹಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಇತಿಹಾಸ ಎಂದರೇನು? ಈ ಹಿಂದೆ ನಡೆದು ಹೋದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳುವುದೇ ಇತಿಹಾಸ. ಇದು ಮನುಷ್ಯರು ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವರ ಸಫಲತೆ ಮತ್ತು ವಿಫಲತೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಇತಿಹಾಸವು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ ಕಾಲ, ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುರಿತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆ ಮತ್ತು ಖಚಿತತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಆ ಘಟನೆಯು ಯಾವಾಗ? ಎಲ್ಲಿ? ಮತ್ತು ಯಾರಿಂದ ನಡೆಯಿತು? ಎಂಬುದರ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಇತಿಹಾಸವು ಕಥೆಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

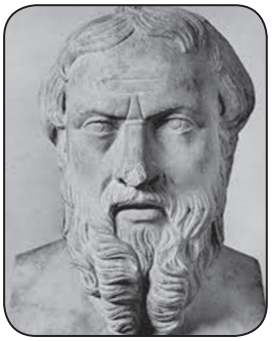
ಕಥೆ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಗಮನಿಸಿ:

ಕಥೆ • "ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಒಂದಾನೊಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜನಿದ್ದ. ಅವನೊಂದು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ."

ಇತಿಹಾಸ • "ಸಾ.ಶ.ಪೂ. 261ರಲ್ಲಿ ಪಾಟಲೀಪುತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಶೋಕನೆಂಬ ರಾಜನು ಕಳಿಂಗ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದನು."

ಇತಿಹಾಸ ಏಕೆ ಬೇಕು? ಮಕ್ಕಳೇ, ನೀವು ಒಮ್ಮೆ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತೀರಿ ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಏನಾಗುತ್ತದೆ? ಬೆಂಕಿ ಸುಡುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲವೆ? ಇದುವೇ ಅನುಭವ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೀವು ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತೀರಾ? ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಮೊದಲು ಬೆಂಕಿಯು ಸುಟ್ಟ ಅನುಭವ ನಿಮಗಿದೆ ಅಲ್ಲವೆ? ಹೌದು. ಇದನ್ನೇ 'ನೆನಪು' ಅಥವಾ 'ಜ್ಞಾಪನಶಕ್ತಿ' ಇಲ್ಲವೇ 'ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು? ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅಲ್ಲವೆ? ಇದರಿಂದ ಮಾನವರ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಹಾಗಾದರೆ ಮನುಷ್ಯರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ ಇದ್ದಂತೆ ಒಂದು ಸಮಾಜ ಅಥವಾ ಒಂದು ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ ಇರಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಹೌದು ಇರಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಯಾವುದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇರಬಹುದಾದ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ?

'ಇತಿಹಾಸದ ಪಿತಾಮಹ'
– ಹೆರೊಡೋಟಸ್

ಅದೇ ಇತಿಹಾಸ! ಹೌದು, ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ ಇದ್ದಂತೆ ಒಂದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ, ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಇತಿಹಾಸವೇ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸವು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಕೈಗೊಂಡ ಒಳ್ಳೆಯ ಮತ್ತು ತಪ್ಪು ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಂದ ಅನುಭವಿಸಿದ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು, ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಮುಂದಿನ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ತತ್ವಾದರ್ಶಗಳು, ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರುಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯೂ, ದಾರಿದೀಪವೂ ಆಗುತ್ತವೆ. ಅವರ ಶೌರ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗ–ಬಲಿದಾನಗಳು ನಂತರದ ಪೀಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯೂ ಆಗುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಂಪರೆಯನ್ನೂ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಗೌರವವನ್ನು ಇತಿಹಾಸವು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೇಗೆ ರಚಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು ಗ್ರೀಕ್ ದೇಶದ ಹೆರೊಡೋಟಸ್. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು 'ಇತಿಹಾಸದ ಪಿತಾಮಹ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಧಾರಗಳು: ಇತಿಹಾಸ ರಚಿಸುವವರನ್ನು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಮತ್ತು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ಇತಿಹಾಸವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದು. ಇತಿಹಾಸದ ಆಧಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ.

1. ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಧಾರಗಳು
2. ಪುರಾತತ್ವ ಆಧಾರಗಳು

ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಧಾರಗಳು: ಇತಿಹಾಸದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದರೆ ಬರವಣಿಗೆ ಅಥವಾ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಹರಿದು ಬಂದಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ. ಒಂದು– ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಎರಡು–ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ದೇಶೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗುವುದು. ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜನಪದ ಗೀತೆ, ಕಥೆ, ಲಾವಣಿ, ಐತಿಹ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸುವವರು ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಾದರೆ, ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸುವವರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪುರಾತತ್ವ ಆಧಾರಗಳು: ಹಿಂದಿನ ಮಾನವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಿದ ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಅವಶೇಷಗಳೇ ಪುರಾತತ್ವ ಆಧಾರಗಳು. ಭೂಮಿಯ ಒಳಗೆ ಹುದುಗಿ ಹೋಗಿರುವ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಉತ್ಖನನದ ಮೂಲಕ ಹೊರತೆಗೆಯಲಾಗುವುದು. ಪುರಾತತ್ವ ಆಧಾರಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಮಡಕೆ ಚೂರುಗಳು, ನಾಣ್ಯಗಳು, ಶಾಸನಗಳು, ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತಿತರ ಅವಶೇಷಗಳು ಒಳಪಡುತ್ತವೆ.

ಉತ್ಖನನ ಎಂದರೆ ಮಾನವನ ಪ್ರಾಚೀನ ಅವಶೇಷ ಅಥವಾ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯಲು ನಡೆಸುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ಭೂ ಅಗೆತ. ಬ್ರಷ್, ಕರಣಿ, ಚಾಕು, ಮರದ ದಬ್ಬಳದಂತಹ ಮೊನಚಾದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ಪದರಗಳನ್ನು ಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಮಡಕೆ ಚೂರು, ನಾಣ್ಯ, ಮಣಿ, ಹರಳು, ಎಲುಬು ಮುಂತಾದ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಹೊರ ತೆಗೆದು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಇತಿಹಾಸದ ಆಧಾರಗಳು

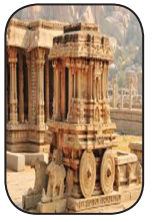
- ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಧಾರಗಳು
  - ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ
    - ದೇಶಿ ಸಾಹಿತ್ಯ
    - ವಿದೇಶಿ ಸಾಹಿತ್ಯ
  - ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ
    - ಲಾವಣಿಗಳು
    - ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು
    - ಐತಿಹ್ಯಗಳು
- ಪುರಾತತ್ವ ಆಧಾರಗಳು
  - ಸ್ಮಾರಕಗಳು
  - ನಾಣ್ಯಗಳು
  - ಶಾಸನಗಳು
  - ಇತರ ಅವಶೇಷಗಳು

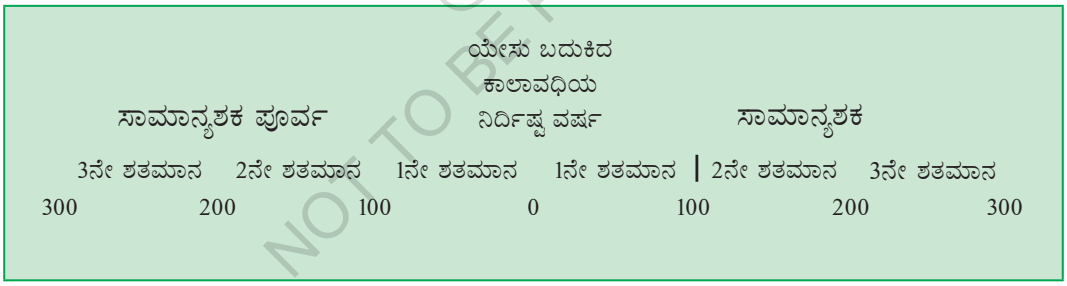
@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾಲಗಣನೆ (ಸಾ.ಶ.) ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಕ ವರ್ಷ

ಕಾಲಗಣನೆಯನ್ನು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ದಿನದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಕಾಲಗಣನೆಯನ್ನು ಶಕ(ಶಕೆ) ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಸಾ.ಶ. ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತರು ಬದುಕಿದ ಕಾಲಾವಧಿಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವರ್ಷದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಸಾ.ಶ. 1336ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು ಎಂದರೆ ಅದು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿ ಯೇಸುವಿನ ವರ್ಷದಿಂದ 1336 ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಿವೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ.

- ಕಾಲಗಣನೆಯನ್ನು ಇನ್ನಿತರ ಶಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲಿವಾಹನ, ಗುಪ್ತ, ವಿಕ್ರಮ, ಹಿಜಿರಾ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಶಕೆಗಳಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈಗ ಇತಿಹಾಸ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯಶಕ ಎಂಬುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ.
- ಒಂದು ಶತಮಾನವೆಂದರೆ ನೂರು ವರ್ಷಗಳು. ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯಶಕ 21ನೇ ಶತಮಾನದವರು (ಸಾ.ಶ. 2001 ರಿಂದ ಸಾ.ಶ. 2100).

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಕಾಲಗಣನೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶಕೆಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಜಾಲದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

- ಇಸವಿಗಳು ಮಾನವನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದ ಕಾಲಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದೇ ಇಸವಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಇಸವಿಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ ಹೇಳಲಾಗಿಲ್ಲ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಆರಂಭಿಕ ಸಮಾಜ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮೂರು ಪ್ರಧಾನ ಕಾಲಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ:

1. ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲ (Pre historic Period)
2. ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಇತಿಹಾಸಕಾಲ (Proto historic Period) ಮತ್ತು
3. ಇತಿಹಾಸಕಾಲ (Historic Period)

ಮಾನವರ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸ ಕಾಲವೇ ಶೇಕಡ 99.9 ರಷ್ಟು ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಕಾಲದ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಇರುವ ಆಧಾರಗಳು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವೂ ಕಡಿಮೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಕಾಲಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲು ಬಳಸುವ ಮಾನದಂಡವೇ ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ.

ಅಕ್ಷರ ಪರಿಚಯವೇ ಇಲ್ಲದ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು **'ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲ'** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಶಿಲಾಯುಗಗಳು).

ಯಾವೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಇಂದು ಓದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು **'ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಇತಿಹಾಸಕಾಲ'** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಹರಪ್ಪ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕಾಲ).

ಯಾವ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಪರಿಚಯವಿರುವುದೊ ಮತ್ತು ಆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಇಂದು ಓದಲಾಗುವುದೊ ಆ ಕಾಲವನ್ನು **'ಇತಿಹಾಸಕಾಲ'** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು

ಜೀವ ವಿಕಾಸದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಏಕಕೋಶ ಜೀವಿಗಳು ನಂತರ ಮೃದ್ವಂಗಿಗಳು, ಮೀನು, ಸಸ್ಯ, ಕೀಟ, ಉಭಯವಾಸಿ, ರೆಕ್ಕೆಯುಳ್ಳ ಕೀಟ, ಸರೀಸೃಪ, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಸಸ್ತನಿಗಳು, ಹೂಬಿಡುವ ಸಸ್ಯ, ಹುಲ್ಲು, ವಾನರ, ದ್ವಿಪದಿಗಳು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿದವು. ಸುಮಾರು 18 ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಾನವರ ವಿಕಾಸವಾಯಿತು. ಆಧುನಿಕ ಮಾನವರ ದೈಹಿಕ ರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಮಾನವರು ಮೊದಲು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರು ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದ ವಿವಿಧ ಭೂಭಾಗಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಿದರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಾದವು ಇಂದು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಮರ್ಶೆಗೂ ಒಳಗಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಹಂತಗಳಿವೆ:

1. ಹಳೆ ಶಿಲಾಯುಗ
2. ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗ
3. ನವ ಶಿಲಾಯುಗ.

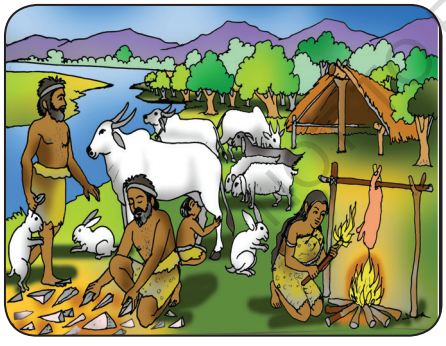
© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಹಳೆ ಶಿಲಾಯುಗ:

ಈ ಕಾಲವು ಮಾನವರ ಇತಿಹಾಸದ ಆರಂಭಿಕ ಪುರಾತತ್ವಿಕ (Archaeological) ಹಂತವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಲದ ಮಾನವರು ಹಣ್ಣು, ಹಂಪಲು, ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಇವರು ಆಹಾರವನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ಗವಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕಲ್ಲಾಸರೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆರೆಚಕ್ಕೆ, ಚಾಕು, ಕಲ್ಲುಳಿ, ಮೊನೆ ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಶಿಲಾ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬೆಣಚುಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲೆ ಮತ್ತು ತೊಗಟೆಗಳನ್ನು ಹೊದಿಕೆಗಳಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಣ್ಣು, ಹಂಪಲು, ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳು ದೊರಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಕೊನೆಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದನ್ನು ಕಲಿತರು. ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಪ್ರಮುಖ ನೆಲೆಗಳೆಂದರೆ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಬೋಲಾನ್ ಕಣಿವೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಹುಣಸಗಿ ಮತ್ತು ಬೈಚ್‌ಬಾಳ್ ಪ್ರದೇಶ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಕರ್ನೂಲ್, ಅಮರಾವತಿ, ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಅತ್ತಿರಂಪಕ್ಕಂ ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಕಾಲವನ್ನು 5 ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳಿಂದ 12 ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗ (Mesolithic age):

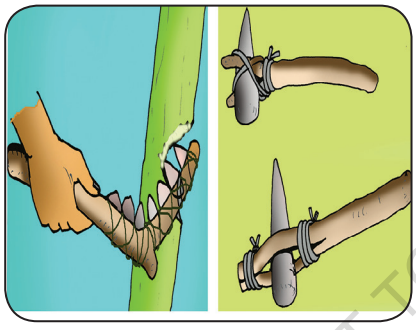
ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಮಾನವರ ಜನಜೀವನದ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ದೃಶ್ಯ

ಇದು ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ ಮತ್ತು ನವಶಿಲಾಯುಗದ ನಡುವಿನ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ ಕಾಲವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಧ್ಯಶಿಲಾಯುಗ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಈ ಕಾಲದ ಮಾನವರು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಶಿಲಾ ಉಪಕರಣಗಳ ಬದಲು ಕೌಶಲ್ಯಭರಿತ ಕಿರು ಶಿಲಾಯುಧಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲಾಯುಗ (Microlithic age) ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಈ ಕಿರು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಬಾಣದ ತುದಿಗೆ ಅಥವಾ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುದಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಭರ್ಜಿಯಂತೆ ಬಳಸಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಡು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಧಾನ್ಯಗಳಾಗಲಿ, ಬೇಟೆಗಳಾಗಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಕಾಲಕಳೆಯಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ಕಂಡು ಕೊಂಡ ಮಾರ್ಗ ಎಂದರೆ, ಬೇಟೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡು ಬದುಕುಳಿದ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅಥವಾ ದೊರೆತ ಮರಿಗಳನ್ನು ತಂದು ತಮ್ಮೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಕುವುದು. ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದ ತುರ್ತುಕಾಲದ ಆಹಾರಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪಶುಪಾಲನೆಗೆ ಚಾಲನೆ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಮಧ್ಯಶಿಲಾಯುಗದ ಮಾನವರು ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಪಶುಗಳ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಿರಂತರ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳ ಕಲ್ಲಾಸರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೇಲೊದಿಕೆಗಳಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆಂಕಿಯ ಪರಿಚಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇದ್ದಿತು. ಈ ಕಾಲದ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಬಿಂಬೆಟ್ಕಾ, ಆದಮ್‌ಗರ್, ಕರ್ನಾಟಕದ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ, ಕನಗನಹಳ್ಳಿ, ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಬಾಗೊರ್, ಗಣೇಶ್ವರ್, ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಬಿರ್‌ಭಾನ್‌ಪುರ್, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ವಾನ್‌ಪಸಾರಿ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಸರಾಯ್ ನಹರ್ ರಾಯ್, ಮಹಾದಹ ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಮುಖವಾದವು. ಮಧ್ಯಶಿಲಾಯುಗದ ಕಾಲವು ಇಂದಿಗೆ 12000 ವರ್ಷಗಳಿಂದ 9000 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಇದ್ದಿತ್ತೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದುಂಟು.

ನವ ಶಿಲಾಯುಗ:

ನವ ಶಿಲಾಯುಗದ ಆಯುಧಗಳು

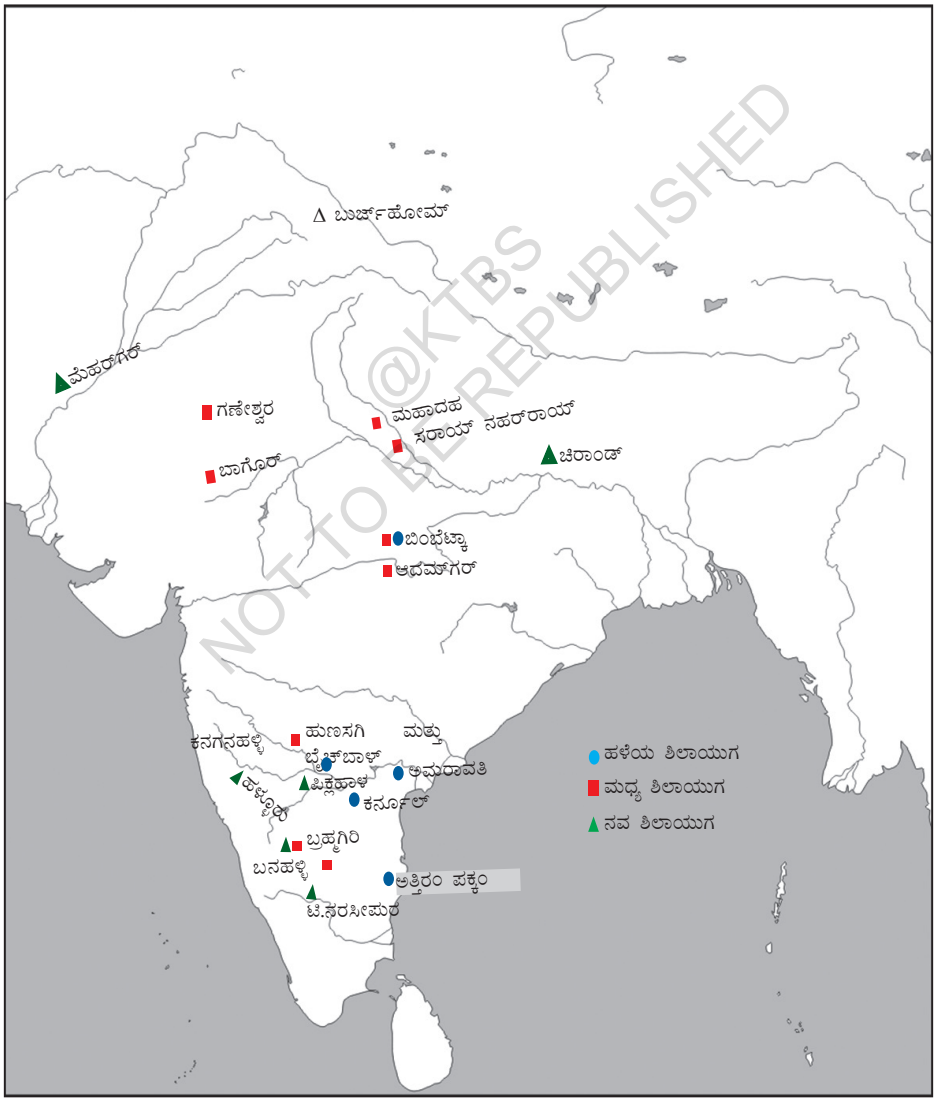
ಮಧ್ಯಶಿಲಾಯುಗದ ಮಾನವರು ಪಶುಪಾಲಕರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೂ ಅವರ ಪಶುಗಳಿಗೂ ಆಗಾಗ ಆಹಾರದ ಅಭಾವ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಜನರು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಲೆಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನವಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಮುಂದಾದರು. ನದಿತೀರಗಳಲ್ಲಿ ಫಲವತ್ತಾದ ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕೃಷಿಯು ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಜನರಿಗೆ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಪಶುಗಳಿಗೆ ಮೇವನ್ನು ಪೂರೈಸಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲೆಮಾರಿ ಬದುಕನ್ನು ತೊರೆದು ಸೂಕ್ತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಕೃಷಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕತೆಗಳ ಉದಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಯಿತು. ಭಾರತ ಉಪಖಂಡದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಆರಂಭಿಕ ಕುರುಹುಗಳು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಮೆಹರ್‌ಗರ್ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ಜನರು ವಾಸಕ್ಕೆ ಒಣ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಂದ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆ, ಕಾಶ್ಮೀರದ ಬುರ್ಜ್‌ಹೋಮ್ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ನೆಲದೊಳಗೆ ಗುಹೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಾದಾಗ ಕೈಯಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲದೆ ಹೆರೆಯುವ, ಕುಟ್ಟುವ, ಬೀಸುವ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತಂದರು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆರಂಭಿಕ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಏಳಿಗೆಗೆ ಬಂದವು. ಚಕ್ರದ ಪರಿಚಯವಾದ ನಂತರ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಮಡಕೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಜ್ಜಿ ನಯಗೊಳಿಸಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಳ್ಳಾರಿ ಸಮೀಪದ ಸಂಗನಕಲ್ಲು ಈ ರೀತಿಯ ಆಯುಧ ಉತ್ಪಾದನಾ ನೆಲೆಯಾಗಿತ್ತು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೈಗೊಡಲಿ, ಮೂಳೆಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಬನಹಳ್ಳಿ, ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ, ಬೂದಿಹಾಳ, ಹಳ್ಳೂರು, ಪಿಕ್ಲಿಹಾಳ, ಟಿ.ನರಸೀಪುರ, ಉತ್ನೂರು, ಬಿಹಾರದ ಚಿರಾಂಡ್ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನವಶಿಲಾಯುಗದ ನೆಲೆಗಳು ಕಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇದರ ಕಾಲವನ್ನು ಇಂದಿಗೆ 9000 ಇಂದ 5000 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಿಲಾಯುಗದ ನೆಲೆಗಳು

ಲೋಹಗಳ ಯುಗ: ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಕೊನೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಲೋಹಗಳ ಬಳಕೆ ಆರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಮೊದಲು ಮಾನವರು ಬಳಸಿದ ಲೋಹ ತಾಮ್ರ. ತಾಮ್ರಕ್ಕೆ ತವರವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕಂಚು ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತರು. ಕಂಚು ತಾಮ್ರಕ್ಕಿಂತ ಗಡುಸಾದ ಒಂದು ಮಿಶ್ರಲೋಹ.

ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ಕಂಚಿನ ಶಿಲಾಯುಗ:

ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶಿಲಾಗೋರಿಗಳು

ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ಕಂಚಿನ ಆಯುಧಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಅತ್ಯಲ್ಪವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಲಾಯುಧಗಳೂ ಮುಂದುವರೆದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಾಲವನ್ನು ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ಕಂಚಿನ ಶಿಲಾಯುಗ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಇದು 5000 ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪಶುಪಾಲನೆ ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿತ್ತು. ಚಕ್ರಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಲಂಕೃತ ಮಡಕೆಗಳು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ತಾಮ್ರದ ಉಪಕರಣಗಳು, ಆಭರಣಗಳೂ ದೊರಕಿವೆ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಉಳಲು ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಕಡಿದು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಕಂಚಿನ ಉಪಕರಣಗಳು ನೆರವಾದವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡಿತು. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು ಆರಂಭವಾದವು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಾಯುವ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಿಂಧೂ ಮತ್ತು ಅದರ ಉಪನದಿಗಳ ಕೊಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಹರಪ್ಪ ನಾಗರಿಕತೆಯಂತಹ ಬೃಹತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ತಲೆ ಎತ್ತಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಮೊದಲ ನಗರೀಕರಣವೆಂದು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಕಂಚಿನ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಳ್ಳೂರು, ಬನಹಳ್ಳಿ, ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ಕಂಚಿನ ಶಿಲಾಯುಗದ ಆಧಾರಗಳು ದೊರೆತಿವೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಕಬ್ಬಿಣ ಯುಗ:

ಕಬ್ಬಿಣ ಅತ್ಯಂತ ಗಡುಸಾದ ಲೋಹ. ಇದು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಕಬ್ಬಿಣವು 3500 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಈ ಕಾಲವನ್ನು ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಾಲವೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಬ್ಬಿಣದ ಆಯುಧ ಮತ್ತು ಸಲಕರಣೆಗಳು ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಕರಕುಶಲ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾದವು. ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳಕೆ ತೀವ್ರಗೊಂಡಂತೆ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಗರಿಗೆದರಿತು. ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ವರ್ಗ ಪ್ರಭುತ್ವವಾಗಿ 2600 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಉದಯವಾದವು. ಅವುಗಳೇ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು. ಆನಂತರ ನಂದ, ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಕಬ್ಬಿಣ ಶಿಲಾಯುಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ನೆಲೆಗಳೆಂದರೆ ಬನಹಳ್ಳಿ, ಹಿರೇಬೆನಕಲ್ಲು, ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ, ಕೊಪ್ಪ, ಹೆಗ್ಗಡೆಹಳ್ಳಿ, ಟಿ.ನರಸೀಪುರ, ಹೆಮ್ಮಿಗೆ, ಹಳ್ಳೂರು, ಜಡಿಗೇನಹಳ್ಳಿ, ಸಾವನದುರ್ಗ, ಹುತ್ರಿದುರ್ಗ, ಪಾಂಡವರದಿಣ್ಣೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1. ಅಕ್ಷರಗಳ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು _____ ಕಾಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
2. ಸೂಕ್ಷ್ಮಶಿಲಾಯುಗವನ್ನು _____ ಶಿಲಾಯುಗವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು.
3. ಭಾರತ ಉಪಖಂಡದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಆರಂಭಿಕ ಕುರುಹುಗಳು _____ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.
4. ಇತಿಹಾಸದ ಪಿತಾಮಹ ಎಂದು _____ರವರನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

5. ಇತಿಹಾಸದ ಮೂರು ಪ್ರಧಾನ ಕಾಲಗಳು ಯಾವುವು?

6. ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಮಾನವರ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

7. ಯಾವ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾನವರು ಕೃಷಿ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು?

8. ಮಾನವರು ಬಳಸಿದ ಮೊದಲ ಲೋಹ ಯಾವುದು?

9. ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರಗಳು ಯಾವುವು?

10. ಪುರಾತತ್ವ ಆಧಾರಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡಿ?

III. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

11. ನವಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳು ಯಾವುವು?

12. ಕಬ್ಬಿಣದ ಪರಿಚಯದಿಂದ ಕಬ್ಬಿಣ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳೇನು?

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಚಕ್ರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮಡಕೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ. ಮಡಕೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ಕುರಿತು ಕುಂಬಾರರಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಿರಿ.
- ಜೇಡಿ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ.

ಅಧ್ಯಾಯ 2	ಭಾರತ – ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆ

N6T2W5

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ದೇಶದ ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಕಲಿಕೆಯ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಉದ್ದೇಶ. ಇಂತಹ ಅರಿವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಕುರಿತು ಹೆಮ್ಮೆ, ಗೌರವವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಏಕತೆಯನ್ನು ತರಬಲ್ಲದು. ಭಾರತೀಯರು ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದಾಗ ಇದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಭಾರತೀಯರು ನೀಡಿರುವ ಸರ್ವಕಾಲಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಉದ್ದೇಶ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1] ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಭವ್ಯತೆಯನ್ನು ಇನ್ನಿತರ ಜನಾಂಗಗಳು ತಿಳಿಯುವಂತಾಗಲು ಯುರೋಪಿಯನ್ (ಪೌರಾತ್ಯವಾದಿ) ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಗೆ ಕಾರಣರಾದರು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.

2] ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತಿತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಮಾಡಿರುವ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವುದು.

3] ಭಾರತೀಯರು ವಿಶ್ವನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಪ್ರಚಲಿತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾನವಕುಲಕ್ಕೆ ಇವೆಷ್ಟು ಸಂಗತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಪಾಠಪ್ರವೇಶ

"ಮೇಡಂ, ನಾವೇಕೆ ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಪಡಬೇಕು?" ಇದು ಸತೀಶನ ಸಹಜ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಕಿ ವಿವರವಾಗಿಯೇ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದರು:

"ಜನನೀ ಜನ್ಮಭೂಮಿಶ್ಚ ಸ್ವರ್ಗಾದಪಿ ಗರೀಯಸಿ"– 'ತಾಯಿ ಹಾಗೂ ತಾಯಿನಾಡು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದುದು'.

ಭಾರತದ ಮಾತೃಭೂಮಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಗೌರವ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದುದು. ಒಂದೊಂದು ದೇಶದ ಜನರು ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯಲಿ ಅದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತವೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ಅನೇಕ ಪುರಾತನ ನಾಗರಿಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಆರಾಧನೆ ಇತ್ತು.

ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಅದಿಮಾನವ ಒಂದೆಡೆ ವಾಸಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮ ಜೀವನ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಗ್ರಾಮಗಳು ವಿಕಾಸವಾದಂತೆ ಹೊಸ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ಮಾದರಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಕಾಲ ಸರಿದಂತೆ ಗ್ರಾಮಗಳು ಒಂದುಗೂಡಿ ರಾಜ್ಯವಾದಾಗ, ರಾಜ್ಯಗಳು ಬೆರೆತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಾಗ, ದೇಶಭಕ್ತಿ ಮೂರ್ತರೂಪ ತಳೆಯಿತು. ಇದನ್ನು ಜನಪದವು ಮಹಾಜನಪದವಾಗುವ ವಿಕಾಸದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎಂತಲೂ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

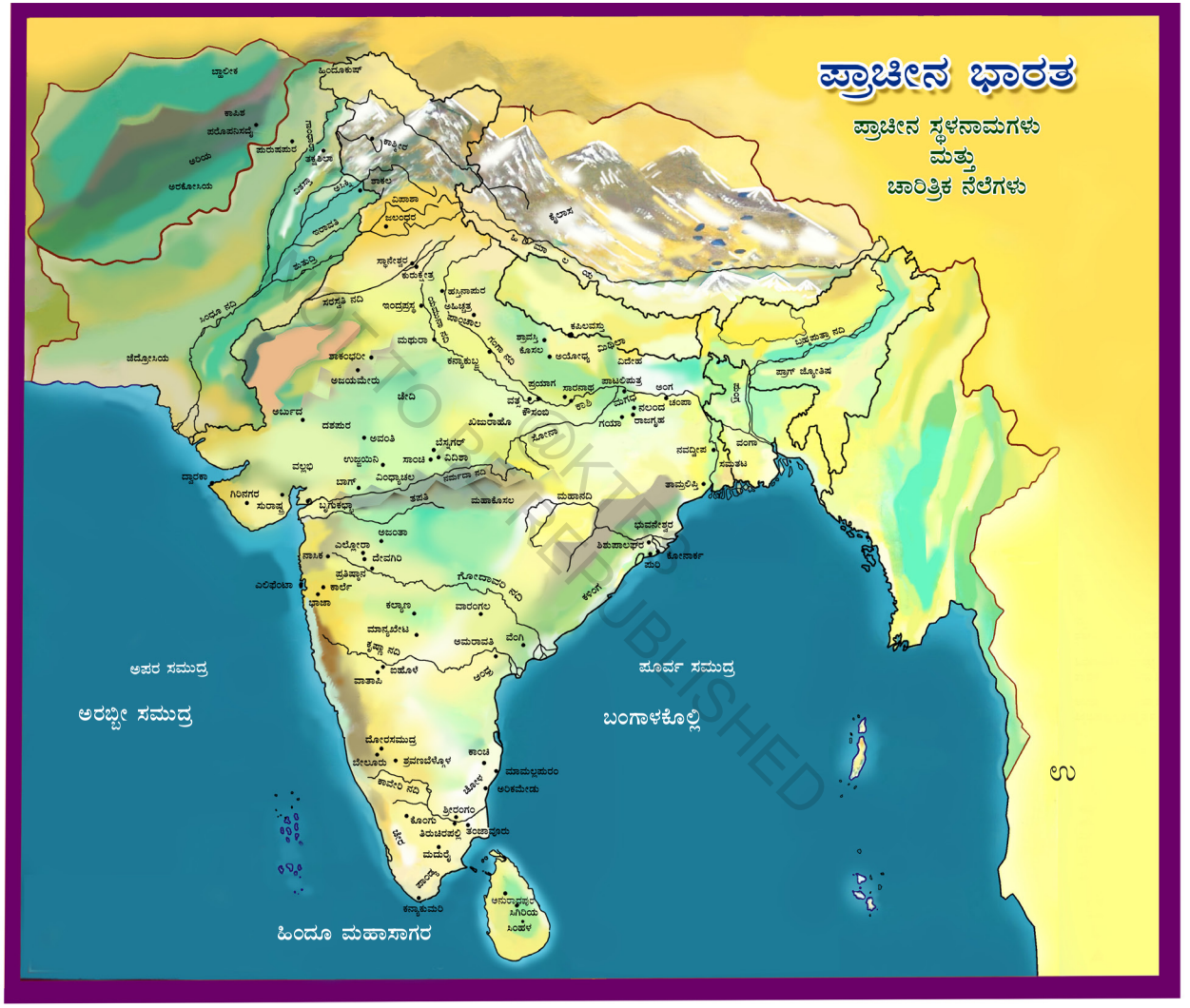
ಭರತಖಂಡ, ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ, ಇಂಡಿಯಾ, ಜಂಬೂದ್ವೀಪ: ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೇ ಸೂಚಿಸುವ ಹಾಗೆ ಭಾರತವು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ವಿವಿಧ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ 'ಭಾರತ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವು ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ 'ಭಾರತ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಹೇಗೆ ಬಂತು ಗೊತ್ತೆ? ಪುರಾಣಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರಥಮ ತೀರ್ಥಂಕರರಾದ ವೃಷಭನಾಥನ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಭರತನೆಂಬ ಓರ್ವ ರಾಜನಿದ್ದನಂತೆ. ಭರತನು ಆಳಿದ ನಾಡು 'ಭರತಖಂಡ', 'ಭರತವರ್ಷ' (ಭಾರತದೇಶ) ಎನಿಸಿತು.

ಸುಮಾರು ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪರ್ಷಿಯಾ ದೇಶದ ಜನರು ಸಿಂಧೂ ನದಿ ಬಯಲಿನ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಪರ್ಷಿಯನ್ನರು ಅವರನ್ನು 'ಹಿಂದೂ' ಎಂದು ಕರೆದರು. ಮುಂದೆ ಗ್ರೀಕರು ಭಾರತೀಯರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಅವರು ಬಳಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ 'ಹಿಂದೂ' ಪದವನ್ನು 'ಸಿಂಡೆಸ್' ನಂತರ ಇಂಡು ಎಂದು ಕರೆದರು.

ಪರ್ಷಿಯನ್ನರ ಪ್ರವೇಶದೊಂದಿಗೆ 'ಹಿಂದೂ' ಪದ ಮತ್ತೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂತು. ಅವರು ಈ ದೇಶವನ್ನು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ, ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು 'ಹಿಂದೂಗಳು' ಮತ್ತು ಅವರ ಧರ್ಮ 'ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ' ಎಂದು ಕರೆದರು. ಆಂಗ್ಲರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಿಗೆ ಈ ದೇಶ 'ಇಂಡಿಯಾ' ಮತ್ತು ಹಿಂದೂಧರ್ಮವು 'ಹಿಂದೂಯಿಸಂ' ಎನಿಸಿತು.

ಭಾರತದ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು (ಪೌರಾತ್ಯವಾದಿಗಳು): ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಆಂಗ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ನೆಲದ ಪ್ರಾಚೀನ ಭವ್ಯತೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು ಕಾರಣರಾದರು. ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ವಿಲಿಯಂ ಜೋನ್ಸ್ ಪ್ರಮುಖರು. ಇವರು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ, ಮೇಧಾವಿ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲಿತವರಾಗಿದ್ದರು. "ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಅದ್ಭುತ" ಎಂದು ಜೋನ್ಸ್ ನುಡಿದರು. ಭಾರತದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಸಾ.ಶ. 1784ರಲ್ಲಿ ಏಷ್ಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಸಾ.ಶ. 1832ರಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಏಷಿಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ ಆಫ್ ಬೆಂಗಾಲ್ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಇದು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ತರ್ಜುಮೆಗೊಂಡ ಮೊದಲ ಕೃತಿ. ವಿಲಿಯಂ ಜೋನ್ಸ್ 'ಶಾಕುಂತಲಾ' ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಜರ್ಮನ್ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.

NOT TO BE REPUBLISHED © KSCERT

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತ
ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು
ಮತ್ತು
ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನೆಲೆಗಳು
ಅಪರ ಸಮುದ್ರ
ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರ
ಪೂರ್ವ ಸಮುದ್ರ
ಬಂಗಾಳಕೊಲ್ಲಿ
ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ
ಉ

ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಥಳ ನಾಮಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಇವು ಆ ಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಳ ನಾಮಗಳು ಬದಲಾಗಿವೆ. ಉದಾ: ಮಗಧ>ಬಿಹಾರ, ಕಳಿಂಗ>ಒಡಿಶಾ, ಚೇರ>ಕೇರಳ, ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ>ದೆಹಲಿ, ಪ್ರಯಾಗ್‌ರಾಜ್>ಅಲಹಾಬಾದ್. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ಉದಾ: ಕಾಶ್ಮೀರ, ನೇಪಾಳ, ಕೈಲಾಸ, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ, ಆಯೋಧ್ಯೆ. ಕಾಶಿ, ಮಥುರಾ, ಸ್ಥಳ ನಾಮಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುವ ವಿದ್ಯಮಾನವು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಡೆದಿದೆ. ಈಗಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ: ಮದ್ರಾಸ್ >ಚೆನ್ನೈ, ಪ್ರಯಾಗ್‌ರಾಜ್>ಅಲಹಾಬಾದ್, ಬರೋಡಾ>ವಡೋದರಾ, ಬೊಂಬಾಯಿ>ಮುಂಬೈ, ಇಂತಹ ವಿದ್ಯಮಾನದ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಭೂಪಟವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಗಣಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯರು ನೀಡಿದ ಅದ್ಭುತ ಕೊಡುಗೆ: ಅಶೋಕನ ಶಿಲಾಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಇವು 2300 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಿನವು. ಇದಾದ 1000 ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೂ ಯುರೋಪಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಕಿಗಳು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಕಿಗಳು, ದಶಮಾಂಶ, ಭಿನ್ನರಾಶಿ, ಬೀಜಗಣಿತ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಗಣಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯರು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳು. ಶೂನ್ಯ ಅಥವಾ ಸೊನ್ನೆಯನ್ನು ಮೊತ್ತ ಮೊದಲು ಒಂದು ಸಂಖ್ಯಾಸೂಚಕವಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಸೊನ್ನೆಯ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ತೊಡಕು ಬಗೆಹರಿಯಿತು. ಭೂಮಿ ಗುಂಡಾಗಿದೆ, ಸೂರ್ಯನ ಸುತ್ತ ಭೂಮಿ ಪರಿಭ್ರಮಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಆರ್ಯಭಟ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟದ್ದು. ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಈ ವಾದವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ಸಲ್ಲುವುದು ಕೊಪರ್ನಿಕಸ್ ಎಂಬಾತನಿಗೆ, ಇವನಿಗಿಂತ ಹತ್ತು ಶತಮಾನ ಹಿಂದಿನವನು ಆರ್ಯಭಟ, ಭಾರತೀಯರು ನಾವಿಕರಿಗಾಗಿ ರೇಖಾಂಶ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಉಜ್ಜಯಿನಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು.

ಭಾರತೀಯರ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಗಳ ಕುರಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು:

- ಪೈಥಾಗೊರೆಸ್‌ನ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ಆತನಿಗಿಂತ ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳ ಮೊದಲೇ ಗುರುತಿಸಿದ್ದವನು ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಬೋಧಾಯನ, ವಸ್ತುವಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಕಣವಾದ ಅಣುವನ್ನು ಕಣಾದ ಎಂಬ ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ, 27 ಶತಮಾನಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ.
- ಭಾರತೀಯರು ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಉಕ್ಕನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ.
- ನೌಕಾನಿರ್ಮಾಣ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಗುಜರಾತಿನ ಸೂರತ್ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ನೌಕಾನಿರ್ಮಾಣ ಕೇಂದ್ರವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯರು ಮುಂಗಾರು ಮಾರುತಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನೌಕಾಯಾನದ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚಿತು.
- ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತವು ಕೂಡ ಭಾರತೀಯರ ಕೊಡುಗೆಗಳಾಗಿವೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED

ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವ: ಸಾಗರಯಾನದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಪರಿಣಿತರು. ಇಂತಹ ಯಾನಗಳಿಂದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯಗಳು ದೇಶ–ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ಬುದ್ಧ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ

ಬೌದ್ಧಮತ ಭಾರತದ ಗಡಿಯಾಚೆಗೆ ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ಥಾನ, ಟಿಬೆಟ್, ಮಂಗೋಲಿಯ, ಚೀನ, ಕೊರಿಯ ಮತ್ತು ಜಪಾನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಬೌದ್ಧ ಮತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿತು. ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ಎತ್ತರದ ಬುದ್ಧನ ಮೂರ್ತಿ ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ಥಾನದ ಭಾಮಿಯಾನ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಇತ್ತು ಎಂದರೆ ನಿಮಗೆ ಅಚ್ಚರಿ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ?

ಬೌದ್ಧಮತ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬಿದವು. ಕಾಂಬೋಡಿಯದ ಆಂಕೋರ್‌ವಾಟ್ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ಭವ್ಯ ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯವು ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಜಾವಾದ ಬೊರಬೊದೂರ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬೃಹತ್ ಬೌದ್ಧಾಲಯವಿದೆ.

ಆಂಕೋರ್‌ವಾಟ್ ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯ, ಕಾಂಬೋಡಿಯ

ಬೊರಬೊದೂರ್ ಬೌದ್ಧಾಲಯ, ಜಾವ

ಇವೆರಡೂ ಯುನೆಸ್ಕೋ ವಿಶ್ವಪರಂಪರೆ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿರುವ ತಾಣಗಳಾಗಿವೆ. ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಸುಮಾರು ಒಂಬತ್ತು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನಜೀವನವನ್ನು ಬೆಳಗಿತು. ನೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಕೆಲವು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಭಾರತೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು:

- **ಆಚಾರ್ಯ ದೇವೋಭವ:** ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ವಿಕ್ರಯದ ವಸ್ತುವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಗುರುಗಳು ನೀಡಿದ್ದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂಥವು: "ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳು. ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸು. ಇದುವರೆಗೆ ಕಲಿತದ್ದರಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತನಾಗಬೇಡ, ಗರ್ವಪಡಬೇಡ, ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಆಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಭಾವಿಸು". ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿವೆ.
- **ಅಹಿಂಸೆ:** ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ಭಾರತೀಯರು. ಬೌದ್ಧ, ಜೈನ ಧರ್ಮಗಳು ಸಹ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದವು. ಈ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವವನ್ನೇ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಪ್ರಬಲ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.
- **ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಸುಖಿಗಳಾಗಲಿ (ಸರ್ವೇ ಜನಾಃ ಸುಖಿನೋ ಭವಂತು):** ಇದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನರ ಒಂದು ಉದಾತ್ತ ಮೌಲ್ಯವಾಗಿದೆ. 'ವಸುಧೈವ ಕುಟುಂಬಕಂ' (ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ಒಂದು ಕುಟುಂಬ) ಎಂಬ ಉದಾತ್ತ ಚಿಂತನೆಯು ಭಾರತೀಯರದ್ದೇ ಆಗಿದೆ.
- **ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಾನತೆ:** ಭಾರತವು ನಂಬಿ ಬಂದಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಮೌಲ್ಯವೆಂದರೆ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಾನತೆ. ಬೆಳಕು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದರೂ ಅದು ಬೆಳಕೇ. ಅದಕ್ಕೆ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಮತಧರ್ಮ ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ ದೇವರು ಒಬ್ಬನೇ; ನಾವು ಹಲವು ಎಂಬುದು ವೇದವಾಕ್ಯ.

ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಹಿರಿಮೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1. ಗಣಿತಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯರ ಅನನ್ಯ ಕೊಡುಗೆ _____
2. ಶಾಕುಂತಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದವರು _____
3. ಕಾಂಬೋಡಿಯಾದ _____ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಭವ್ಯ ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯವಿದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

4. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ?
5. ಗಣಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೊಡುಗೆ ಏನು?
6. ಆರ್ಯಭಟನ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆ ಯಾವುದು?
7. ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬೃಹತ್ ಬೌದ್ಧ ದೇವಾಲಯ ಎಲ್ಲಿದೆ?
8. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಹಬ್ಬಿದ ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾ ಖಂಡದ ಮೂರು ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
9. ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಭಾರತೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

III. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

10. ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಭಾವ ಮೌಲ್ಯವು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

❋ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ಏಷ್ಯಾಖಂಡದ ದೇಶಗಳನ್ನು ನಕಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧ್ಯಾಯ 3 ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಯ ರಾಜ್ಯ – ಕರ್ನಾಟಕ

K6V7K8

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ನಮ್ಮ ನುಡಿ ಕನ್ನಡ. ನಮ್ಮ ನಾಡು ಕರ್ನಾಟಕ. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ನಮ್ಮ ಕೃಷಿ, ಉದ್ದಿಮೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾಡಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಲ್ಕು ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುವುದು. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ನದಿಗಳು, ನಾವು ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಗಳು, ನಾವು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಸರಕುಗಳು, ನಮ್ಮ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ನಮ್ಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ನಮ್ಮ ಅರಣ್ಯಗಳು, ನಮ್ಮ ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗುವುದು. ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗುವುದು.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1] ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳ ಚರಿತ್ರೆ, ಪ್ರತಿ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು, ಅರಿಯುವುದು.

2] ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಗಳು, ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಉದ್ದಿಮೆಗಳು, ನದಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಪಡೆಯುವುದು.

3] ನಮ್ಮ ವಿಭಾಗ ಯಾವುದು, ಅದರ ವಿಶೇಷತೆ ಏನು, ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಅರಣ್ಯ, ವನ್ಯಮೃಗಗಳು, ಪಕ್ಷಿಧಾಮಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು.

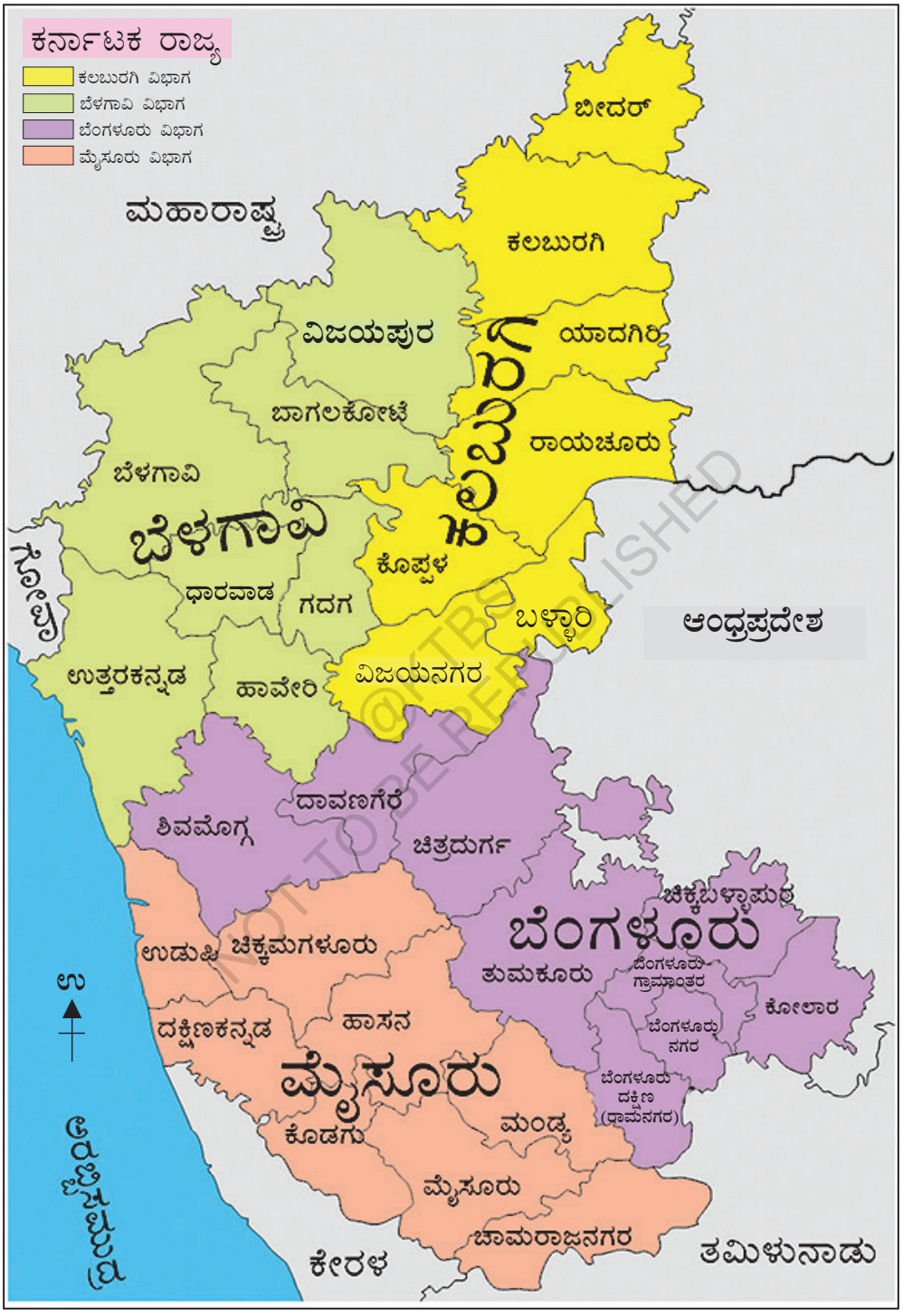
4] ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕ್ರೀಡೆ, ರಾಜಕಾರಣ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

@KSEBS NOT TO BE REPUBLISHED

1. ಕರ್ನಾಟಕದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ನಮ್ಮ ನಾಡು ಕರ್ನಾಟಕ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿಲಾಯುಗದ ನೆಲೆಗಳಿವೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವಿಶೇಷತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ಬ್ರಿಟೀಷರ ಆಡಳಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಬದಲಾಗಿವೆ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಚಿಕ್ಕವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ವಿಶಾಲವಾಗಿವೆ.

ವಿಭಾಗವಾರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಭೂಪಟ

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅವುಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ (ಒಂಬತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು),
ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ (ಎಂಟು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು),
ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗ (ಏಳು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು) ಮತ್ತು
ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗ (ಏಳು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು).

ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು. ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಒಬ್ಬರು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿರುತ್ತಾರೆ (ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮೀಷನರ್). ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ವಿಭಾಗೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಿರುತ್ತಾರೆ (ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಯುಕ್ತರು). ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಅವುಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳು, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಕೃಷಿ, ಉದ್ದಿಮೆ, ನದಿಗಳು, ಬೆಳೆಗಳು, ಅರಣ್ಯಗಳು, ವಾಯುಗುಣ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜಾನಪದ, ಕ್ರೀಡೆ, ಉತ್ಸವಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

1.1 ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿ ಬೆಂಗಳೂರು. ಇದು ಒಂದು ಕಂದಾಯ ಆಡಳಿತದ ವಿಭಾಗವೂ ಆಗಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ 9 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಹೀಗಿವೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಕೋಲಾರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ (ರಾಮನಗರ), ತುಮಕೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ (ಭೂಪಟ ನೋಡಿ). ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದು ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.

1.1.1 ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಕರ್ನಾಟಕದಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗಕ್ಕಿದೆ. ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಮೊದಲು ಆಳಿದ ಅರಸರೆಂದರೆ ಕುವಲಾಲಪುರವನ್ನು (ಈಗಿನ ಕೋಲಾರ) ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಗಂಗರ ಮನೆತನದ ಅರಸರು. ಅವರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಅಳಿದ ಮೇಲೆ ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಚೋಳರ, ಹೊಯ್ಸಳರ, ವಿಜಯನಗರ, ಮರಾಠರ, ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರದ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಮನೆತನದ ಅರಸರ ಆಳ್ವಿಕೆಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಕಾಲಘಟಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗಾಯಿತು. ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಾಳೆಗಾರರು ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪಾಳೆಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಪಾಳೆಗಾರರಿಗೆ ನಾಯಕರೆಂಬ ಹೆಸರಿತ್ತು. ಈ ಪಾಳೆಗಾರರು ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರಿಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಮುಖ ಪಾಳೆಪಟ್ಟುಗಳೆಂದರೆ ಕೆಳದಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಯಲಹಂಕ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮುಂತಾದವು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಭೂಪಟ

1.1.2 ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ

ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ದತ್ತವಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ನದಿ, ಕಾಡು, ಕಣಿವೆ, ಜಲಪಾತಗಳು, ಖನಿಜ ಗಣಿಗಳು, ವನ್ಯಮೃಗಗಳು, ಮಣ್ಣು ಮುಂತಾದವೆಲ್ಲ ಪ್ರಕೃತಿಯು ನಮಗೆ ನೀಡಿರುವ ಸಂಪತ್ತು. ಈ ವಿಭಾಗವು ಉಷ್ಣ ವಲಯದ ಮಾನ್ಸೂನ್ ವಾಯುಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ವಿಭಾಗದ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪದ ಹವಾಮಾನವಿಲ್ಲ. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಅತಿ ಉಷ್ಣವಲಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ತುಮಕೂರು, ದಾವಣಗೆರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ (ರಾಮನಗರ), ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮುಂತಾದವು ಸಾಧಾರಣ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಈ ವಲಯದ ಅನೇಕ ಮುಖ್ಯ ನದಿಗಳು ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳೆಂದರೆ ಉತ್ತರ ಪಿನಾಕಿನಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಪಿನಾಕಿನಿ, ವೇದಾವತಿ, ಶಿಂಷಾ, ತುಂಗಭದ್ರಾ, ಶರಾವತಿ, ವರದಾ ಮುಂತಾದವು. ಶರಾವತಿಯು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹರಿಯುವ ನದಿ. ಇದರಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಜೋಗ ಜಲಪಾತ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಮುತ್ಯಾಲಮಡು ಎಂಬ ಜಲಪಾತ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಗಾಜನೂರು ಅಣೆಕಟ್ಟೆ ಅಥವಾ ತುಂಗಾ ಅಣೆಕಟ್ಟೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೆರೆಗಳಿವೆ. ಮೈಸೂರು ಅರಸರು ಅನೇಕ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದರು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಸಾಗರ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಅಂತಹ ಒಂದು ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಿರಿಯೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕೋನಹಳ್ಳಿ ಜಲಾಶಯ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಣಿಗಲ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿದೆ.

ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ಅತಿಯಾದ ನಗರೀಕರಣ ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ನದಿಗಳು ಬತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅನೇಕ ನದಿಗಳು ವಿನಾಶದ ಅಂಚನ್ನು ತಲುಪಿವೆ. ಅನೇಕ ಕೆರೆಗಳು ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳಿಂದ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನೀರಿನ ತೀವ್ರ ಅಭಾವ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೆರೆಗಳ, ಜಲಮೂಲಗಳ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಗಮನ ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಖನಿಜ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳಿವೆ. ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು, ಕೋಲಾರ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಚಿನ್ನದ ಅದಿರು ಮುಗಿದು ಹೋಗಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು ನಿಕ್ಷೇಪಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರದ ಗಣಿಗಳಿವೆ.

1.1.3 ಅರಣ್ಯಗಳು, ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯವಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಕಡಿಮೆ. ಈ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಹರಿದ್ವರ್ಣ ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಎಲೆ ಉದುರುವ ಅರಣ್ಯದವರೆಗೆ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಅರಣ್ಯಗಳಿವೆ. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಯು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಡಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬಿದಿರು, ಆಲದ ಮರಗಳು, ಹುಣಿಸೆ ಮರಗಳು, ಶ್ರೀಗಂಧ, ದಿಂಡಿಗ, ತೇಗ, ಜಾಲಿ, ಮಾವಿನಮರಗಳು, ಬೇವಿನಮರಗಳು ಮುಂತಾದವು ಇಲ್ಲಿನ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಕಿರು ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಅನೇಕರಿಗೆ ವರಮಾನದ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಅತಿ ಎತ್ತರದ ಬೆಟ್ಟವೆಂದರೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಾಲುರಾಮೇಶ್ವರ ಗುಡ್ಡ. ಇತರೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗುಡ್ಡಗಳೆಂದರೆ ಕವಲೇದುರ್ಗ, ಚಂದ್ರಗುತ್ತಿ, ಕೊಡಚಾದ್ರಿ, ನಂದಿದುರ್ಗ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧದ ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳಿವೆ. ಕಾಡುಬೆಕ್ಕು, ಹುಲಿ, ಚಿರತೆ, ಕಾಡೆಮ್ಮೆ. ಕಾಡಹಂದಿ, ಜಿಂಕೆಗಳು, ಕರಡಿ, ತೋಳ ಮುಂತಾದವು. ಅರಣ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪೋಷಣೆಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಅರಣ್ಯಧಾಮಗಳನ್ನು, ವನ್ಯಜೀವಿ ಧಾಮಗಳನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಧಾಮಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

ಜೋಗಿಮಟ್ಟಿ ವನ್ಯಜೀವಿಧಾಮ	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ,
ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ,
ಭದ್ರಾ ವನ್ಯಜೀವಿಧಾಮ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ,
ಶರಾವತಿ ವನ್ಯಜೀವಿಧಾಮ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ,
ಶೆಟ್ಟಿಹಳ್ಳಿ ವನ್ಯಜೀವಿಧಾಮ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ,
ಗುಡವಿ ಪಕ್ಷಿಧಾಮ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ,
ಮಂಡಗದ್ದೆ ಪಕ್ಷಿಧಾಮ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ,
ಕಗ್ಗಲಡು ಪಕ್ಷಿ ಧಾಮ	ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ,
ರಾಮದೇವರಬೆಟ್ಟ ರಣಹದ್ದು ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಾಮ	ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ (ರಾಮನಗರ),
ಜಯಮಂಗಲಿ ಕೃಷ್ಣಮೃಗ ವನ್ಯಧಾಮ	ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಹುಲಿ – ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ

ಮಕ್ಕಳೇ, ನೀವು ವನ್ಯಮೃಗಗಳಾದ ಹುಲಿ, ಕರಡಿ, ಚಿರತೆ, ಆನೆ, ಜಿಂಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಬಯಸುವಿರಾ? ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ವನ್ಯಜೀವಿಧಾಮಗಳಿಗೆ, ಪಕ್ಷಿಧಾಮಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡಿ.

1.1.4 ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಕೃಷಿಯು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದ ಜನರ ಪ್ರಧಾನ ಕಸುಬಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಒಣ ಭೂಮಿ ಬೇಸಾಯವಿದೆ. ಮಳೆಯನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡೇ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆರೆ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶವಿದೆ. ಈ

NOT FREE PUBLISHED

ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮರಳು ಮಿಶ್ರಿತ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಎರೆ ಮಣ್ಣು ಕೆಲವು ಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳೆಂದರೆ ರಾಗಿ, ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳ, ಭತ್ತ, ಕಡಲೆಕಾಯಿ, ಬೇಳೆಕಾಳು ಮುಂತಾದವು. ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳೆಂದರೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಅಡಕೆ, ಹತ್ತಿ, ಕಬ್ಬು ಮುಂತಾದವು. ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ (ರಾಮನಗರ), ಕೋಲಾರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಪೋಟ, ಪಪ್ಪಾಯ, ಹಲಸಿನಹಣ್ಣು, ಕಿತ್ತಲೆಹಣ್ಣು, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಮುಂತಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಾಗಿ ಮುದ್ದೆ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಿ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಗೋಧಿ ಚಪಾತಿಯನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಯಸ, ಹೋಳಿಗೆ, ಸಿಹಿಕಿಚ್ಚಡಿ, ಶಾವಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಸಿಹಿ ತಿನುಸುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಇದೆ.

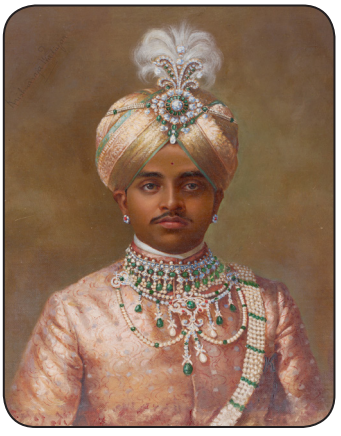
ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರವು ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಾಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ದಾಸ್ತಾನಿಡಬಹುದು.

© DTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಉದ್ದಿಮೆಗಳು:

ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ

ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್

ನಮ್ಮ ವಿವಿಧ ರಾಜರು ದಿವಾನರುಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಬೆಳೆದವು. ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರ ದಿವಾನಗಿರಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಸಮುದ್ರ ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್‌ನಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ನಂತರ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ, ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಅವರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸರ್.ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಅಪಾರವಾಗಿವೆ. ರಾಜ್ಯದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದ ನಿರ್ಮಾತೃ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯರವರು ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಮುಂದಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭದ್ರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕು ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾ.ಶ. 1923ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಇಂದು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕು ಕಾರ್ಖಾನೆ ನಿಯಮಿತ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಗದದ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಸಾ.ಶ. 1936ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯದ ಮೊದಲ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯು ಭದ್ರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡಿತು. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಮ್ಮಸಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿರ್ಲಾ ಕಂಪನಿಯ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿದೆ. ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗೌರಿಬಿದನೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ತೊಂಡೇಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಎ.ಸಿ.ಸಿ. ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಇದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಉದ್ಯೋಗದ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ.

ಬಟ್ಟೆ ರಫ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ನಮ್ಮ ವಿಭಾಗದ ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ, ಆನೇಕಲ್ ಮುಂತಾದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪಿನ ಪಾರ್ಕುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿಮಾನ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರತವಾಗಿವೆ. ಕೆಲವು ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಉಳಿದವು ಖಾಸಗಿ ಮಾಲೀಕತ್ವದಲ್ಲಿವೆ.

1.1.5 ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜಾನಪದ, ನಾಟಕ, ನೃತ್ಯ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಈ ವಿಭಾಗವು ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿರುವ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುಗಳು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಳ್ಳಿಗಾವೆಗೆ ಸೇರಿದವರು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಾಸ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು ಮುಂತಾದವರು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್

ಕುವೆಂಪು

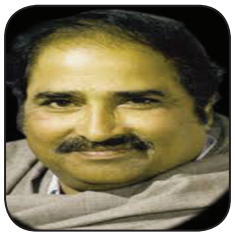
ಯು.ಆರ್ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ

ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ

ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್

ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್

ಡಿ.ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪ

ಅನುಪಮ ನಿರಂಜನ

ಎಂ. ಕೆ. ಇಂದಿರಾ

ನಾ. ಡಿಸೋಜ

ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ

ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪುರಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತಿ ಕುವೆಂಪು ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಮತ್ತು ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಈ ವಿಭಾಗದ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್ ಡಿ.ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪ, ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್, ಟಿ.ಪಿ. ಕೈಲಾಸಂ, ಎಂ.ಕೆ. ಇಂದಿರಾ, ತ.ರಾ.ಸು, ಡಾ. ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನ, ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ, ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ, ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ, ಎಂ.ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ, ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ, ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್, ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, ನಾ. ಡಿಸೋಜ, ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ, ಪ್ರತಿಭಾನಂದ ಕುಮಾರ ಮುಂತಾದವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ ಸಾಹಿತಿಗಳು.

NOT TO BE REPUBLISHED

ಸಾಹಿತ್ಯದಷ್ಟೇ ನಾಟಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಭಾಗದ ಸಾಧನೆ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಗುಬ್ಬಿವೀರಣ್ಣ ಅವರ ಹೆಸರು ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿದೆ. 'ನಾಟಕರತ್ನ', 'ನಾಟಕ ಸಾರ್ವಭೌಮ' ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳು ಅವರಿಗಿದ್ದವು. ಇವರು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗುಬ್ಬಿಯವರು. ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು – ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ನಾಯ್ಡು ಅವರದು. ಇವರು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲನೇ ವಾಕ್ಚಿತ್ರ 'ಸತಿ ಸುಲೋಚನ'ದ ನಾಯಕ ನಟರು. ಸಭ್ಯ ಹಾಸ್ಯಗಾರ ಎಂದು ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಕೆ. ಹಿರಣ್ಣಯ್ಯ ಮತ್ತು ಅವರ ಪುತ್ರ ಮಾಸ್ಟರ್ ಹಿರಣ್ಣಯ್ಯ ಅವರ ರಂಗಭೂಮಿ ಕೊಡುಗೆ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ. ನೃತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿರುವ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಾಯಾರಾವ್ ಬೆಂಗಳೂರಿನವರು. ಬೆಂಗಳೂರು ಈಗ ಚಲನಚಿತ್ರೋದ್ಯಮದ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಬ್ಬವು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಟರಾದ ಡಾ. ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್, ಡಾ. ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ್, ಶಂಕರನಾಗ್, ಅಂಬರೀಷ್ ಮುಂತಾದವರು ಈ ರಂಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲೆಗೆ ಈ ವಿಭಾಗ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜನಪದ ತಜ್ಞರಾದ ಸಾಹಿತಿ ಎಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡ ಅವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ 'ಜಾನಪದ ಲೋಕ' ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ (ರಾಮನಗರ) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED

ರಾಜಕುಮಾರ್

ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ್

ಶಂಕರನಾಗ್

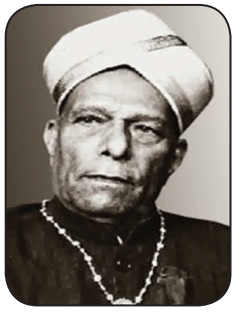
ಮಾಯಾರಾವ್

ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ನಾಯ್ಡು

ಹೆಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡ

ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣ

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು: ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನಡೆಯುವ ಕರಗ ಉತ್ಸವ ಒಂದು ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸೋಮನ ಕುಣಿತ ಮತ್ತೊಂದು ಜಾನಪದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಜಾನಪದ ನಾಟಕ ಕಲೆ ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ. ಗಾರುಡಿ ಕುಣಿತ, ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತ, ಕಂಸಾಳೆ ಕುಣಿತ ಮುಂತಾದವು ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಚಿತ್ರಕಲೆಗೆ ಆರ್.ಎಸ್. ನಾಯ್ಡು, ರುಮಾಲೆ ಚನ್ನಬಸವಯ್ಯ, ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರ ಕೊಡುಗೆ ಅನನ್ಯ.

ಜಾನಪದ ಲೋಕ

ಕರಗ ಉತ್ಸವ

ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಆರ್ಟ್ ಗ್ಯಾಲರಿ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

1.1.6 ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉನ್ನತ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಭಾರತ ರತ್ನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಇಬ್ಬರು ಈ ವಿಭಾಗದ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ವಿಜ್ಞಾನಿ ಸಿ. ಎನ್.ಆರ್. ರಾವ್. ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಸರ್. ಸಿ.ವಿ. ರಾಮನ್ ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿದ್ದರು.

ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಮಠ

ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮೀಜಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು, ತುಮಕೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಮಠವು ಸಾವಿರಾರು ಬಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಷರ ಮತ್ತು ಅನ್ನ ದಾಸೋಹದ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ (ರಾಮನಗರ) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಬಾಲಗಂಗಾಧರನಾಥ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಮಠದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೇವೆಯು ಅಪೂರ್ವವಾಗಿದ್ದು ಮೂಲಶಿಕ್ಷಣ, ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಮುರುಘರಾಜೇಂದ್ರ ಮಠ ಮತ್ತು ಸಿರಿಗೆರೆ ತರಳಬಾಳು ಮಠಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೇವೆಯೂ ಗಮನಾರ್ಹ.

ಶ್ರೀ ಬಾಲಗಂಗಾಧರನಾಥ ಸ್ವಾಮೀಜಿ

ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೂ ಈ ವಿಭಾಗವು ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಶಿಶುಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಪೋಲಿಯೋ, ಸಿಡುಬು ಮುಂತಾದ ರೋಗಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡೆದು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳು ಜನರಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿವೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಅನೇಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು 24/7 (ದಿನದ ಎಲ್ಲಾ ಹೊತ್ತೂ ತೆರೆದಿರುವ) ಕೇಂದ್ರಗಳೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿಗೆ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಚಾರಿ ವಾಹನ (Mobile Health Van) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

1.1.7 ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತು

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಳಗಳು, ಪ್ರವಾಸಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವಗಳು, ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಇದು ಸಮೃದ್ಧವಾದ ವಿಭಾಗವಾಗಿದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ದಿಗಳು ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ರೂವಾರಿ ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ ಅವರು ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ವಿಧಾನಸೌಧ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟಗಾರ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಪರಿಸರ ಪೋಷಣೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರು ಸಾಲುಮರದ ತಿಮ್ಮಕ್ಕ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕ್ರಿಕೆಟ್‌ಗೆ ನಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆ ಅನಿಲ್ ಕುಂಬ್ಳೆ. ಯೋಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿರುವ ಬಿ.ಕೆ.ಎಸ್. ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಈ ವಿಭಾಗದವರು. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳಿವೆ.

ವಿಧಾನಸೌಧ

ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್

1.1.8 ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು

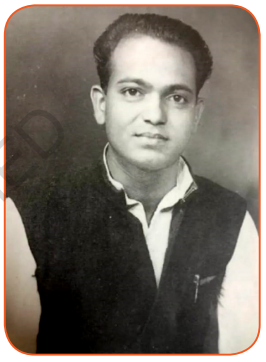
ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ

ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಭಾಗದ ಅನೇಕ ಮುತ್ಸದ್ದಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಕೆ. ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ ಅವರು, ಎರಡನೆಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ, ಎರಡನೇ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ ಮತ್ತು ತಿ.ತಾ. ಶರ್ಮ, ಹೆಚ್.ಎಸ್. ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಭಾಗೀರಥಮ್ಮ ಮುಂತಾದವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ ಮತ್ತು ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ರೂವಾರಿಗಳೂ ಹೌದು.

ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು

ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಕಂಡ ಮಹಾನ್ ಆದರ್ಶವಾದಿ ರಾಜಕಾರಣಿ. ಇವರು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಆರಗದಲ್ಲಿ 14, ಮಾರ್ಚ್ 1923ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು ತಮ್ಮ 28ನೇ ವಯಸ್ಸಿನ ಯುವಕ ಗೋಪಾಲಗೌಡ 1951ರಲ್ಲಿ ಕಾಗೋಡು ಭೂಚಳವಳಿ ಆರಂಭವಾದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿ ಬಂಧನಕ್ಕೂ ಒಳಗಾದರು. ಗೇಣಿದಾರರ ಭೂಹೋರಾಟವು ಗೋಪಾಲಗೌಡರಿಂದಾಗಿ ಸಮಾಜವಾದಿ ಪಕ್ಷದ ಹೋರಾಟವಾಗಿಯೂ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಏಕೀಕರಣ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಹೆಸರು ಮೈಸೂರು ಎಂದು ಇದ್ದುದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕವೆಂದಾಗಿ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸಹ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದರು. ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣಗಳು, ಅವರ ಬದುಕಿನ ನಡೆಗಳು ಅವರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಕಂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನಾಗಿಸಿವೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ _____ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿವೆ.
2. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಜಿಲ್ಲೆ _____ .
3. ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ _____ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ.
4. ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಎಲೆಯು _____ ಉದ್ದಿಮೆಗೆ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿದೆ.

5. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಾನಪದ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ 'ಜಾನಪದ ಲೋಕ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರಾರು _____ .

6. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಉತ್ಸವ _____ .

7. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯ ಹೆಸರು _____

8. ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ (ರಾಮನಗರ) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪಕ್ಷಿಧಾಮದಲ್ಲಿ _____ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

9. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಆಳಿದ ಮೂರು ರಾಜ ಮನೆತನಗಳು ಯಾವುವು?

10. ಈ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಆಳಿದ ಎರಡು ಪಾಳೆಪಟ್ಟುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

11. ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಎಂದರೇನು? ಉದಾಹರಣೆ ನೀಡಿ

12. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ಅಭಾವ ಉಂಟಾಗಲು ಕಾರಣಗಳೇನು?

13. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದ ಎರಡು ಜಲಪಾತಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

14. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಅತಿ ಎತ್ತರದ ಗುಡ್ಡದ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ

15. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ಪಕ್ಷಿಧಾಮಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

16. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳು ಯಾವುದು?

17. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪು ಪಾರ್ಕುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ?

18. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದ ಮೂವರು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

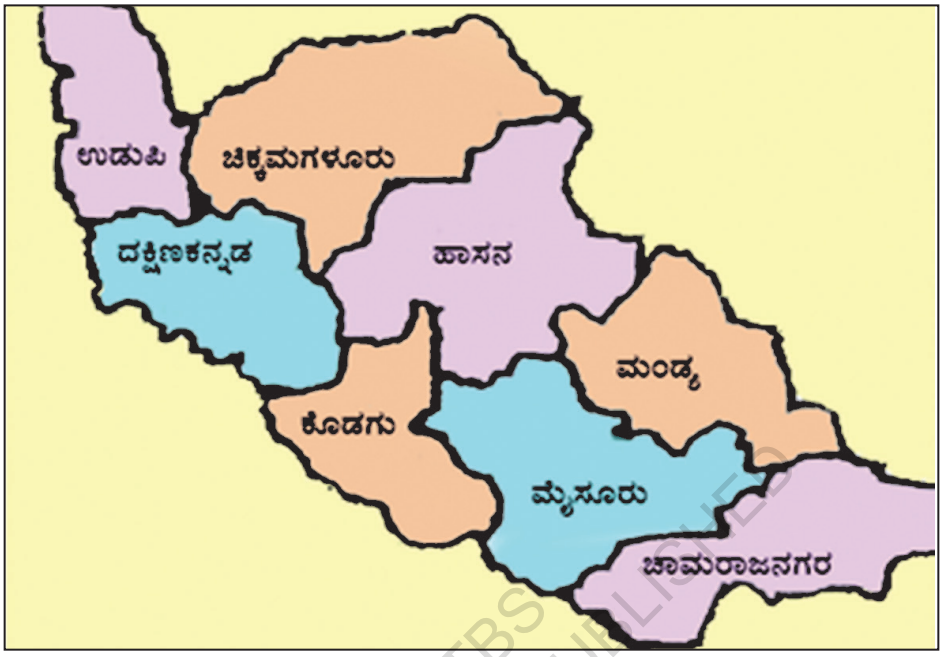
© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ. ಅವುಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ. ಇದರ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ.
- ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ. ಅವುಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಒಂದು ವರದಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ.

1.2 ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ

ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಭೂಪಟ

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗವೆಂದರೆ ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ. ಮೈಸೂರು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಡೆಯರ್ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿವೆ. ಅವು ಮೈಸೂರು, ಮಂಡ್ಯ, ಹಾಸನ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ, ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು. ಈ ವಿಭಾಗದ ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರ ಮೈಸೂರು. ಈ ವಿಭಾಗವು ನದಿಗಳಿಗೆ, ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳಿಗೆ, ಅರಣ್ಯಗಳಿಗೆ, ವನ್ಯಮೃಗಗಳಿಗೆ, ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳಿಗೆ, ಕರಾವಳಿಗೆ, ಬಂದರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

1.2.1 ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್

ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಆರಂಭವಾಗುವುದು ಗಂಗರ ಕಾಲದಿಂದ. ತಲಕಾಡು ಗಂಗರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅನಂತರ ಚೋಳರು, ಹೊಯ್ಸಳರು ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು.

ಮೈಸೂರು ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ಮನೆತನದ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅದು ಹೈದರಾಲಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಗ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ್ ಅವರುಗಳ ಆಡಳಿತದ ವಶದಲ್ಲಿತ್ತು. ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪೌರಾಣಿಕವಾಗಿ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಮೈಸೂರನ್ನು ಮಹಿಷನಾಡು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪುರಾಣ ಕಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ ದೇವಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿಯ ರೂಪ ಧರಿಸಿ, ರಾಕ್ಷಸನಾಗಿದ್ದ ಮಹಿಷಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದಳು. ಮಹಿಷಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಸ್ಥಳವೇ ಮೈಸೂರಾಯಿತು. ಯದುರಾಯ ಅನ್ನುವವರು ಒಡೆಯರ್ ಮನೆತನದ ಮೊದಲ ಅರಸು. ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ನಂತರ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅರಸರು ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದ ಹೈದರಾಲಿಯು ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಅವನು ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ್ ಸಾ.ಶ. 1761 ರಿಂದ ಸಾ.ಶ. 1799 ರವರೆಗೆ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದರು. ಬ್ರಿಟೀಷರ ವಿರುದ್ಧ ಅನೇಕ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಟಿಪ್ಪು ನಡೆಸಿದನು. ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನನು ಸಾ.ಶ. 1799ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಷರ ಜೊತೆಗಿನ ಯುದ್ದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ತೆತ್ತನು.

ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್

ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮರಣದ ನಂತರ ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತವು ಮತ್ತೆ ಒಡೆಯರ ಕೈಗೆ ಬಂತು. ಬ್ರಿಟೀಷರು ಸಾ.ಶ. 1831ರಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತವನ್ನು ತಮ್ಮ ನೇರ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಸಾ.ಶ. 1881ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಒಡೆಯರ ವಶಕ್ಕೆ ನೀಡಿದರು. 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನಪರ ಕಾರ್ಯಗಳಾದವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನೀರಾವರಿಗೆ ಇವರು ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದರು. ಸರ್. ಎಮ್. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಮತ್ತು ಸರ್. ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಅವರ ದಿವಾನಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಅಪೂರ್ವ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಸಾ.ಶ. 1947ರಲ್ಲಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಾಗ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವು ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್

ಸರ್. ಎಮ್. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ

ಸರ್. ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್

ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ

ಈ ವಿಭಾಗದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದ ಚರಿತ್ರೆಯಿದೆ. ಕೊಡಗು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದವು. ಹಾಲೇರಿ ಮನೆತನವು 17ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಬಿದನೂರು ಇವರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಲೇರಿ ಅರಸರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವೀರಪ್ಪ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ. ಚಿಕವೀರರಾಜ ಕೊನೆಯ ಅರಸ. ಇವನು ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದ. ಇದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಿಟೀಷರು ಆಡಳಿತವನ್ನು ತಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ ಕೊಡಗು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಾ.ಶ. 1956ರಲ್ಲಿ ಅದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತು. ಕೆಳದಿ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮತ್ತೊಂದು ರಾಜಮನೆತನವಾಗಿದೆ. ಉಳ್ಳಾಲದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು 'ತುಳುನಾಡು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ತುಳುನಾಡಲ್ಲಿ 7ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ 14ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಅಳುಪ ಮನೆತನದ ಅರಸರು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾವರ, ಮಂಗಲಪುರ, ಹುಂಚ ಮತ್ತು ಬನವಾಸಿಗಳು ಅಳುಪರ ರಾಜಧಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಾಳೆಗಾರರು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರೆಂದರೆ ಪುತ್ತಿಗೆಯ ಚೌಟರು, ಬಂಗವಾಡಿಯ ಬಂಗರು, ಕಾರ್ಕಳದ ಬೈರವರಸರು, ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಕುಂಬಳೆ ಅರಸರು ಮುಂತಾದವರು.

ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬ್ರಿಟೀಷರು ಕೆನರಾ ಎಂದು ಕರೆದರು. ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅವರು ಸಾ.ಶ. 1801ರಲ್ಲಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬ್ರಿಟೀಷರು ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ಸಾ.ಶ. 1860ರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಎಂದು ವಿಭಜಿಸಿದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ಸಾ.ಶ. 1997ರಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು.

1.2.2 ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ

ಈ ವಿಭಾಗವು ವಿವಿಧ ಹವಾಮಾನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ವಿಶಾಲವಾದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿ, ದಟ್ಟ ಕಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ವಾಯುಗುಣವನ್ನು ಉಷ್ಣ ವಲಯದ ಮಳೆಮಾರುತ ವಾತಾವರಣ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಹವಾಮಾನವು ತೀವ್ರ ಚಳಿ ಮತ್ತು ಸಾಧಾರಣ ಉಷ್ಣ ಹವಾಮಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಒಣ ಹವಾಮಾನದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆಯನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಹವಾಮಾನ, ವಿವಿಧ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಳೆ, ಪರ್ವತಗಳು, ಅರಣ್ಯ ಮುಂತಾದ ವಿಭಿನ್ನತೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಮುಖ್ಯ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳೆಂದರೆ ರಾಗಿ, ಭತ್ತ, ಉದ್ದು, ಹೆಸರು, ಹುರುಳಿಕಾಳು, ಜೋಳ ಮುಂತಾದವು. ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳೆಂದರೆ ಕಾಫಿ, ಕಬ್ಬು, ತಂಬಾಕು, ಅಡಕೆ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಕಿತ್ತಳೆಹಣ್ಣು, ಪೈನಾಪಲ್, ಗೋಡಂಬಿ ಮುಂತಾದವು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾಫಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಯಿತು. ಈ ವಿಭಾಗದ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವೀಳ್ಯದೆಲೆ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಸಮೃದ್ಧ ವಿಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಕೊಡಗು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಮೈಸೂರು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಮುಂತಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಅರಣ್ಯಗಳಿವೆ. ತೇಗ, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಹೊಂಗೆ, ನಂದಿ, ಮತ್ತಿ ಮುಂತಾದವು ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಮರಗಳು. ಈ ಅರಣ್ಯಗಳು ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿವೆ. ಗೋಂದು, ಜೇನುತುಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮೇಣ, ಕಾಡುಹಣ್ಣು ಮುಂತಾದವು ಕಿರು ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು.

ಈ ವಿಭಾಗವು ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವು ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಬೆಟ್ಟ, ಹಿಮವದ್ ಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ ಬೆಟ್ಟ, ಮಲೈಮಹದೇಶ್ವರ ಬೆಟ್ಟ, ಬಿಳಿಗಿರಿರಂಗನ ಬೆಟ್ಟ, ಮುಳ್ಳಯ್ಯನಗಿರಿ, ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗುಂಡಿ, ಚಾಮುಂಡಿ ಬೆಟ್ಟ, ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಚಂದ್ರಗಿರಿ, ಇಂದ್ರಗಿರಿ ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬೆಟ್ಟಗಳು.

ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗವು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೂ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಹುಲಿ, ಚಿರತೆ, ಕಾಡುನಾಯಿ, ಜಿಂಕೆ, ನರಿ, ಕಾಡೆಮ್ಮೆ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಹಾವುಗಳು ಮುಂತಾದ ವನ್ಯಮೃಗಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿವೆ. ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬನ್ನೂರು ಉತ್ತಮ ತಳಿ ಟಗರುಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನದಿಗಳು: ಕಾವೇರಿ, ಹೇಮಾವತಿ, ಹಾರಂಗಿ, ನೇತ್ರಾವತಿ, ಕುಮಾರಧಾರಾ, ವೇದಾವತಿ, ಕಪಿಲ, ಯಗಚಿ ಮುಂತಾದವು. ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಲಪಾತಗಳಿವೆ. ಅವು: ಗಗನಚುಕ್ಕಿ ಭರಚುಕ್ಕಿ, ಅಬ್ಬೆ ಜಲಪಾತ, ಇರ್ಪು ಜಲಪಾತ, ಹೆಬ್ಬೆ ಜಲಪಾತ ಮುಂತಾದವು.

ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಮುಖ್ಯ ಖನಿಜಗಳೆಂದರೆ ಬಾಕ್ಸೈಟ್, ಫೆಲ್‌ಸ್ಪೈಟ್, ಕ್ರೋಮೈಟ್, ಸುಣ್ಣಕಲ್ಲು, ಗ್ರಾನೈಟ್, ಮ್ಯಾಂಗನೀಸ್ ಮುಂತಾದವು. ನಮ್ಮ

NOT TO BE @KTBS REPUBLISHED

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಫೆಲ್‌ಸೈಟ್ ಅದಿರು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದರುಗಳಿವೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸಮುದ್ರ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಮೀನನ್ನು ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ಇದು ವರಮಾನದ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಕೊಡಗು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮರಗಳ ದಿಮ್ಮಿಗಳ ಮಾರಾಟದ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿವೆ.

ಗಗನಚುಕ್ಕಿ – ಭರಚುಕ್ಕಿ ಜಲಪಾತ

ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ

1.2.3 ಅರಣ್ಯಗಳು, ವನ್ಯಮೃಗಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು

ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯ

ಮೈಸೂರು ಅರಣ್ಯಗಳ ನಾಡು. ಮೈಸೂರು, ಕೊಡಗು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಹಾಸನ ಮುಂತಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಬಂಡೀಪುರ, ನಾಗರಹೊಳೆ, ಮಲೈಮಹದೇಶ್ವರ ಬೆಟ್ಟ, ಪುಷ್ಪಗಿರಿ, ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಬಗೆಯ ಕಿರು ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಸಾವಿರಾರು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಕಿರು ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ವರಮಾನದ, ಆಹಾರದ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಅನೇಕ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿವೆ. ಜೇನುಕುರುಬರು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯವಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರಗ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯವಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮುದಾಯ ಇದಾಗಿದೆ. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯವೆಂದರೆ ಮಲೆಕುಡಿಯರು. ಇವರು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಸೋಲಿಗರು ಮತ್ತೊಂದು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯ. ಇವರಲ್ಲದೆ ಯರವರು, ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಗಳು, ಹಲಸರು, ಮೇದರು ಮುಂತಾದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಿವೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಹುಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಾಣಿ. ಹುಲಿಸಂರಕ್ಷಣಾ ಯೋಜನೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಐದು ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. ಬಂಡೀಪುರ, ನಾಗರಹೊಳೆ, ಭದ್ರಾ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿವೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಯೋಜನೆಯು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಆನೆಗಳ ದಂತಕ್ಕಾಗಿ, ಹುಲಿ ಚರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಡೆದು ಅವುಗಳ ಸಂತತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಆನೆ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಎರಡನೇ ರಾಜ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ.

ಹುಲಿ

ಆನೆ

ಕಾಡೆಮ್ಮೆ

ರಂಗನತಿಟ್ಟು ಪಕ್ಷಿಧಾಮ

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ವನ್ಯಮೃಗ ಧಾಮಗಳು, ಪಕ್ಷಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಧಾಮಗಳು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. ರಂಗನತಿಟ್ಟು ಪಕ್ಷಿಧಾಮ, ಗುಡವಿ ಪಕ್ಷಿಧಾಮ, ಕೊಕ್ಕರೆಬೆಳ್ಳೂರು ಮುಖ್ಯ ಪಕ್ಷಿಧಾಮಗಳಾದರೆ, ಮೇಲುಕೋಟೆ ವನ್ಯಮೃಗಧಾಮ, ಕಾವೇರಿ ವನ್ಯಮೃಗಧಾಮ, ಮಲೈಮಹದೇಶ್ವರ ವನ್ಯಮೃಗಧಾಮ, ಪುಷ್ಪಗಿರಿ ವನ್ಯಮೃಗಧಾಮ ಮುಂತಾದವು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವನ್ಯಮೃಗಧಾಮಗಳು. ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜೀವಗಾಂಧಿ ನಾಗರಹೊಳೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವಿದ್ದರೆ ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಡೀಪುರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವಿದೆ. ಖೆಡ್ಡ ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮೂಲಕ ಕಾಡಾನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪಳಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

© DIKSHA NOT TO BE REPUBLISHED

1.2.4 ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಮೆಗಳು

ಹೈನುಗಾರಿಕೆ

ಕೃಷಿಯು ನಮ್ಮ ಜನರ ಜೀವದ್ರವ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಅಪವಾದವಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯು ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಳೆಗೆ, ಕೊಡಗು, ಹಾಸನ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳಿಗೆ, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಗೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಗೋಡಂಬಿ, ಮೆಣಸು, ಏಲಕ್ಕಿ, ರಬ್ಬರ್ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಫಿಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ

ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕೇವಲ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಕುರಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿವೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳೆಂದರೆ ಭತ್ತ, ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಅವರೆ, ಹೆಸರು, ಉದ್ದು ಮುಂತಾದವು. ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳೆಂದರೆ ತಂಬಾಕು, ಕಾಫಿ, ಗೋಡಂಬಿ, ಅಡಕೆ, ಆಲೂಗಡ್ಡೆ, ಕಬ್ಬು, ಹತ್ತಿ, ಕಿತ್ತಳೆ, ತೆಂಗು ಮುಂತಾದವು.

ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ನೀರಾವರಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳಾವುವೆಂದರೆ ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ, ಹಾರಂಗಿ, ಹೇಮಾವತಿ ಮತ್ತು ಕಬಿನಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲು ಅನೇಕ ಕೃಷಿ ಫಾರಂಗಳನ್ನು, ಕೃಷಿ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ವಿಭಾಗದ ಮೈಸೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಹಾಸನ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಮಂಡ್ಯ, ಮಡಿಕೇರಿ ಮುಂತಾದವು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಔಷಧಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು, ಕಾಫಿ ಕ್ಯೂರಿಂಗ್ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು, ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು, ರಸಗೊಬ್ಬರ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು, ಮಂಗಳೂರಿನ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕ, ಕ್ಯಾಂಪ್ಕೋ ಚಾಕೊಲೇಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಸಿಮೆಂಟ್ ಉದ್ಯಮ ಮುಂತಾದವು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಬೃಹತ್ ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ ಸಾವಿರಾರು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

1.2.5 ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಜಾನಪದ, ನಾಟಕ, ನೃತ್ಯ

ಈ ವಿಭಾಗವು ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ನಾಟಕ, ನೃತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕಲೆಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ನಗರವನ್ನು ಕಲೆಯ ತವರೂರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿವೆ. ಯಕ್ಷಗಾನವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕಂಸಾಳೆ ಕುಣಿತ, ಚೌಡಿಕೆ ಕಲೆ, ವೀರಗಾಸೆ ಕುಣಿತ, ಪಟ ಕುಣಿತ, ನಂದಿಕೋಲು ಮುಂತಾದವು ಜನಪ್ರಿಯ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಕೊಡವರ ಹುತ್ತರಿ ಹಬ್ಬ, ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಭೂತಾರಾಧನೆ, ಕಂಬಳ ಮುಂತಾದವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಜನಪ್ರಿಯ ಆಚರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯು ಕಲೆ, ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಮೈಸೂರು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯ ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ವರ್ಣಕಲೆ ಮುಂತಾದವು ರೂಪುಗೊಂಡವು. ಭರತನಾಟ್ಯ, ನಾಟಕ, ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಅರಮನೆಯು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈಸೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಅನುದಾನಿತ

© KSEEB NOT TO BE REPUBLISHED

ನಾಟಕ ತಂಡ (ರೆಪರ್ಟರಿ) ರಂಗಾಯಣ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಅದು ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ರಾಜ್ಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ರಂಗಾಯಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಅರಂಭಗೊಂಡಿವೆ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಕಲಾಮಂದಿರವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ.

ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆ

ಆರ್.ಕೆ. ನಾರಾಯಣ್

ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಅನೇಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿಗಳ ತಾಣಗಳಾಗಿವೆ. ಹಾಸನದ ರಾಜಾರಾವ್ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾದಂಬರಿಗಾರರು. ಆರ್.ಕೆ. ನಾರಾಯಣ್ ಅವರು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ವಿಜೇತ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದವರು. ಕನ್ನಡದ ಭಾವಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಜೀವ ತುಂಬಿದ ಕೆ. ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಮೈಸೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಡಾ. ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ, ಎಂ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ, ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಎ.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್, ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ, ಅಕ್ಬರ್ ಅಲಿ, ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕರ್, ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣ, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರತೇಜಸ್ವಿ, ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮ್ಮ, ತಿರುಮಲಾಂಬ, ತ್ರಿವೇಣಿ, ನಿರಂಜನ ಮುಂತಾದವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ ಈ ವಿಭಾಗಮೂಲದ ಮಹನೀಯರು. ಆರ್.ಕೆ. ಶ್ರೀಕಂಠನ್, ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣ, ಪಿಟೀಲ್ ಚೌಡಯ್ಯ, ವೀಣೆ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಕದ್ರಿ ಗೋಪಾಲನಾಥ್ ಮುಂತಾದವರು ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ದಿಗ್ಗಜರು. ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರ ಆರ್.ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್, ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮಹಮದ್ ಪೀರ್, ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಕೆ.ಕೆ. ಹೆಬ್ಬಾರ್, ರಂಗಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಚಲನಚಿತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಿ.ವಿ. ಕಾರಂತ, ಆಧುನಿಕ ಪೂರ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಚಿಹೊನ್ನಮ್ಮ, ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ, ಸಿಂಗಾರಾರ್ಯ ಮುಂತಾದವರು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಧಕರು. ಫೀಲ್ಡ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಕೆ.ಎಂ. ಕಾರ್ಯಪ್ಪ, ಜನರಲ್ ಕೆ.ಎಸ್. ತಿಮ್ಮಯ್ಯ ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿತಂದ ಸೈನಿಕ

NOT TO BE REPUBLISHED

ದಂಡಾಧಿಪತಿಗಳು. ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ರಾಜಾರಾಮಣ್ಣ, ಯು. ಆರ್. ರಾವ್ ಅವರ ಸಾಧನೆ ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಹರಿಕಾರರಾದ ದೇವರಾಜ್‌ಅರಸ್‌ರವರು ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

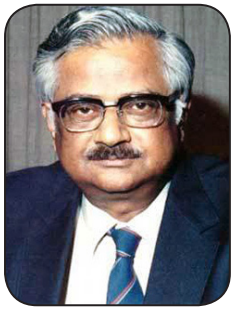
ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ

ಪಿಟೀಲು ಚೌಡಯ್ಯ

ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ

ರಾಜಾರಾಮಣ್ಣ

ಕೆ.ಕೆ. ಹೆಬ್ಬಾರ್

ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ

ಫೀಲ್ಡ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಕೆ.ಎಂ.ಕಾರ್ಯಪ್ಪ

ದೇವರಾಜ ಅರಸು

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

1.2.6 ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ

ಮೈಸೂರು ಒಂದು ಶಿಕ್ಷಣಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಮಟ್ಟ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರಕಿತು. ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಕಂಡಿರುವ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಸಾ.ಶ. 1916ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ವಿಭಾಗದ ಅನೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಿವೆ. ಈ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಖಾಸಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿವೆ. ಮೈಸೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಆಹಾರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಶೋಧನಾಲಯ ಸಿಎಫ್‌ಟಿಆರ್‌ಐ (ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಫುಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಕಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್) ಇದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸುತ್ತೂರು ಮಠದ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಮಣಿಪಾಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಗಣನೀಯವಾದುದು.

ಈ ವಿಭಾಗದ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವ ಆರೋಗ್ಯ ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರೋಗನಿರೋಧಕ ಚುಚ್ಚು ಮದ್ದು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭಿಣಿ ಮತ್ತು ಬಾಣಂತಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕರು, ಆಶಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಿಶು ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಜನರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ತಾಯಂದಿರ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಜನರ ಆರೋಗ್ಯಸೂಚಿಗಳಾಗಿವೆ.

ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

1.2.7 ವಿಭಾಗದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತು

ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ವಿಗ್ರಹ
ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ

ದೇಶದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ
ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡರು ಈ ವಿಭಾಗದ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು

ಹುತ್ತರಿ ಹಬ್ಬ, ಕೊಡಗು

ಸುತ್ತೂರು ಮಠ – ಮೈಸೂರು

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತ ವಿಭಾಗ ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್ತು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದೆ. ಸಮೃದ್ಧ ನದಿಗಳು, ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯಗಳು, ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಮೈನವಿರೇಳಿಸುವ ಜಲಪಾತಗಳು, ಕಲೆ–ವಾಸ್ತು ವೈಭವ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆಗಳ ತವರೂರು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಸಕ್ಕರೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಹಾಸನ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕಾಫಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆಗೆ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಕಂಸಾಳೆ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಚಾಮರಾಜನಗರ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಸೋಮನಾಥಪುರ, ಬೇಲೂರು ಚನ್ನಕೇಶವ ದೇವಾಲಯದ ಮದನಿಕೆ ವಿಗ್ರಹಗಳು, ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರನ ಏಕಶಿಲಾ ವಿಗ್ರಹ, ಹಳೇಬಿಡು, ಮೂಡುಬಿದಿರೆ ಮುಂತಾದವು ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಕಲಾಕುಸುರಿ ಮೆರೆದಿರುವ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿವೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಫಲವತ್ತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಕಾವೇರಿ ನದಿಯು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಜೀವಧಾರೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಲಕಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. 320 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಉದ್ದದ ಕರಾವಳಿ ತೀರ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಬಂದರು, ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲಿನ ಸಾಹಸ ಕ್ರೀಡೆಗಳು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮುಂತಾದವು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ವಿಭಾಗ ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ.

1.2.8 ವಿಭಾಗದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು

ಈ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಗಾಂಧೀಜಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದ ಖಾದಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಮಂಗಳೂರಿನ ಕುದ್ಮಲ್ ರಂಗರಾವ್ ಅವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೇ ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ತಗಡೂರು ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್ ಅವರು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು. ಇವರೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದರು. ಎಚ್.ಸಿ. ದಾಸಪ್ಪ, ಯಶೋಧರಮ್ಮ ದಾಸಪ್ಪ, ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾವ್, ಎಚ್.ಕೆ. ವೀರಣ್ಣಗೌಡ, ಕೆ.ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂ, ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ, ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರೇಗೌಡ, ಕೆ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಕಾರಂತ, ಸಿ. ಎಮ್. ಪೂರ್ಣಚ್ಚ ಮುಂತಾದವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅನೇಕರು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆಗಳಿಸಿದ್ದವು. ಮೈಸೂರಿನ ದಸರಾ ಉತ್ಸವವು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಉತ್ಸವವಾಗಿದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ _____ ವರ್ಷ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು.
2. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ _____ ಮತ್ತು _____ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು.
3. ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಣಿ _____ .
4. ಕಾಡಾನೆಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು _____ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
5. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ _____ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ.
6. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ _____ ನಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.
7. ಕುದ್ಮಲ್ ರಂಗರಾವ್ ಅವರು _____ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದರು.
8. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಉತ್ಸವದ ಹೆಸರು _____.
9. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ _____ ಮತ್ತು _____ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದರುಗಳಿವೆ.

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

10. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಎಷ್ಟು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿವೆ?
11. ಮೈಸೂರು ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬರಲು ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
12. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾರಣರಾದ ಒಡೆಯರ್ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
13. ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬ್ರಿಟೀಷರು ಮೊದಲು ಏನೆಂದು ಕರೆದರು?
14. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಎರಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನದಿಗಳ ಹೆಸರು ಬರೆಯಿರಿ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

15. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಜಿಲ್ಲೆ ಯಾವುದು?

16. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಎರಡು ಖನಿಜಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

17. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯೋಗವೇನು?

18. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಾವುವು?

19. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಎರಡು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

20. ಎರಡು ಪಕ್ಷಿಧಾಮ ಮತ್ತು ಎರಡು ವನ್ಯಮೃಗಧಾಮಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

21. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

22. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಆಯ್ದ ಆರು ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

23. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಒದಗಿಸುವ ಎರಡು ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಾವುವು?

24. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

25. ಕೊಡವರು ಆಚರಿಸುವ ಸುಗ್ಗಿ ಹಬ್ಬದ ಹೆಸರೇನು?

26. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥೆ ರಂಗಾಯಣದ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನ ಯಾವ ನಗರದಲ್ಲಿದೆ

27. ಕನ್ನಡದ ಇಬ್ಬರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

28. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಆಚರಿಸಿರುವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

29. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಹೆಸರೇನು?

30. ಎರಡು ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

31. ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಇಬ್ಬರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

32. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರ ಹೆಸರು ಬರೆಯಿರಿ.

33. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳವು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ?

34. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ನಾಲ್ವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಈ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ. ಅವುಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.
- ಈ ವಿಭಾಗದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ವಿಗ್ರಹಗಳಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

1.3 ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗ (ಕಲಬುರ್ಗಿ)

ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಏಳು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿವೆ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ ಕಲಬುರಗಿ, ಬೀದರ್, ಬಳ್ಳಾರಿ, ವಿಜಯನಗರ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಸಾ.ಶ. 1997ರಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ 31, 2009ರಂದು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. 2021ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2ರಂದು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ಹೊಸದಾಗಿ ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಅಸ್ಥಿತ್ವಕ್ಕೆ ತರಲಾಯಿತು.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಭೂಪಟ

1.3.1 ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಶಿಲಾಶಾಸನ

ಸನ್ನತಿ

ಈ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯಿದೆ. ಇತಿಹಾಸಪೂರ್ವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಚರಿತ್ರೆಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಮೌರ್ಯರ ಮತ್ತು ಶಾತವಾಹನರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಶೋಕನ ಅನೇಕ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಬೌದ್ಧ ಸ್ತೂಪಗಳು ಈ ವಿಭಾಗದ ಸನ್ನತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಅಶೋಕನ ಭಾವ ಶಿಲ್ಪ ಈ ನೆಲೆಯ ವಿಶೇಷ ಆಕರ್ಷಣೆಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಬೌದ್ಧ ಸ್ತೂಪಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಲಾಶಾಸನ ಬಂಡೆಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಆಕರ್ಷಣೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಕ 8ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿತು. ಅವರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಮಾನ್ಯಖೇಟ (ಇಂದಿನ ಮಳಖೇಡ) ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರು ನಂತರ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಬಸವಕಲ್ಯಾಣವು ಇವರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಂಪಿಯು ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಚನಕಾರ ಬಸವಣ್ಣನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಚನ ಚಳುವಳಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಬಸವ ಕಲ್ಯಾಣವು ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ಮುಂದೆ ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಬಹಮನಿ ಅರಸರು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರ ರಾಜಧಾನಿ ಕಲಬುರಗಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬಹಮನಿ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಪತನದ ನಂತರ ಕಲಬುರಗಿ ಪ್ರದೇಶವು ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಸಾ.ಶ. 1948ರಲ್ಲಿ ಹೈದಾರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತು. ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಸಾ.ಶ. 1956ರಲ್ಲಿ ನಿಜಾ ಸಂಸ್ಥಾನದ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೀದರ್, ಕಲಬುರಗಿ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡವು. ಕಲಬುರಗಿಯು ವಿಭಾಗೀಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಅವಿಭಜಿತ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಬಹಮನಿ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ನಂತರ ಅನೇಕ ಪಾಳೇಗಾರರು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರರಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಜರಿಮಲೆ, ಸಂಡೂರು ಮತ್ತು ಸುರಪುರ ಪಾಳೆಗಾರರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸುರಪುರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ನಾಯಕರಾದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕರು ಕಾಲವಶರಾದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಮಗ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕರು ಬ್ರಿಟೀಷರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟಕ್ಕಿಳಿದರು. ಆದರೆ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕರನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಅವರನ್ನು ಸೆರೆಮನೆಗಟ್ಟಿದರು. ಬ್ರಿಟೀಷರು ಸುರಪುರವನ್ನು ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮನಿಗೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಬೀದರ್, ಕಲಬುರಗಿ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ನಿಜಾಮ್ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಭಾಗವಾದವು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸಾ.ಶ. 1956ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡವು.

ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ವಿಮೋಚನಾ ಹೋರಾಟ:

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಮೇಲೆ ನಿಜಾಮನು ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದ ಜನರು ನಿಜಾಮಶಾಹಿ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಈ ಭಾಗದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ನೇತೃತ್ವವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿ ರಮಾನಂದತೀರ್ಥರು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ನಿಜಾಮನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಮೋಚನಾ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮುಖಂಡರೆಂದರೆ ಸರದಾರ್ ಶರಣಗೌಡ ಇನಾಂದಾರ್, ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಅಳವಂಡಿ, ಶಿರೂರು ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ, ಪ್ರಭುರಾಜ ಪಾಟೀಲ ಸಂಗನಾಳ, ಪುಂಡಲೀಕಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರು. ಇವರು ನಿಜಾಮಶಾಹಿ ವಿರುದ್ಧ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದರು. ನಿಜಾಮ ಸರ್ಕಾರವು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕೊಡ ತೊಡಗಿತು. ರಜಾಕಾರರೆಂಬ ನಿಜಾಮನ ಖಾಸಗಿ ಸೈನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಜನರು ತೀವ್ರ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನೇರ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿಜಾಮರ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 17, 1948ರಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಮುಖ್ಯ ರೂವಾರಿ ಆಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಗೃಹಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭಬಾಯ್ ಪಟೇಲರು.

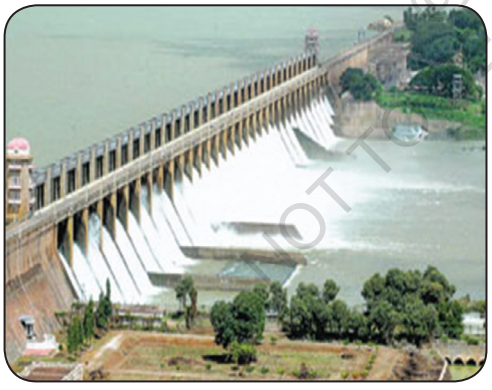
ಚಾರಿತ್ರಕವಾಗಿ ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಕಲಬುರಗಿ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಶೋಷಣೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರು. ಇದು ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾಲಂಬನೆಯ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ನಡೆದ ಈ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಸಾ.ಶ. 2012ರಲ್ಲಿ 98ನೇ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಸಬಲೀಕರಣದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED

1.3.2 ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ

ಈ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳೆಂದರೆ ಭೀಮ, ತುಂಗಭದ್ರಾ, ಕೃಷ್ಣಾ, ಮುಲ್ಲಾಮಾರಿ, ಬೆಣ್ಣೆತೊರ ಮುಂತಾದವು. ಕಾರಂಜಾ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಯು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ವರದಾನವಾಗಿದೆ. ಕೆಂಪು, ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣು ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಕೊಪ್ಪಳ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಭತ್ತವನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಬ್ಬು ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಹತ್ತಿ, ನವಣೆ, ಕುಸುಬೆ, ಜೋಳ, ಹುರುಳಿ, ತೊಗರಿ ಮುಂತಾದವು ಈ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳು. ಈ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ವಿರಳವಾಗಿದೆ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಡೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಿದೆ. ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತೆಳುವಾದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಿದೆ. ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಕನಿಷ್ಠತಮವಾಗಿದೆ.

ಈ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರಮುಖ ಖನಿಜಗಳೆಂದರೆ ಬೆಳ್ಳಿ, ಸಿಲಿಕ, ಚಿನ್ನ (ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆ), ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು, ಸುಣ್ಣಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಮ್ಯಾಂಗನೀಸ್ ಅದಿರು (ಬಳ್ಳಾರಿ, ವಿಜಯನಗರ). ಗ್ರಾನೈಟ್ ಶಿಲೆಯು ಈ ವಿಭಾಗದ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ತುಂಗಾಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು

ಕಬ್ಬಿಣ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ

ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಯು ಈ ವಿಭಾಗದ ಬಳ್ಳಾರಿ, ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಬಸವಸಾಗರ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಯು ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರಂಜಾ ಯೋಜನೆಯು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

1.3.3 ಅರಣ್ಯಗಳು, ವನ್ಯಜೀವಿಧಾಮಗಳು

ಈ ವಿಭಾಗವು ಅರಣ್ಯ ಕೊರತೆಯ ವಿಭಾಗವಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ವನ್ಯಮೃಗಗಳು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಲಂಗೂರ್, ಜಿಂಕೆ, ನರಿ, ಮಂಗಗಳು, ಕರಡಿ, ತೋಳ, ಕಾಡುನಾಯಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ವನ್ಯಮೃಗಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಹಾಗೂ ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ದರೋಜಿ ಕರಡಿ ಧಾಮ ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ.

ದರೋಜಿ ಕರಡಿ ಧಾಮ

1.3.4 ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು

ಹಟ್ಟಿ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿ

ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜನರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಒಕ್ಕಲುತನ. ಇಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆ. ಮಳೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರಗಾಲವು ಜನರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದಿಮೆಗಳೆಂದರೆ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕು, ಸಕ್ಕರೆ, ಸಿಮೆಂಟು, ಶಾಖೋತ್ಪನ್ನ ವಿದ್ಯುತ್ ಕೇಂದ್ರ ಮುಂತಾದವು. ಈ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಈ ಭಾಗದ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿವೆ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕು ಕಾರ್ಖಾನೆ ಇದೆ. ಯಾದಗಿರಿ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿವೆ. ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಿದರಿ ಕಲೆಯು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರವಾಸಿ ಕೇಂದ್ರಗಳೆಂದರೆ ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಂಪಿ, ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟೆ, ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸನ್ನತಿ, ಖ್ವಾಜಾ ಬಂದೇ ನವಾಜ್ ದರ್ಗಾ, ಬೀದರ್‌ನ ಕೋಟೆ, ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ, ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಟ್ಟಿ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿ ಮುಂತಾದವು. ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಚಿನ್ನವನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಗಣಿ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿದೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED

1.3.5 ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಜಾನಪದ, ನಾಟಕ, ನೃತ್ಯ

ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಜಾನಪದ, ನೃತ್ಯ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಚರಿತ್ರೆಯಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಶಾಸ್ತ್ರಕೃತಿ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' ರಚನೆಯಾದುದು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಆದಿಕವಿ ಪಂಪನು ಅರಸ ಅರಿಕೇಸರಿ ನೀಡಿದ ರಾಜಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಹತ್ವವಾದ ಕಾವ್ಯ 'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನವಿಜಯ'ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೂವರು ರತ್ನತ್ರಯರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ ಮತ್ತು ರನ್ನ. ಇವರು ಮೂವರು ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಥಮ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥ 'ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ'ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕೇಶೀರಾಜ ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದವರು.

ವಚನ ಚಳವಳಿ:

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 12ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಮಹತ್ವದ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣಾ ಚಳವಳಿ ಎಂದೇ ಹೆಸರಾಗಿರುವ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯು ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದ ಕಲ್ಯಾಣ ನಗರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಜೇಡರದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಮುಂತಾದ ಶಿವಶರಣರು ಸಿದ್ಧಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗ. ಈ ಚಳವಳಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರದ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದರು.

ವಿಶ್ವಗುರು ಬಸವಣ್ಣ
ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಯಕ

ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ:

ಪುರಂದರದಾಸರು

ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯು ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ತವರೂರು. ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ದಾಸಕೂಟವನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. ಪುರಂದರದಾಸರು, ಕನಕದಾಸರು, ರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು ಮುಂತಾದವರು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವು ಮುಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪರಂಪರೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿತು. ನೂರಾರು ದಾಸರ ಕೃತಿ, ಕೀರ್ತನೆ, ಸುಳಾದಿ, ಗೀತ, ಪ್ರಬಂಧ, ನಾಮಾವಳಿ ಮುಂತಾದ ಸಂಗೀತರಚನೆಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶ್ರೀಮಂತವಾಯಿತು.

© ITBS NOT TO BE REPUBLISHED

ತತ್ವ ಪದಕಾರರು:

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳು ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ಜನರು ತತ್ತ್ವಪದಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರು, ಸಾಧು–ಸಂತರು, ಫಕೀರರು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ತತ್ತ್ವಪದಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. 18 ಮತ್ತು 19ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತತ್ತ್ವಪದಕಾರರು ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯ ವಿರುದ್ಧ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧ, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದರ ವಿರುದ್ಧ, ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ವಿರುದ್ಧ ತಮ್ಮ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಚೆನ್ನೂರ ಜಲಾಲ್ ಸಾಬ್, ಹನುಮಂತವ್ವ ಮುಂತಾದವರು ತತ್ತ್ವಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ತತ್ತ್ವಪದಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತ ಗೊಳಿಸಿದವರೆಂದರೆ ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕ, ಜಯತೀರ್ಥ ರಾಜಪುರೋಹಿತ, ಶಾಂತರಸ, ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥ, ಬೀಚಿ, ಮುದೇನೂರ ಸಂಗಣ್ಣ, ಸಿಂಪಿಲಿಂಗಣ್ಣ, ಶ್ರೀಮತಿ ಶೈಲಜ ಚಡಚಣ, ಜಯದೇವಿ ತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆ, ಚೆನ್ನಣ್ಣ ವಾಲೀಕಾರ, ಜಂಬಣ್ಣ ಅಮರಚಿಂತ ಮುಂತಾದವರು. ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗ ಅಪಾರ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿದೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮ ಜಂಬಲದಿನ್ನಿ, ಪಂಡಿತ್ ತಾರಾನಾಥ, ಗಜಲ್ ಗುಂಡಮ್ಮ, ಸುಭದ್ರಮ್ಮ ಮನ್ಸೂರ್ ಮುಂತಾದವರು ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಎಸ್. ಎಂ. ಪಂಡಿತ್ ಅವರ ಹೆಸರು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಜನಪದ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಾಟ, ಸಣ್ಣಾಟ, ತೊಗಲು ಗೊಂಬೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿವೆ. ತೊಗಲು ಬೊಂಬೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಲ್ ವೀರಣ್ಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧರು.

ನಂದಿ ಕುಣಿತ, ಅಲಾವಿ ಕುಣಿತ, ಚೌಡಮ್ಮನ ಕುಣಿತ, ಲಂಬಾಣಿ ಕುಣಿತ, ಕೋಲಾಟ, ವೀರಗಾಸೆ, ದುರಗ–ಮುರಗಿ ಮುಂತಾದವು ಜನಪದ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಕರಡಿ ಮಜಲು, ಶಿಳ್ಳೆಕ್ಯಾತರ ಆಟ, ಮೊಹರಂ ಕುಣಿತ, ಹಗಲು ವೇಷಗಾರರು ಮುಂತಾದವು ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಿದರಿ ಕಲೆ, ಕಿನ್ನಾಳದ ಗೊಂಬೆಗಳು, ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೌದಿಗಳು ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಲೆಗಳಾಗಿವೆ.

1.3.6 ಶಿಕ್ಷಣ – ಆರೋಗ್ಯ

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಯಾದಗಿರಿ, ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಸೂಚಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಮಟ್ಟ ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದ ಕಲಬುರಗಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಿದೆ ಹಾಗೂ ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವೂ ಇದೆ. ರಾಯಚೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ

NOT TO BE REPUBLISHED

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಿದೆ ಹಾಗೂ ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಇದೆ. ಬೀದರಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶು ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪಶು ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಿದೆ ಹಾಗೂ ನರಸಿಂಹಝರಣಿ ದೇವಾಲಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬುದ್ಧ ವಿಹಾರವಿದೆ.

ಯಾದಗಿರಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕಲಬುರಗಿ, ರಾಯಚೂರು, ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಒದಗಿಸುವ ಆರೋಗ್ಯ ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಇ.ಎಸ್.ಐ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯು ಇದೆ.

ಕೊಪ್ಪಳದ ಗವಿಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಮಠದ ತೇರು

ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಕೊಪ್ಪಳದ ಗವಿಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಮಠ ನಾಡಿನ ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮತ್ತು ದಾಸೋಹ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಜಾತ್ರೆ ಲೋಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಬುದ್ಧ ವಿಹಾರ

ಗುಲ್ಬರ್ಗ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಖ್ವಾಜಾ ಬಂದೇನವಾಜ್ ದರ್ಗ

ನಾನಕ್ ಝರಾ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ನರಸಿಂಹ ಝರಣಿ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

1.3.7 ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತು

ಕಿನ್ನಾಳದ ಗೊಂಬೆಗಳು

ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಜಾನಪದ, ನಾಟಕ, ನೃತ್ಯ, ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ನಾಡಿಗೆ ಅಪಾರ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಲ್ಕು ಮಹತ್ವದ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳಿಗೆ ಇದು ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದೆ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಳುಕ್ಯರು, ಬಹಮನಿ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು. ಈ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಂಗೀತಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆತಿದೆ. ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿಗೂ ಈ ವಿಭಾಗ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಬೀದರ್‌ನ ಬಿದರಿ ಕಲೆ, ಕಿನ್ನಾಳದ ಆಟಿಕೆಗಳು, ಕೌದಿ ಮುಂತಾದ ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕಲೆಗೆ ಇದು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಬೀದರ್‌ನ ಕೋಟೆ, ಹಂಪಿಯ ಸ್ಮಾರಕಗಳು, ಬಸವ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಸವ ಸ್ಮಾರಕಗಳು, ಕಲಬುರಗಿಯ ಖ್ವಾಜಾ ಬಂದೇ ನವಾಜ್ ದರ್ಗಾ, ಸನ್ನತಿಯ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಇಲ್ಲಿನ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಅದ್ಭುತಗಳಾಗಿವೆ.

1.3.8 ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರೆ ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜನರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ, ನಿಜಾಮ್ ಸಂಸ್ಥಾನದ ವಿಮೋಚನಾ ಚಳವಳಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಎರಡು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬೇಕು. ಮೊದಲನೆಯದು ಜನರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಲಾದ ವಾಚನಾಲಯ ಚಳವಳಿ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ. ನಾಲ್ಕು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

1. ನೂತನ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ (1907)
2. ಉಸ್ಮಾನಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆ, ಚಿಂಚೋಳಿ
3. ವಿದ್ಯಾನಂದ ಗುರುಕುಲ, ಕುಕನೂರು (1922)
4. ಹಮ್‌ದರ್ದ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆ, ರಾಯಚೂರು (1922).

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಆರ್ಯಸಮಾಜದಿಂದ ಮತ್ತು ವಂದೇಮಾತರಂ ಚಳವಳಿಗಳಿಂದ ಬಂದಿತು. ಮಹಾಗಾಂವ್‌ನ ಕಲ್ಯಾಣಶೆಟ್ಟಿ ಅವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಲು ತರುಣ ಸಂಘವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಮಹಾಗಾಂವ್‌ನ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲರು ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದರು. ಶ್ರೀ ರಮಾನಂದ ತೀರ್ಥ ಅವರು ಈ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು. ಇವರಲ್ಲದೆ ನೂರಾರು ಜನರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ನಿಜಾಮ್‌ಶಾಹಿ ವಿಮೋಚನಾ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಸರದಾರರು ಶರಣಗೌಡ ಇನಾಂದಾರ್ ಪ್ರಮುಖರು. ನಿಜಾಮನ ಖಾಸಗಿ ಸೈನ್ಯ ರಜಾಕಾರರು ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಹಿಂಸೆ ನಡೆಸಿದರು. ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಜನರು ತೀವ್ರ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆಗಸ್ಟ್ 15, 1947ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಿತು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 17, 1948ರಂದು ನಿಜಾಮ್ ಸಂಸ್ಥಾನ ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತು.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1. ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ _____ ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರೆಯಿತು.
2. ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದ _____ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿ ಇದೆ
3. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ _____ ಕರಡಿ ಧಾಮವಿದೆ.
4. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ _____ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ.
5. ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಹೆಸರು _____

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

6. ನಿಜಾಮ್ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಯಾವ ವರ್ಷದಂದು ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತು?
7. ಹಂಪಿಯು ಯಾವ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು?
8. ವಿಜಯನಗರ ಮತ್ತು ಬಹಮನಿ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳ ಪತನದ ನಂತರ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ ಎರಡು ಪಾಳೆಪಟ್ಟುಗಳ ಹೆಸರು ಬರೆಯಿರಿ.
9. ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳು ಯಾವುವು?
10. ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಅಣೆಕಟ್ಟೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
11. ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

12. ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
13. ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಮ್ಯಾಂಗನೀಸ್ ಅದಿರಿನ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳಿವೆ?
14. ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿರುವ ದರ್ಗಾದ ಹೆಸರೇನು?
15. ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಎರಡು ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
16. ವಚನ ಚಳವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
17. ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ಇಬ್ಬರು ದಾಸ ಶ್ರೇಷ್ಠರ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
18. ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದ ಜನಪದ ಕುಣಿತಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
19. ಈ ವಿಭಾಗದ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಯಾವುದು?
20. ಬಳ್ಳಾರಿ ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಯಾವುದು?
21. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದೆ?
22. ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆರಡು ಚಳವಳಿಗಳು ನಡೆದವು. ಅವು ಯಾವುವು?
23. ನಿಜಾಮನ ಖಾಸಗಿ ಸೇನೆಯ ಹೆಸರೇನು?
24. ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಆರಂಭವಾದ ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
25. ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಯಾವ ದಿನಾಂಕದಂದು ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತು?
26. ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರನ ಹೆಸರೇನು?

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

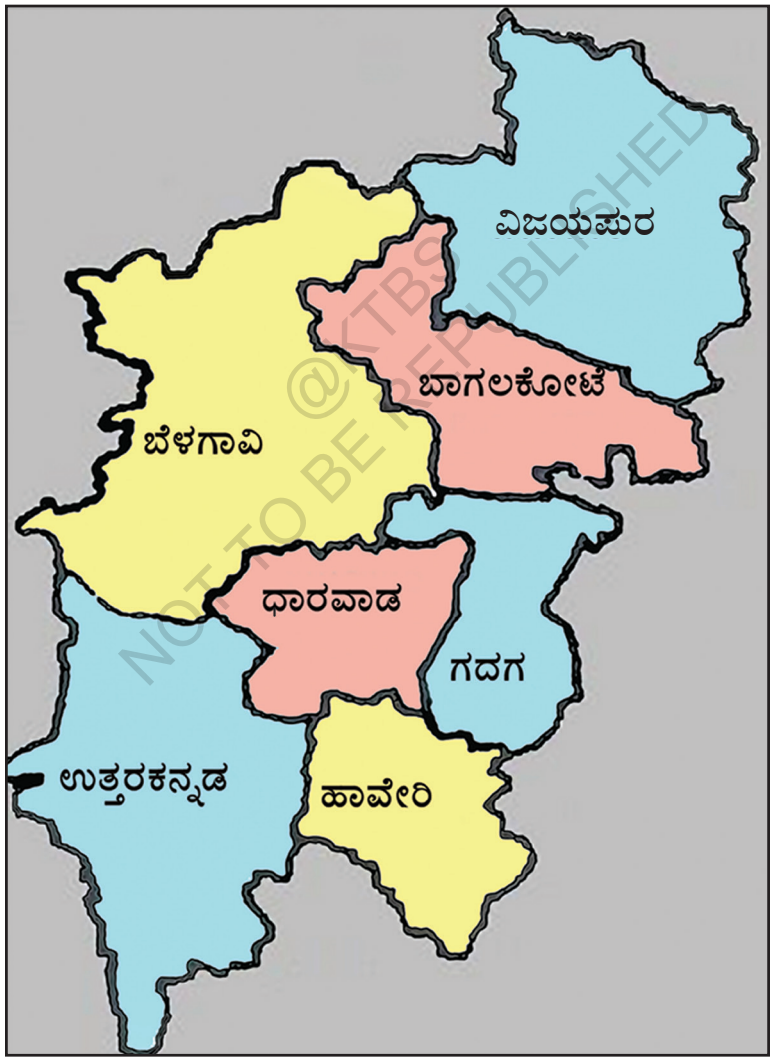
ಚಟುವಟಿಕೆ

- ಈ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗಣಿ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ. ಅವುಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ.

1.4 ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗ

ಈ ವಿಭಾಗದ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸಾ.ಶ. 1956ರವರೆಗೆ ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದವು. ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡವು. ಈ ವಿಭಾಗದ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಸಾ.ಶ. 1997ರಲ್ಲಿ ವಿಭಜಿಸಿ ಹಾವೇರಿ ಮತ್ತು ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರ (ವಿಜಯಪುರ) ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಏಳು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿವೆ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ ಬೆಳಗಾವಿ, ಧಾರವಾಡ, ಹಾವೇರಿ, ಗದಗ, ವಿಜಯಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

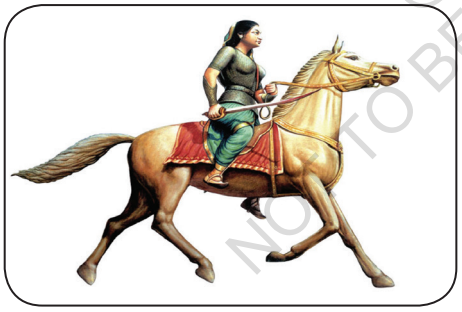
ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು–ಭೂಪಟ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

1.4.1 ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾತವಾಹನರು ಮತ್ತು ಮೌರ್ಯರು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಈ ವಿಭಾಗದ ಬನವಾಸಿಯು ಕದಂಬರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬಾದಾಮಿಯ ಚಾಳುಕ್ಯರ ರಾಜಧಾನಿ ಬಾದಾಮಿ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಬಾದಾಮಿ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಐಹೊಳೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ. ಬಾದಾಮಿಯ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ವೈಭವವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ವಿಭಾಗದ ಬಸವನಬಾಗೇವಾಡಿ, ಕೂಡಲಸಂಗಮ ಮುಂತಾದವು ವಚನ ಚಳವಳಿಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಹರಿಕಾರ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರರು ಐಕ್ಯರಾದ ಐಕ್ಯಸ್ಥಳ ಕೂಡಲಸಂಗಮದಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ವಿಜಯಪುರದ ಗೋಳಗುಮ್ಮಟ ಮತ್ತು ಸವದತ್ತಿಯ ಎಲ್ಲಮ್ಮದೇವಾಲಯಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ತಾಣಗಳಾಗಿವೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ತದನಂತರ ಬಹಮನಿ ಅರಸರು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು.

ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಅನನ್ಯ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸಿವೆ. ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಸಾ.ಶ. 1824ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಷರ ವಿರುದ್ಧ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದಳು. ಆನಂತರ ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟ ಸ್ಮರಣೀಯವಾಗಿದ್ದು ಮುಂದಿನ ರೈತ ಹೋರಾಟಗಳಿಗೂ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಯಿತು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆವಹಿಸಿದ್ದ ಏಕಮಾತ್ರ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಸಾ.ಶ. 1924ರಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ ನಿರಾಕರಣೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಯಿತು.

ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ

ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ

ಈ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣವಾದಾಗ ಸಾ.ಶ. 1956ರಲ್ಲಿ ಅವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡವು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಬಿಜಾಪುರ (ವಿಜಯಪುರ) ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿದ್ದವು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಏಳು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿವೆ. ಈ ವಿಭಾಗದ ವಿಜಯಪುರ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಅಂತರ ರಾಜ್ಯ ಗಡಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿವೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

1.4.2 ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತು

ಈ ವಿಭಾಗವು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ. ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳಿವೆ. ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯಗಳಿವೆ. ಅನೇಕ ಖನಿಜ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳಿವೆ. ಫಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣಿದೆ. ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರಗಳಿವೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳೆಂದರೆ ಕೃಷ್ಣಾ, ಮಲಪ್ರಭಾ, ಘಟಪ್ರಭಾ, ಭೀಮಾ, ಕಾಳಿ, ತುಂಗಭದ್ರಾ ಮುಂತಾದವು. ಈ ನದಿಗಳು ಹರಿಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸುಂದರ ಜಲಪಾತಗಳಿವೆ. ಗೋಕಾಕ್ ಜಲಪಾತ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿದೆ. ದಾಂಡೇಲಿ ಹತ್ತಿರದ ಮಾಗೋಡು ಜಲಪಾತ, ಕಾರವಾರ ಹತ್ತಿರದ ದೇವಮಾಲಾ ಜಲಪಾತ, ಮುರುಡೇಶ್ವರದ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಅಪ್ಸರಕೊಂಡ ಜಲಪಾತ ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸೌಂದರ್ಯದ ತಾಣಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ವಾತಾವರಣ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಅಂಶಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ ಕಾಳಿ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ವನ್ಯಮೃಗಧಾಮ ದಾಂಡೇಲಿ ವನ್ಯಮೃಗಧಾಮ. ಅತ್ತಿವೇರಿ ಪಕ್ಷಿಧಾಮ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸುಂದರ ತಾಣವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುವೆಂದರೆ ಸುಣ್ಣದಕಲ್ಲು. ಈ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಣಚುಕಲ್ಲು ಅಪಾರವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇಳಕಲ್ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾನೈಟಿನ ಅಪಾರ ನಿಕ್ಷೇಪವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಗ್ರಾನೈಟ್ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗುಹಾಂತರ ದೇವಾಲಯ, ಬಾದಾಮಿ

ಇಳಕಲ್ ಗ್ರಾನೈಟ್ ಉದ್ಯಮ

© KTBS TO BE NOT REPUBLISHED

1.4.3 ಅರಣ್ಯಗಳು, ವನ್ಯಮೃಗಧಾಮಗಳು

ಈ ವಿಭಾಗದ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯವಿದೆ. ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣ ಕಾಡುಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಉಷ್ಣ ವಲಯದ ದಟ್ಟವಾದ ಬಹುಹಂತದ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ಹಸಿರಾಗಿರುವ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣ ಕಾಡುಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಿದೆ, ಸಂರಕ್ಷಿತ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಿದೆ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಶೇ.80ರಷ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಿದೆ. ಆನೆ, ಕಾಡೆಮ್ಮೆ, ಜಿಂಕೆ, ಹುಲಿ, ಚಿರತೆ, ಕರಡಿ, ನವಿಲು, ಕಾಡು ಬೆಕ್ಕು ಮುಂತಾದ ವನ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿವೆ.

ದಟ್ಟ ಕಾಡು

ಬೀಟೆಮರ, ಗಂಧದ ಮರ, ಮತ್ತಿ, ನಂದಿ, ತೇಗ ಮುಂತಾದ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಮರಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಕಿರು ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಅರಣ್ಯವಾಸಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ವರಮಾನದ ಮೂಲವಾಗಿವೆ.

1.4.4 ಕೃಷಿ, ಉದ್ದಿಮೆ

ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು ಇದೆ. ಭತ್ತ, ಹತ್ತಿ, ಜೋಳ, ಬೇಳೆಕಾಳು, ಗೋಧಿ, ಶೇಂಗಾ, ಸಜ್ಜೆ, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು. ಮಹಾಲಿಂಗಪುರದ ಬೆಲ್ಲ, ಬ್ಯಾಡಗಿಯ ಒಣ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಗೋಡಂಬಿ ಮುಂತಾದವು ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳು. ಮಲಪ್ರಭಾ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ (ನವಿಲುತೀರ್ಥ) ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆ (ಆಲಮಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣಪುರ) ಮುಖ್ಯ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿವೆ. ಕಾಳಿ, ವರದಾ, ಶರಾವತಿ, ಡೋಣಿ, ಭೀಮಾ ಮುಂತಾದವು ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳು.

NOT TO

ಆಲಮಟ್ಟಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು

ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮೀನು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳಿವೆ. ಗೋಡಂಬಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ. ಗೋಡಂಬಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕದ್ರಾ, ಸೂಪಾ, ಕೊಡಸಳ್ಳಿ, ನಾಗಝರಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ಅಡಿಕೆ, ಕಬ್ಬು, ಹತ್ತಿ, ಸಾಂಬಾರು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು. ವಿಜಯಪುರ ಮತ್ತು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣ ಹಣ್ಣಿನ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು ಇಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತುತ್ತಿವೆ. ದಾಳಿಂಬೆ, ಲಿಂಬೆ, ಸಪೋಟ, ಮೂಸಂಬಿ ಮುಂತಾದ ಹಣ್ಣಿನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಸುಧಾರಿತ ಬೀಜವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬೀಜ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ಗುಳೇದಗುಡ್ಡವು ರವಿಕೆ ಖಣದ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಗದಗ, ಹಾವೇರಿ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇಳಕಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗ್ರಾನೈಟ್ ಕಲ್ಲು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

1.4.5 ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಜಾನಪದ, ನಾಟಕ

ಈ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಧಾರವಾಡವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ – ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತಗಾರರ ತವರೂರಾಗಿದೆ. ಭಾರತರತ್ನ ಪಂ. ಭೀಮಸೇನ್ ಜೋಶಿ, ಪಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮನ್ಸೂರ್, ಬಾಲೇಖಾನ್ (ಸಿತಾರ್), ವಿದುಷಿ ಗಂಗೂಬಾಯಿ ಹಾನಗಲ್, ಪಂ. ವೆಂಕಟೇಶ್ ಕುಮಾರ್, ಪಂ. ಬಸವರಾಜ ರಾಜಗುರು ಏಣಗಿ ಬಾಳಪ್ಪ, ಅಪ್ಪಾಲಾಲ್ ಜಮಖಂಡಿ ಮುಂತಾದ ಸಂಗೀತಗಾರರು ಧಾರವಾಡದವರು.

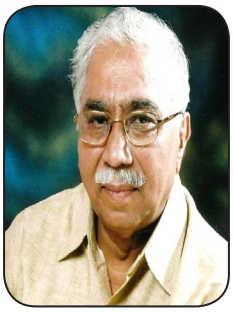
© NCERT NOT TO BE REPUBLISHED

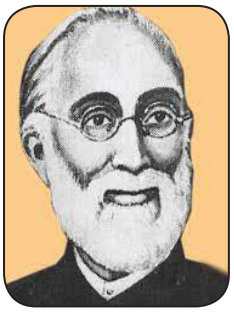
ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ

ಕನಕದಾಸರು

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ

ಫಾ. ಫರ್ಡಿನೆಂಡ್ ಕಿಟೆಲ್

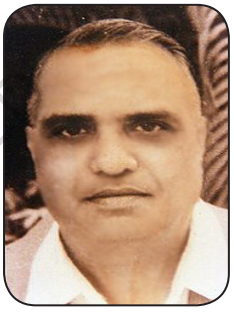
ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

ಡಿ.ಸಿ. ಪಾವಟೆ

ಮೊಹರೆ ಹಣಮಂತರಾವ್

ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ

ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ರನ್ನ, ನಾಗಚಂದ್ರ, ನಯಸೇನ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಚಾಮರಸ, ಬಸವಣ್ಣ, ಕನಕದಾಸ, ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ್ ಮುಂತಾದವರು ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು. ವಚನ ಪಿತಾಮಹ ಡಾ. ಫ. ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ, ಭೂಸನೂರಮಠ್, ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ, ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿ, ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಆದ್ಯರಂಗಾಚಾರ್ಯ (ಶ್ರೀರಂಗ), ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಪುರಸ್ಕೃತರಾದ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ್, ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ – ಮುಂತಾದವರು ಈ ವಿಭಾಗದವರಾಗಿದ್ದು ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ನಿಘಂಟನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರ ತಂದ ರೆವರೆಂಡ್ ಕಿಟೆಲ್‌ರವರ ಕಾರ್ಯಭೂಮಿ ಧಾರವಾಡ ಆಗಿತ್ತು. ಜಾನಪದ ಗಾರುಡಿಗ ಹುಕ್ಕೇರಿ ಬಾಳಪ್ಪ, ನಾಡೋಜ ಸುಕ್ರಿ ಬೊಮ್ಮಗೌಡ ಮುಂತಾದವರು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದವರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಾರಿಜಾತ, ಬಡಗುತಿಟ್ಟು ಯಕ್ಷಗಾನ, ಸಣ್ಣಾಟ, ದೊಡ್ಡಾಟ ಮುಂತಾದ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವು. ಅಪ್ಪಾಲಾಲ ಜಮಖಂಡಿ, ಕೌಜಲಗಿ ನಿಂಗಮ್ಮ, ಲೋಕಾಪುರ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಮುಂತಾದವರು ನಟನಾ ಕಲೆಯನ್ನು ಮೆರೆದವರು.

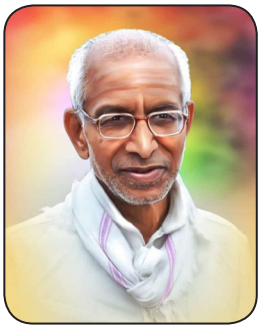
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ–ಧಾರವಾಡ

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ –ಧಾರವಾಡ

1.4.6 ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ

ಧಾರವಾಡ, ಬೆಳಗಾವಿ, ವಿಜಯಪುರ ಪ್ರಮುಖ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಸಾ.ಶ. 1949ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಿದೆ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಿದ್ದರೆ, ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಿದೆ. ಬಾಗಲಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು

ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಂದಿಹಾಳದಲ್ಲಿ 1940 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 5ರಂದು ಓಗೆಪ್ಪ ಬಿರಾದಾರ ಮತ್ತು ಸಂಗವ್ವ ಬಿರಾದಾರ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ಸ್ವಂತ ಊರು ಬಿಜ್ಜರಗಿ. ಸಿದ್ದೇಶ್ವರರು ಸಂತರು ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತಕರಾಗಿದ್ದು ಇವರಿಗೆ 'ಕಾಯಕಯೋಗಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಹಲವಾರು ಜನರಿಗೆ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿದ್ದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಿಜಾಪುರದ ಜ್ಞಾನ ಯೋಗಾಶ್ರಮದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು.

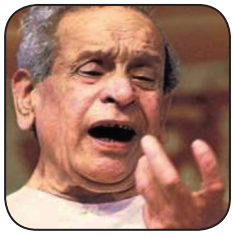
ಈ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸಾಕ್ಷರತೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿವೆ. ಬೆಳಗಾವಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ವಿಜಯಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಿವೆ. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡವು. ಅನೇಕ ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿವೆ. ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಷನರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿವೆ. ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರ ತಂದ ಫರ್ಡಿನೆಂಡ್ ಕಿಟೆಲ್‌ರ ಕಾರ್ಯಭೂಮಿ ಧಾರವಾಡವಾಗಿತ್ತು.

NOT TO BE REPUBLISHED © KSTBP

ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿವೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವು ಇಳಿಮುಖಗೊಂಡಿದ್ದು, ಶಿಶು ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ, ತಾಯಂದಿರ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ ಅಧಿಕಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ.

1.4.7 ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತು

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ವಿಭಾಗ ಇದು. ಕಲೆ, ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಈ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ. ಇಲ್ಲಿನ ಸಂಗೀತಗಾರರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಗಾನಯೋಗಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಗವಾಯಿಯವರು ಅಂಧ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನೀಡಿ ಸಂಗೀತ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾಡಗಿ, ಮಹಾಲಿಂಗಪುರ, ವಿಜಯಪುರ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಬೆಲ್ಲ ಮತ್ತು ದ್ರಾಕ್ಷಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗವು ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸಮೃದ್ಧ ಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತರತ್ನ ಪಂ. ಭೀಮಸೇನ್ ಜೋಶಿ

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮನ್ಸೂರ್

ಗಂಗೂಬಾಯಿ ಹಾನಗಲ್

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಗವಾಯಿ

ಈ ವಿಭಾಗದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿವೆ. ಬಾದಾಮಿ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಐಹೊಳೆಗಳಲ್ಲಿನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸೂಚಿಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾರವಾರದ ಬಳಿಯ INS ಕದಂಬ ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ನೌಕಾನೆಲೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು ಅನೇಕ ವನ್ಯಮೃಗಗಳಿಗೆ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಅನೇಕ ನದಿಗಳಿಗೆ ಉಗಮಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಜಲಪಾತಗಳು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಸಮುದ್ರ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿನ ಬೀಚುಗಳು ಇತರ ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣಗಳಾಗಿವೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

1.4.8 ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು

ಪಾಟೀಲ್ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

ಡಾ. ಫ.ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ

ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಕಿತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ 19ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಿಟೀಷರ ವಿರುದ್ಧದ ಸಂಗ್ರಾಮ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮೈಲಾರ ಮಹದೇವಪ್ಪ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಲಿ ನೀಡಿದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದಾದುದು. ಈ ವಿಭಾಗದ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಸೆರೆಮನೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರೆಂದರೆ ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಕಂಬಳಿ, ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್, ನಾ. ಸು. ಹರ್ಡಿಕರ್, ಹರ್ಡೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪ, ಗಂಗಾಧರ ರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ, ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಕನ್ನಡಾಂಬೆಯ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ದೊಡ್ಡಮೇಟಿ ಅಂದಾನಪ್ಪನವರು, ಆರ್.ಆರ್. ದಿವಾಕರ್, ನಾಡೋಜ ಪಾಟೀಲ್ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರು. ಮುನವಳ್ಳಿ ವಕೀಲರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಮದುರ್ಗ ಸಂಸ್ಥಾನ ವಿಮೋಚನಾ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಜನ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೂ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು. ಈ ಹೋರಾಟಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಏಕೀಕರಣದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ರಾ.ಹ. ದೇಶಪಾಂಡೆಯವರು ಸಮಸ್ತ ಕನ್ನಡಿಗರ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸುವ ಸಪ್ತಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರವಾದ "ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಗೆ" ಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಿತಾಮಹ ಎಂಬ ಬಿರುದಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದ ಡಾ. ಫ. ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ ಅವರು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಮೊಹರೆ ಹಣಮಂತರಾಯರು, ಪಾಟೀಲ್ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದರು.

© KSEEB NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು _____ ವರ್ಷ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡವು.
2. ಬ್ರಿಟೀಷರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ ರಾಣಿಯ ಹೆಸರು _____
3. ಹಾವೇರಿ, ಗದಗ ಮತ್ತು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಈ ಹೊಸ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು _____ ವರ್ಷ ರಚನೆಗೊಂಡವು
4. ಬಾದಾಮಿಯು _____ ಅರಸು ಮನೆತನದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು.
5. ಇಳಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ _____ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
6. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಬ್ಯಾಡಗಿಯು _____ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.
7. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ _____ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಿದೆ.
8. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು _____ ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
9. ಮುನವಳ್ಳಿ ವಕೀಲರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ _____ ಸಂಸ್ಥಾನ ವಿಮೋಚನಾ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ 8 ಜನ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿದರು.
10. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ _____ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ.

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

11. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ ಈ ವಿಭಾಗದ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ವರ್ಷ ನಡೆಯಿತು?
12. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ
13. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ವನ್ಯ ಮೃಗಧಾಮಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ
14. ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣ ಕಾಡುಗಳೆಂದರೆ ಯಾವುವು?

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

15. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖ ಜಲಪಾತಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

16. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ?

17. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾವುವು?

18. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯು ಜನರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿದೆ?

19. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ನಾಲ್ವರು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

20. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಮೂವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಗೀತಗಾರರ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

21. ಬೆಳಗಾವಿ ಪ್ರದೇಶದ ಎರಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

22. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾನೂನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಿದೆ?

23. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಮೂವರು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂವತ್ತೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ. ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೂಪಟವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ. ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರವಾಸಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವರದಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ.
- ವಚನಕಾರರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧ್ಯಾಯ 4	ವೇದಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

X3H2A4

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವೇದಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ವ ವೇದಕಾಲದ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲದ ಸಮಾಜ, ಆರ್ಥಿಕತೆ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1] ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.

2] ಪೂರ್ವ ವೇದಕಾಲ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ವೇದಗಳ ಕಾಲದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

3] ವೇದಗಳ ಕಾಲದ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವುದು.

4] ವೇದಗಳೊಳಗಿನ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

5] ಭಾರತೀಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವುದು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ ಮೂಲದ ಆರ್ಯ ಜನಾಂಗದ ಆಗಮನದೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ವೇದಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ವೇದಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಮೊದಲು ಸರಸ್ವತಿ ನದಿ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ, ನಂತರ ಗಂಗಾ ನದಿ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿತು. ವೇದಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪುಗೊಂಡ ಕಾಲವನ್ನು 'ವೇದಕಾಲ'ವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

'ವೇದ' ಎಂದರೆ ಜ್ಞಾನ. ವೇದಗಳು ನಾಲ್ಕು ಇವೆ:

1. ಋಗ್ವೇದ
2. ಯಜುರ್ವೇದ
3. ಸಾಮವೇದ
4. ಅಥರ್ವಣ ವೇದ

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಋಗ್ವೇದವು ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ವೇದಗಳು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮೌಖಿಕವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದವು. ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿರುವ ನದಿ–ಸರಸ್ವತಿ. ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಥಾರ್ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ

ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿರುವ 'ಘಗ್ಗರ್ – ಹಕ್ರಾ' ನದಿಯೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಸರಸ್ವತಿ ನದಿ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಆದರೂ, ಆಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಹೇಲ್ಮಂಡ್ (Helmand) ನದಿಯೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಸರಸ್ವತಿ ನದಿ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೆ.

ಆರ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ವೇದಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಆಧಾರ. ಋಗ್ವೇದದ ಕಾಲವನ್ನು 'ಪೂರ್ವ ವೇದಕಾಲ'ವೆಂದೂ, ಅನಂತರದ ವೇದಗಳ ಕಾಲವನ್ನು 'ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲ'ವೆಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುವುದು.

ಪೂರ್ವ ವೇದಕಾಲ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ: ಪೂರ್ವ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬವು ಸಮಾಜದ ಮೂಲ ಘಟಕವಾಗಿತ್ತು. ತಂದೆಯು ಕುಟುಂಬದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದರು. ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಾವು ಗೆದ್ದ ದಾಸ, ದಾಸಿಯರನ್ನು ಗುಲಾಮರಂತೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ: ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿದ್ದವು. ಇವರು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಧವಾ ವಿವಾಹ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಸಹ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಘೋಷಾ, ಅಪಾಲಾ, ಲೋಪಮುದ್ರ, ಇಂದ್ರಾಣಿ, ವಿಶ್ವವರಾ ಮುಂತಾದವರು ವೇದಕಾಲದ ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ವನ್ಮಣಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಸಭಾ ಮತ್ತು ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹವಾಗಲಿ, ಸಹಗಮನ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಲಿ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನ: ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಬೇಸಾಯವು ಆರ್ಯರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿತ್ತು. ಹಲವು ಬಗೆಯ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಬ್ಬಿಣ ಮುಂತಾದ ಲೋಹಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರು. ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆ ನೇಯುವವರು, ಬಡಗಿಗಳು, ಕಮ್ಮಾರರು ಮತ್ತು ಕುಂಬಾರರು ಇದ್ದರು. ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತ ವೃತ್ತಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಯಾವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ಹಸುಗಳನ್ನು ಸಂಪತ್ತು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನ: ಆರ್ಯರ ಬಣದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನು 'ರಾಜನ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜನ್ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ರಾಜತ್ವವು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಸಭಾ', 'ಸಮಿತಿ' ಮತ್ತು 'ವಿಧಾತ'ಗಳೆಂಬ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ರಾಜನು ಹಿರಿಯರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ತೀರ್ಮಾನಕೊಡುವ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನೂ ಆಗಿದ್ದ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುವುದು, ಜನರ ಜೀವ, ಸ್ವತ್ತು ಮತ್ತು ದನಕರುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಜನಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದವು.

NOT TO BE REPUBLISHED © KSTBS

ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನ: ಆರ್ಯರು ಇಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಸೋಮ, ವರುಣ, ಮಿತ್ರ, ಯಮ, ಅಶ್ವಿನಿ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆರ್ಯರು ದೇವತಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಯಜ್ಞದ ಮೂಲಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. "ಸತ್ಯವು ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ತಿಳಿದವರು ಅದನ್ನು ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮ ವಿಚಾರಗಳು ನಮ್ಮತ್ತ ಬರಲಿ" – ಇವು ವೇದಗಳೊಳಗಿನ ಸಂದೇಶಗಳಾಗಿವೆ.

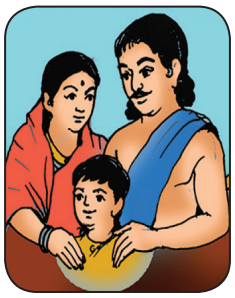
ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲ

ಶತಮಾನಗಳು ಉರುಳಿದಂತೆ ಸಪ್ತಸಿಂಧೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಜೀವನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದವು. ವೇದಕಾಲದ ಜನರು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ ನದಿಬಯಲಿಗೆ ವಲಸೆಹೋದರು. ಕೆಲವರು ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

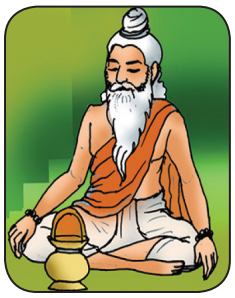
ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳು: ಉತ್ತರ ವೇದಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಬಲಿಷ್ಠನಾದನು. ವಿಧಾತ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾದರೆ ಸಭಾ ಮತ್ತು ಸಮಿತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವು. ರಾಜನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ರಾಜತ್ವವು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಯಿತು. ರಾಜನು ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ಅಶ್ವಮೇಧ, ರಾಜಸೂಯ ಮೊದಲಾದ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು: ಉತ್ತರ ವೇದಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೋತ್ರ ಪದ್ಧತಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಗೃಹಸ್ಥ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಮತ್ತು ಸನ್ಯಾಸ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳ ಆಶ್ರಮಗಳ (ಚಾತುರಾಶ್ರಮ) ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಾರೀ ಕುಸಿತ ಉಂಟಾಯಿತು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತರಾದರು. ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ದೂರವಾದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳ ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿತು. ಸತಿಸಹಗಮನ ಪದ್ಧತಿ, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹಗಳು ಆರಂಭವಾದವು. ರಾಜಶಾಹಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಉನ್ನತ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು.

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ

ಗೃಹಸ್ಥ

ವಾನಪ್ರಸ್ಥ

ಸನ್ಯಾಸ

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನ: ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಸಂಕೀರ್ಣವೂ, ಕಠಿಣವೂ ಆಗಿ ಬದಲಾದವು.

ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು: ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಎರಡು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳೆಂದರೆ– ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸರ ಮಹಾಭಾರತ. ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಭಾರತೀಯ ಜನಜೀವನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿವೆ.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1. ವೇದ ಎಂದರೆ _____.
2. ವೇದಗಳು _____ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿವೆ.
3. ಆರ್ಯರ ಬಣದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನು _____ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

4. ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು ಯಾವುವು?
5. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
6. ವೇದಕಾಲದ ಇಬ್ಬರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ವನ್ಮಣಿಗಳು ಯಾರು?
7. ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಯಾವುವು? ಇವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಯಾರು?

III. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

8. ಪೂರ್ವ ವೇದಕಾಲದ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ, ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲದ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೇನು?

ಚಟುವಟಿಕೆ

❋ ಮಕ್ಕಳ ಸಚಿತ್ರ ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಓದಿರಿ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧ್ಯಾಯ 5	ಹೊಸ ಧರ್ಮಗಳ ಉದಯ

Z8M3K1

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಸುಮಾರು 2500 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ವೈದಿಕ ಚಿಂತನೆಗೆ ಭಿನ್ನವಾದ ಹಲವಾರು ಚಿಂತನ ಕ್ರಮಗಳು ಮೂಡಿಬಂದವು. ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಮಹಾವೀರರು ಹೊಸ ಚಿಂತನ ಕ್ರಮದ ಇಬ್ಬರು ಹರಿಕಾರರು. ಅವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಂಧೂ–ಗಂಗಾ ನದಿಬಯಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹದಿನಾರು ಮಹಾಜನಪದಗಳು (ರಾಜತಂತ್ರ) ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು (ಗಣತಂತ್ರ) ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1] ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಮಹಾವೀರರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.

2] ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಮಹಾವೀರರ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

3] ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಜೈನ ಧರ್ಮಗಳ ತತ್ವಗಳು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸುವುದು.

4] 2500 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಗಣರಾಜ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

2600 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಗಂಗಾ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 6 ಹೊಸಧರ್ಮಗಳು ಉದಯಿಸಿದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದವು. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಸ್ಥಾಪಕ ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಮುಖ ತೀರ್ಥಂಕರ ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರ. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳ ಕುಲಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು.

ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ

ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಧರ್ಮವೇ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ. ಇದು ಸುಮಾರು 2500 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.

ಬುದ್ಧನ ಜೀವನ: ಗೌತಮ ಬುದ್ಧನು ನೇಪಾಳದ ಕಪಿಲವಸ್ತು ಸಮೀಪದ 'ಲುಂಬಿನಿ' ಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಅವನ ಬಾಲ್ಯದ ಹೆಸರು ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ. ಅವನ ತಂದೆ ಶುದ್ಧೋಧನನು ಶಾಕ್ಯ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದನು. ತಾಯಿ ಮಾಯಾದೇವಿ. ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನ ಪತ್ನಿ ಯಶೋಧರಾ; ರಾಹುಲ್ ಅವರ ಪುತ್ರ.

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನನ್ನು ಮಗುವಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಿದ 'ಅಸಿತ' ಎಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯು ಈ ಮಗು ಲೋಕವನ್ನು ಆಳುವ ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ ಇಲ್ಲವೇ ಲೋಕದ ಅಳಲನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಭವಿಷ್ಯ ನುಡಿದನು. ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಲಿಸಿದ ಶುದ್ಧೋದನನು ತನ್ನ ಮಗ ರಾಜನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ, ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನಿಗೆ ದುಃಖ, ವೈರಾಗ್ಯಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳೇ ಬಾರದಂತೆ ಸುಖ ಸಂತೋಷದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದನು. ಆದರೂ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನ ಮನಸ್ಸು ಅಶಾಂತವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು.

ಬುದ್ಧಗುರುವಿನ ಬಾಲ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಒಂದು ಮಾಹಿತಿ :

ಒಮ್ಮೆ ನಗರ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಓರ್ವ ವೃದ್ಧ, ರೋಗಿ, ಸನ್ಯಾಸಿ ಹಾಗೂ ಶವಯಾತ್ರೆಯ ದೃಶ್ಯಗಳು ಬಿದ್ದವು. ಈ ನಾಲ್ಕು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಅವನಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಮೂಡಿಸಿ ದುಃಖದ ಮೂಲವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದವು – ಇವು ಬುದ್ಧಗುರುವಿನ ಕಥಾನಕದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಂಶಗಳು.

ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸದೆ ಪರಿವಾರ ಮತ್ತು ಅರಮನೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಹೊರಟನು. ದುಃಖ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಹಲವು ಗುರುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದನು. ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ದುಃಖದ ಮೂಲ ಕುರಿತು ಉತ್ತರ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಬಿಹಾರದ 'ಗಯಾ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅರಳಿ ಮರವೊಂದರ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಅನೇಕ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಧ್ಯಾನಸ್ಥನಾದನು. ಕೊನೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನೋದಯ ಪಡೆದು ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನು 'ಬುದ್ಧ'ನಾದನು. ಬುದ್ಧನೆಂದರೆ 'ಜ್ಞಾನಿ', 'ತಿಳಿದವನು' ಎಂದರ್ಥ. ಈ ಸ್ಥಳವು ಬುದ್ಧಗಯಾ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯಿತು.

ಬುದ್ಧನು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ವಾರಣಾಸಿಯ ಬಳಿ ಸಾರನಾಥ ಎಂಬಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಐವರು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ನೀಡಿದನು. ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು 'ಧರ್ಮಚಕ್ರ ಪ್ರವರ್ತನ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಿಹಾರ್ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ತು ವರ್ಷಕಾಲ ಸಂಚರಿಸಿ ಉಪದೇಶ ನೀಡಿದನು. ಬುದ್ಧನ ಕೀರ್ತಿ ಕ್ರಮೇಣ ಹಲವೆಡೆ ಪಸರಿಸಿತು. ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಆತನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದರು. ಕೊನೆಗೆ, ಬುದ್ಧನು ಬಿಹಾರದ ಕುಶೀನಗರ ಎಂಬಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದನು.

ಬುದ್ಧನ ಉಪದೇಶಗಳು: ಶುದ್ಧ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗಳಿಸುವುದೇ ಬುದ್ಧನ ಉಪದೇಶಗಳ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬುದ್ಧನು ಇದನ್ನು 'ಧಮ್ಮ' ಎಂದು ಕರೆದನು. ಜಗತ್ತು ಅಪಾರ ದುಃಖದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ, ಆಸೆಯೇ ದುಃಖದ ಮೂಲ. ಆಸೆಯನ್ನು ಜಯಿಸಿದವರು ನಿರ್ವಾಣ (ಮುಕ್ತಿ) ಹೊಂದುವರು. ದುಃಖದ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ನೋಟ, ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಕಲ್ಪ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು, ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಮೊದಲಾದ ಎಂಟು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದನು. ಇವುಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟಾಂಗ ಮಾರ್ಗ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಬುದ್ಧನ ಜೀವನದ ನಾಲ್ಕು ಘಟ್ಟಗಳು: ಮಹಾಪರಿತ್ಯಾಗ, ಜ್ಞಾನೋದಯ, ಧರ್ಮಚಕ್ರ ಪ್ರವರ್ತನ ಮತ್ತು ಮಹಾಪರಿನಿರ್ವಾಣ. ಬುದ್ಧನ ಮೂಲ ಬೋಧನೆಗಳೆಂದರೆ 'ನಾಲ್ಕು ಆರ್ಯಸತ್ಯಗಳು' ಮತ್ತು 'ಅಷ್ಟಾಂಗಮಾರ್ಗ' ನಾಲ್ಕು ಆರ್ಯ ಸತ್ಯಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ – ಜಗತ್ತು ದುಃಖಮಯವಾಗಿದೆ, ಆಸೆಯೇ ದುಃಖದ ಮೂಲ, ಆಸೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ದುಃಖವನ್ನು ದಾಟಬಹುದು, ದುಃಖವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವ ದಾರಿಯೇ ಅಷ್ಟಾಂಗಮಾರ್ಗ. ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನನ್ನು ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ, ತಥಾಗತ, ಶಾಕ್ಯಮುನಿ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಇವಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆ, ಮದ್ಯಪಾನ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಮಾಡದಿರಲು, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳದಿರಲು ನಿಯಮ ವಿಧಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಬುದ್ಧನ ಉಪದೇಶಗಳು ಸರಳವೂ, ಜನಪ್ರಿಯವೂ ಆಗಿದ್ದವು. ಏಕೆಂದರೆ ತನ್ನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಜನರ ಭಾಷೆಯಾದ ಪಾಲಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಿದನು. ಅವನ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಆತನ ಶಿಷ್ಯರು ಮೂರು ಪಿಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ವಿನಯ ಪಿಟಕ, ಸುತ್ತ ಪಿಟಕ ಮತ್ತು ಅಭಿದಮ್ಮ ಪಿಟಕ. ಬೌದ್ಧರ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ ಇವುಗಳನ್ನು ತ್ರಿಪಿಟಕಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನು ಅರಮನೆಯನ್ನು ತೊರೆಯಲು ನದಿ ವಿವಾದ ಕಾರಣವೆಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾಹಿತಿಯಿದೆ. ಎರಡು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಾದವುಂಟಾಗಿ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನ ಕಡೆಯವರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು ಆತನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗದೆ ವಿರೋಧಿಸಿ ಆನಂತರ ಅರಮನೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಪುಸ್ತಕದ ಮಾಹಿತಿ.

ಕಿಸಾಗೋತಮಿಗೆ ಬುದ್ಧನು ನೀಡಿದ ಸಂದೇಶ: ಬುದ್ಧಗುರುವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕತೆಯು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ. ಕಿಸಾಗೋತಮಿ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಪುಟ್ಟ ಮಗುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳೆಷ್ಟು ದುಃಖಿತಳಾಗಿದ್ದಳೆಂದರೆ ಮಗುವಿನ ಮೃತದೇಹವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬೀದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡಿ ತನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ಮರುಜೀವ ನೀಡಿರೆಂದು ರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿದ ಓರ್ವನು ಅವಳನ್ನು ಬುದ್ಧನೆಡೆಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಾನೆ. ಬುದ್ಧ ಕಿಸಾಗೋತಮಿಗೆ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ: "ನಿನ್ನ ಕಂದನಿಗೆ ಮರುಜೀವ ನೀಡುವೆ. ಆದರೆ ಸಾವು ಕಾಣದ ಮನೆಯ ಸಾಸಿವೆಯು ಬೇಕೆನಗೆ"

ಬುದ್ಧನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತಸದಿಂದ ಹಿರಿಹಿಗ್ಗಿದ ಕಿಸಾಗೋತಮಿ ಸಾವು ಕಾಣದ ಮನೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಊರೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಾಡಿದಳು. ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು – ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ತಂಗಿ, ತಮ್ಮ, ಪತಿ, ಪತ್ನಿ, ಮಕ್ಕಳು, ಮಾವ, ಅತ್ತೆ, ಅಜ್ಜ, ಅಜ್ಜಿ ಮರಣವನ್ನಪ್ಪಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕಿಸಾಗೋತಮಿಗೆ ಸಾವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಖಚಿತ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಅರಿವಾಗಿ ಬುದ್ಧನ ಬೋಧನೆಯ ಅರಿವಾಯಿತು.

NOT TO BE REPUBLISHED © KSTBS

ಬುದ್ಧನು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಆತನ ಶಿಷ್ಯರು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅವನ್ನು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಉಪದೇಶದ ಮೂಲಕ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಬುದ್ಧನ ಉಪದೇಶಗಳು ಇರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥವೆಂದರೆ 'ಸುತ್ತ ಪಿಟಕ'. ಇದು ಪಾಲಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಜೈನಧರ್ಮ

ಮಹಾವೀರನ ಜೀವನ: 24ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರನಾದ ಮಹಾವೀರನು ಜೈನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದನು. ಈತನು ಸುಮಾರು 2500 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ವೈಶಾಲಿ ಸಮೀಪದ ಕುಂದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಆತನ ಹಿಂದಿನ ಹೆಸರು ವರ್ಧಮಾನ. ಆತನ ತಂದೆ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನು ಕುಲವೊಂದರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ. ತಾಯಿ ತ್ರಿಶಲಾದೇವಿ. ವರ್ಧಮಾನನು ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಯನ್ನು ತೊರೆದನು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಕೆಲಕಾಲ ದಿಗಂಬರ ಮುನಿಯಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಕಾಲ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು 'ಜಿನ' ಎನಿಸಿದನು. ಜಿನ ಎಂದರೆ 'ಮೋಹವನ್ನು ಗೆದ್ದವನ್ನು' ಎಂದರ್ಥ. ಈತನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೇ ಜೈನರು. ಮಹಾವೀರನು ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ಉಪದೇಶ ನೀಡಿದನು. ಬಿಹಾರದ 'ಪಾವಾಪುರಿ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅವನು ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದನು.

ಮಹಾವೀರ

ಮಹಾವೀರನ ಬೋಧನೆಗಳು: ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರನು ಹಿಂಸೆ, ಕಳ್ಳತನ, ಸಂಪತ್ತಿನ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡದಿರಲು, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳದಿರಲು ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಕರೆ ನೀಡಿದನು. ಅಹಿಂಸೆಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಮತ್ತಾವ ಧರ್ಮವು ನೀಡದಿರುವ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಜೈನ ಧರ್ಮ ನೀಡಿದೆ. ಮಹಾವೀರನ ಬೋಧನೆಯು 23ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರನಾದ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥನ ಬೋಧನೆಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಮುಂದೆ ಜೈನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಮತ್ತು ದಿಗಂಬರ ಎಂಬ ಎರಡು ಪಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರತೊಡುವ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥನ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಶ್ವೇತಾಂಬರರಾದರೆ, ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೇ ಧರಿಸದ ಮಹಾವೀರನ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ದಿಗಂಬರರೆನಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ ಜೈನರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ.

ಜೈನಮತದಲ್ಲಿ ಐದು ನೈತಿಕ ತತ್ವಗಳಿವೆ. ಅವು: ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯ, ಆಸ್ತೇಯ (ಕದಿಯದಿರುವುದು), ಅಪರಿಗ್ರಹ (ಅವಶ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸದೆ ಇರುವುದು), ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ (ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು).

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಮಹಾ ಜನಪದಗಳು ಮತ್ತು ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು

ಮಹಾಜನಪದಗಳು: ನಾವೀಗ 2500 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ. ಅದು ಬುದ್ಧನ ಕಾಲ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಂಧೂ–ಗಂಗಾ ನದಿಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ರಾಜ್ಯಗಳಿದ್ದವು. ಬೌದ್ಧರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಹಾಜನಪದಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಗಧ, ಕೋಸಲ ಮತ್ತು ವತ್ಸ ಎಂಬ ಮಹಾಜನಪದ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ರಾಜರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿತ್ತು.

ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು: ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿತ್ತು. ಅವುಗಳನ್ನು 'ಗಣರಾಜ್ಯ' ಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿತ್ತು.

ಗಣರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು ವಜ್ಜಿ (ವೃಜಿ) ಗಣರಾಜ್ಯ. ಅದು ಹಲವಾರು ಗಣರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದ ಒಕ್ಕೂಟವಾಗಿತ್ತು. ಬಿಹಾರದ ವೈಶಾಲಿ ಪಟ್ಟಣವು ಅದರ ರಾಜಧಾನಿ. ವಜ್ಜಿಯ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು 'ಸಭೆ'ಯು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸಭಾಸದಸ್ಯರನ್ನು 'ರಾಜಾ' ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳು ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಹೊಸ ಪದಗಳು

ವೈರಾಗ್ಯ – ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಆಸೆಗಳನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸುವಿಕೆ.
ದಿಗಂಬರ – ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೇ ಬಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವವ.
ನಿರ್ವಾಣ – ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳ ಚಕ್ರದಿಂದ ಪಾರಾಗುವುದು.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ

❖ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೀನಾಯಾನ ಮತ್ತು ಮಹಾಯಾನ ಎಂಬ ಎರಡು ಪಂಥಗಳಿವೆ.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1. ಗೌತಮ ಬುದ್ಧನು _____ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು.
2. ಬುದ್ಧನು ತನ್ನ ಉಪದೇಶವನ್ನು _____ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಿದನು.
3. 'ಜಿನ' ಎಂದರೆ _____ ವನ್ನು ಗೆದ್ದವನು ಎಂದರ್ಥ.
4. ಜೈನಧರ್ಮದ 23ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರ _____ .
5. ಜೈನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರ ಧರಿಸುವವರು _____ ಪಂಥೀಯರು.

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

6. ಗೌತಮ ಬುದ್ಧನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಯಾರು?
7. ಗೌತಮ ಬುದ್ಧನು ತನ್ನ ಮೊದಲ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ನೀಡಿದನು?
8. 'ಧರ್ಮಚಕ್ರ ಪ್ರವರ್ತನ' ಎಂದರೇನು?
9. ಮಹಾವೀರನು ಏನೆಂದು ಬೋಧಿಸಿದನು?
10. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದ ಗಣರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

III. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

11. ಬುದ್ಧನ ಉಪದೇಶಗಳೇನು?

IV. ಕೆಳಗಿನ 'ಎ' ಪಟ್ಟಿ ಮತ್ತು 'ಬಿ' ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಎ	ಬಿ
1. ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ	(ಅ) ಗಣರಾಜ್ಯ
2. ಮಹಾವೀರ	(ಆ) ಬೌದ್ಧರ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳು
3. ವಜ್ಜಿ	(ಇ) ಜೈನರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರ
4. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ	(ಈ) ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಸ್ಥಾಪಕ
5. ತ್ರಿಪಿಟಕ	(ಉ) 24ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರ

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ನಿಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿರುವ ಜೈನ ಬಸದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಿರಿ.
- ಜೈನ ಬಸದಿಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.

ಅಧ್ಯಾಯ 6	ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಜವಂಶಗಳು

V2S1T7

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗಂ ಯುಗದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರಸುಮನೆತನಗಳಾದ ಶಾತವಾಹನ, ಕದಂಬ, ಗಂಗ, ಬಾದಾಮಿಯ ಚಾಳುಕ್ಯ, ಕಂಚಿಯ ಪಲ್ಲವ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೊಯ್ಸಳ ಮತ್ತು ಚೋಳ ರಾಜಮನೆತನಗಳ ಗಣ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಟರು ಮತ್ತು ಅವರು ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ವಿಶೇಷ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಚೋಳರ ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1] ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಾಕವಿ ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

2] ಶಾತವಾಹನರು, ಕದಂಬರು ಮತ್ತು ಗಂಗರು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದು.

3] ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ನಗರ ಜೀವನವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

4] ಕದಂಬರ ಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು.

5] ಬಾದಾಮಿಯ ಚಾಳುಕ್ಯರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿಯುವುದು.

6] ಕಂಚಿಯ ಪಲ್ಲವರು ಶಿಲ್ಪಕಲೆಗೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.

7] ಗಂಗರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು.

8] ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.

9] ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು.

10] ಪ್ರಾಚೀನ ಕೋಟೆ, ಕೊತ್ತಲಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರಕಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳು ಅರಿವಿನೊಂದಿಗೆ ಅವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮುಂದಾಗುವುದು.

11] ಹೊಯ್ಸಳರು ಮತ್ತು ಚೋಳರು ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದು.

12] ಹೊಯ್ಸಳ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ ಹಾಗೂ ಮೂರನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳ ಮತ್ತು ರಾಜರಾಜ ಚೋಳ ಹಾಗೂ ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳ ಇವರ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳ ಮತ್ತು ಚೋಳರ ಕಾಲದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

© KSEEB NOT TO BE REPUBLISHED

ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗಂ ಯುಗ: ಕಣ್ಣಗಿ 'ಶಿಲಪ್ಪದಿಗಾರಂ' ಎಂಬ ಪ್ರಾಚೀನ ತಮಿಳು ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಕಥಾನಾಯಕಿ. ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯವು ಭಾರತದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೊಂದು.

ಮಹಾಕವಿ ತಿರುವಳ್ಳುವರ್

'ಮಣಿಮೇಕಲೈ' ತಮಿಳರ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹಾಕಾವ್ಯ. ಇದರ ಕಥಾನಾಯಕಿ ಮಣಿಮೇಗಲೆ. ಅವಳು ಕೋವಲನ್ ಮತ್ತು ಅವನ ದಾಸಿಯಾದ ಮಾಧವಿಯ ಮಗಳು. ಅವಳೇ ಮುಂದೆ ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾಗಿ ದೇಶದ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ, ಬಡವರ ಹಸಿವು ಹಾಗೂ ರೋಗರುಜಿನಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಶಿಲಪ್ಪದಿಗಾರಂ ಮತ್ತು ಮಣಿಮೇಕಲೈ ಈ ಎರಡು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲದೆ, ತಮಿಳರ ಜನಪ್ರಿಯ ನೀತಿ ಗ್ರಂಥವೊಂದಿದೆ: ಅದೇ 'ತಿರುಕ್ಕುರಳ್', ಅದರ ರಚನಕಾರ ತಿರುವಳ್ಳುವರ್. ಅವರು ಸಂಗಂ ಯುಗದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಕವಿ. 'ತಿರು' ಎಂದರೆ 'ಶ್ರೀ. "ಕುರಳ್" ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥ 'ಚಿಕ್ಕದು'. ಕುರಳ್ ಕೇವಲ ಒಂದೂವರೆ ಸಾಲಿನ ಪದ್ಯ. ಆದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಹಿರಿದಾದದ್ದು.

ಕುರಳ್ ಕುರಿತು, "ಸಾಸಿವೆಯನ್ನು ಕೊರೆದು ಟೊಳ್ಳು ಮಾಡಿ ಅದರೊಳಗೆ ಸಪ್ತಸಾಗರಗಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಿದಂತೆ", ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಶಿಲಪ್ಪದಿಗಾರಂ, ಮಣಿಮೇಕಲೈ ಮತ್ತು 'ತಿರುಕ್ಕುರಳ್' ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಿವೆ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಾಗಿ 'ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎನ್ನುವರು. ಮಧುರೆಯ ಪಾಂಡ್ಯ ದೊರೆಗಳು ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿ ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿ ತಮಿಳ್ ಸಂಗಂ (ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು, ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಪರಿಪಾಠವಿತ್ತು.

ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಸುಮಾರು ಐದು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು 'ಸಂಗಂ ಯುಗ' ಎನ್ನುವರು. ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳಾದ ಚೋಳ, ಚೇರ ಮತ್ತು ಪಾಂಡ್ಯ ರಾಜರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮತ್ತು ಆ ಕಾಲದ ಜನಜೀವನದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ.

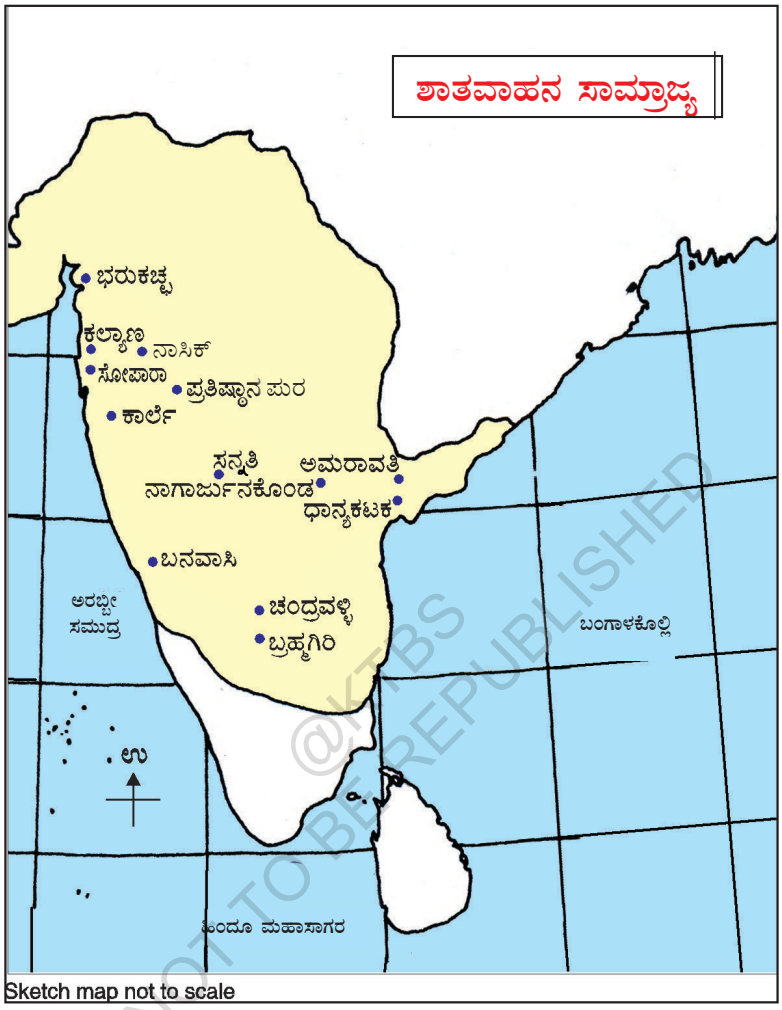
@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಮನೆತನಗಳು

	ರಾಜಮನೆತನ		ರಾಜಧಾನಿ		ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ
1.	ಶಾತವಾಹನರು	–	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪೈಠಾಣ	–	ಗೌತಮಿಪುತ್ರ ಶಾತಕರ್ಣಿ
2.	ಕದಂಬರು	–	ಬನವಾಸಿ	–	ಮಯೂರ ವರ್ಮ
3.	ಗಂಗರು	–	ತಲಕಾಡು	–	ದುರ್ವಿನೀತ
4.	ಬಾದಾಮಿ ಚಾಳುಕ್ಯರು	–	ಬಾದಾಮಿ	–	ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಿಕೇಶಿ
5.	ಪಲ್ಲವರು	–	ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕಂಚಿ	–	ನರಸಿಂಹವರ್ಮ
6.	ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು	–	ಮಾನ್ಯಖೇಡ	–	ಅಮೋಘ ವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗ
7.	ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಳುಕ್ಯರು	–	ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ	–	6ನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ
8.	ಹೊಯ್ಸಳರು	–	ದ್ವಾರಸಮುದ್ರ	–	ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ
9.	ಚೋಳರು	–	ತಮಿಳುನಾಡಿನ ತಂಜಾವೂರು	–	ರಾಜರಾಜ ಚೋಳ

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಶಾತವಾಹನರು

@KTBS NOT TO BEREPUBLISHED

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಾತವಾಹನ ಎಂಬ ರಾಜವಂಶವು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಕೆಲ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಆಳುತ್ತಿತ್ತು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಪುರ (ಈಗಿನ ಪೈಠಾಣ) ಅದರ ರಾಜಧಾನಿ. (ಭೂಪಟ ನೋಡಿ).

ಗೌತಮೀಪುತ್ರ ಶಾತಕರಣಿ: ಗೌತಮಿಪುತ್ರ ಶಾತಕರಣಿಯು ಶಕ, ಯವನ, ಪಹ್ಲವ ಎಂಬ ವಿದೇಶಿ ರಾಜಮನೆತನಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಶಕರ ನಹಪಾಣನ ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಮರು ಮುದ್ರಿಸಿದನು. ಕೊಂಕಣ, ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ, ಮಾಳ್ವ, ಬಿರಾರ್ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಿಸಿತ್ತು. ಅವನು 'ತ್ರಿ ಸಮುದ್ರತೋಯ ಪೀತವಾಹನ' (ಮೂರು ಸಮುದ್ರಗಳ ನೀರು ಕುಡಿದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ವಾಹನವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು) ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು.

ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ: ಶಾತವಾಹನರು ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅಶ್ವಮೇಧ ಮೊದಲಾದ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ವಿದೇಶಿಯರು ಹಿಂದೂಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಬೌದ್ಧಮತವನ್ನು ತಾವಾಗಿಯೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿನ ದೇವದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಶಿವ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಬಾಳಿದರು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿತ್ತು. ಅವರು ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ದಾನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ: 'ಪ್ರಾಕೃತ' ಭಾಷೆಯು ಶಾತವಾಹನರ ಆಡಳಿತದ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಶಾಸನಗಳು ಕೂಡ ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಹಾಲ ಎಂಬ ರಾಜನು 'ಗಾಥಾಸಪ್ತಶತಿ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಗುಣಾಢ್ಯನು 'ವಡ್ಡಕಥಾ' ಮತ್ತು ಸರ್ವವರ್ಮನು 'ಕಾತಂತ್ರ ವ್ಯಾಕರಣ' ಎಂಬ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಗ್ರಹಾರಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಳಗುಂದ (ಸ್ಥಾನಕುಂದೂರು) ಪ್ರಮುಖ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು.

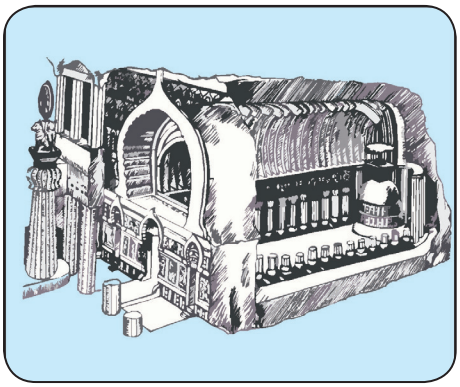
ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ: ಶಾತವಾಹನರು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದರು. ಅವರ ಕಾಲದ ಮೂರು ವಿಧದ ಬೌದ್ಧ ರಚನೆಗಳೆಂದರೆ ಚೈತ್ಯ, ವಿಹಾರ ಮತ್ತು ಸ್ತೂಪಗಳು. ಚೈತ್ಯವೆಂದರೆ ಬೌದ್ಧರ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರ, ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಷುಗಳ ನಿವಾಸವೇ ವಿಹಾರ.

ಶಾತವಾಹನರ ರಚನೆಗಳು ಭಾರಿ ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಕೊರೆದು ಮಾಡಿರುವ ಚೈತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಹಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕಾರ್ಲೆ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ಚೈತ್ಯವು ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ್ದಾಗಿದ್ದು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನೇರಿ ಎಂಬಲ್ಲಿರುವ ಚೈತ್ಯವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಚೈತ್ಯಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಕೊರೆದು ಮಾಡಿದ ವಿಹಾರಗಳಿವೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಅಮರಾವತಿಯ ಅಮೃತಶಿಲೆಯ ಸ್ತೂಪವು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಾತವಾಹನರ ರಚನೆಗಳ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಕಲಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸನ್ನತಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬನವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಶಾತವಾಹನರ ಸಾವಿರಾರು ನಾಣ್ಯಗಳು ದೊರಕಿವೆ.

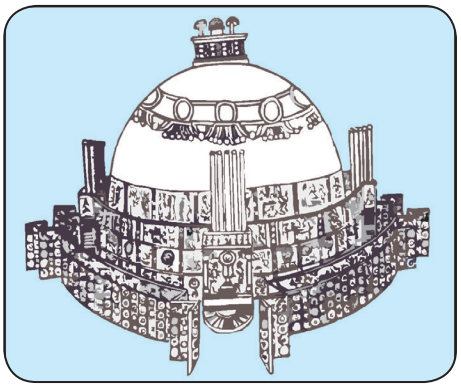
ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳು: ಶಾತವಾಹನರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲವು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಬಿರುಸಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಒಳನಾಡಿನ ಮತ್ತು ಹೊರನಾಡಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಹಲವು ಪಟ್ಟಣಗಳು ವ್ಯಾಪಾರಿಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇಂಥ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು "ನಿಗಮಗಳು" ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಕಾರ್ಲೆಯ ಚೈತ್ಯ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ)

ಅಮರಾವತಿಯ ಸ್ತೂಪದ ಮಾದರಿ

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪೈಠಾಣ, ಕಾರ್ಲೆ, ಕನ್ಹೇರಿ, ಜುನ್ನಾರ್ ಮತ್ತು ನಾಸಿಕ್, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಧಾನ್ಯಕಟಕ (ಧರಣೀಕೋಟೆ) ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವೈಜಯಂತಿ (ಬನವಾಸಿ) ಮುಂತಾದವು ನಿಗಮಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೇಣಿ' ಎಂಬ ಸಂಘಗಳಿದ್ದವು. ಶ್ರೇಣಿಗಳೆಂದರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಕಸಬುದಾರರು ತಮ್ಮ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಸಂಘಗಳು, ಉದಾಹರಣೆಗೆ – 'ಧಾನಿಕ ಶ್ರೇಣಿ' ಎಂಬುದು ಧಾನ್ಯವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸಂಘವಾಗಿತ್ತು. ಇದೇ ರೀತಿ ಗಾಣಿಗ, ಕಮ್ಮಾರ, ಕಂಚುಗಾರ, ಕುಂಬಾರ ಮತ್ತಿತರ ಕಸಬುದಾರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಶ್ರೇಣಿಗೊಬ್ಬ ಹಿರಿಯನಿದ್ದು, ಅವನನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠಿ ಅಥವಾ ಸೆಟ್ಟಿ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶಾತವಾಹನ ನಾಣ್ಯಗಳು

ಶ್ರೇಣಿಗಳು ಆಧುನಿಕ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಂತೆ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ವಿಶೇಷ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಾರ್ಲೆಯ ಖ್ಯಾತ ಚೈತ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದವನು ಓರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯಾಗಿದ್ದನು.

BOOKS BE REPUBLISHED

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅನೇಕ ಬಂದರುಗಳಿದ್ದವು. ಪಶ್ಚಿಮ ತೀರದಲ್ಲಿ ಭರುಕಚ್ಛ (ಈಗಿನ ಬ್ರೋಚ್), ಮುಂಬೈ ಸಮೀಪದ ಸೊಪಾರಾ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಮುಖ್ಯ ಬಂದರುಗಳು. ಪೂರ್ವ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಬಂದರುಗಳಿದ್ದವು.

ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿನ ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ಭಾರತದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧವು ಉತ್ತಮವಾಗಿತ್ತು. ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ರಫ್ತು ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಾವತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರವು ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ವ ತೀರದ ಬಂದರುಗಳ ಮೂಲಕ ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದಾಗಿ ಶಾತವಾಹನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಭಾರಿ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಂಡಿತು.

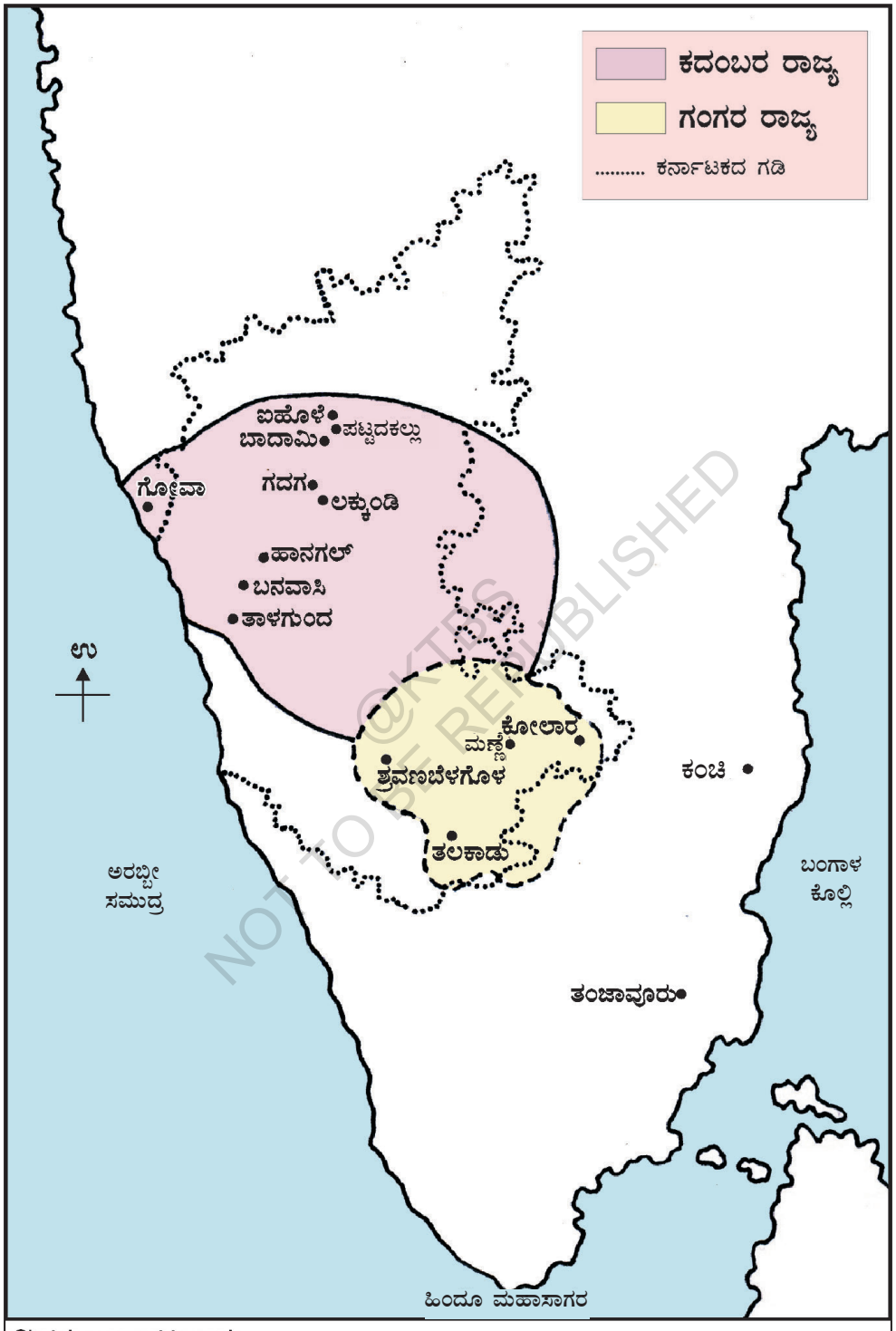
ಬನವಾಸಿಯ ಕದಂಬರು

ಕದಂಬ ಮನೆತನವು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ರಾಜ ಮನೆತನ. ಇವರು ಶಾತವಾಹನರ ನಂತರ ವಾಯವ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಏಳಿಗೆಗೆ ಬಂದರು. ಕದಂಬ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಜ ಮಯೂರಶರ್ಮ. ಅವನ ಮನೆಯ ಬಳಿ ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷವಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅವನ ವಂಶ 'ಕದಂಬ' ಎಂದಾಯಿತು. ಕದಂಬರ ರಾಜಧಾನಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬನವಾಸಿ, ಅವರ ಲಾಂಛನ ಸಿಂಹ.

ಮಯೂರ ವರ್ಮ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಮಯೂರಶರ್ಮನು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಚಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ, ಪಲ್ಲವರ ಅಶ್ವಸೇನಾಧಿಕಾರಿಯಿಂದ ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದನು. ಅವಮಾನ ಸಹಿಸದ ಮಯೂರಶರ್ಮನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ತೊರೆದು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಲು ಹೊರಟನು. ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಜನರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಪಲ್ಲವರ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿದನು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪಲ್ಲವ ದೊರೆಯು ಅವನ ರಾಜತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮಯೂರವರ್ಮನಿಗೆ ವಹಿಸಿದನು. ಮಯೂರವರ್ಮನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಸಮೀಪದ ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿಯ ಸಮೀಪ ಕೆರೆಯೊಂದನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿದನು.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

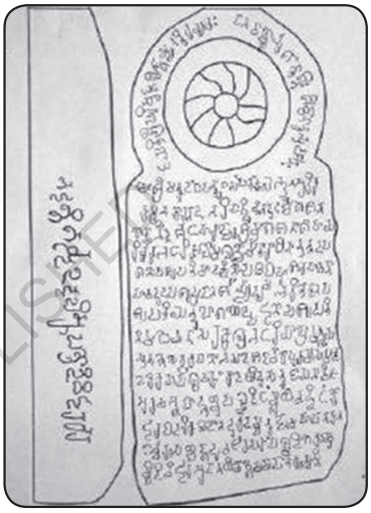
Sketch map not to scale

ಕದಂಬರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆ, ಅನಂತರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆಯಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತವು ಆಸ್ಥಾನದ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಳಕೆಯಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರಕಿತು.

ಕದಂಬರ ಲಾಂಛನ – ಸಿಂಹ

- ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಲ್ಮಿಡಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕದಂಬರ ಕಾಲದ ಶಾಸನವೊಂದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲೇ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ.
- ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಳಗುಂದ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕದಂಬರ ಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸನವೊಂದು ದೊರಕಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕುಬ್ಜ ಎಂಬ ಕವಿಯು ರಚಿಸಿದನು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಈತನೇ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನನು, ತಾಳಗುಂದ ಶಾಸನವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಪ್ರಥಮ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ.

ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ

ಕದಂಬರು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದರು. ಅವರು ಬನವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಮಧುಕೇಶ್ವರ ಇಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ದೇವಾಲಯ. ಮಧುಕೇಶ್ವರ ಕದಂಬ ಅರಸರು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದೇವರು. ಬನವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಮನಸೆಳೆಯುವ ಪರಶುರಾಮನ ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪವೊಂದಿದೆ.

ಮಧುಕೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ, ಬನವಾಸಿ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ತಲಕಾಡಿನ ಗಂಗರು

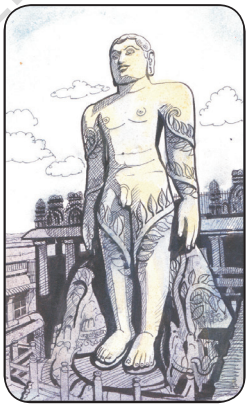

ಗಂಗರ ಲಾಂಛನ–ಆನೆ

ಕದಂಬರು ವಾಯವ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಏಳಿಗೆಗೆ ಬಂದವರು ಗಂಗರು. ಕೃಷಿ ಮೂಲ ಸಮುದಾಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯವರಾದ ಗಂಗ ಮನೆತನವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಆಳಿದ ರಾಜಮನೆತನವಾಗಿದೆ. ಇವರು ಸುಮಾರು 650 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆಳಿದರು. ಕೋಲಾರ (ಕುವಲಾಲಪುರ) ಮತ್ತು ತಲಕಾಡು (ತಲವನಪುರ)ಗಳು ಇವರ ರಾಜಧಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಕೊಂಗಣಿವರ್ಮ ಈ ಮನೆತನದ ಸ್ಥಾಪಕ. ಮದಗಜ ಇವರ ಲಾಂಛನ. ಗಂಗರಲ್ಲಿ ದುರ್ವಿನೀತ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಅರಸ.

ದುರ್ವಿನೀತ

ಸುಮಾರು ಸಾವಿರದ ಐನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆಳಿದ ದುರ್ವಿನೀತನು ವೀರನೂ, ವಿದ್ವಾಂಸನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಅವನ ತಾಯಿ ಜೇಷ್ಠಾದೇವಿಯು ಪುನ್ನಾಟ ರಾಜಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಳು. ಆ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಪುನ್ನಾಟರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ದುರ್ವಿನೀತನೇ ವಾರಸುದಾರನಾದನು. ನೆರೆಯ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಹಲವು ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಮಣಿಸಿ ಗಂಗ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಸಾಗರದಂತಹ ಅನೇಕ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು.

ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ವಿಗ್ರಹ – ತ್ಯಾಗದ ಪ್ರತೀಕ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದ ದುರ್ವಿನೀತನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿ ಭಾರವಿಯ 'ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ' ಕೃತಿಯ 15ನೇ ಸರ್ಗಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯ(ವಿಮರ್ಶೆ) ಬರೆದನು. ಗುಣಾಢ್ಯನ 'ವಡ್ಡಕಥಾ'ವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಗದ್ಯ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ ದುರ್ವಿನೀತನೂ ಒಬ್ಬನೆಂದು 'ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗ'ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಿಜಯನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. 'ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗ' ಕನ್ನಡದ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಉಪಲಬ್ಧ ಗ್ರಂಥ.

ದುರ್ವಿನೀತನ ನಂತರ ಶ್ರೀಪುರುಷ, ರಾಚಮಲ್ಲ ಅಡಳಿತ ನಡೆಸಿದರು. ರಾಚಮಲ್ಲನ ಪ್ರಧಾನಿಯಾದ ಚಾವುಂಡರಾಯನು ವಿಂಧ್ಯಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ವಿಶ್ವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 17.6ಮೀ (58 ಅಡಿ) ಎತ್ತರದ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಸಿದನು.

ಸಾಹಿತ್ಯ: ಗಂಗ ಅರಸರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ದುರ್ವಿನೀತನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದನು. ಶ್ರೀಪುರುಷನು 'ಗಜಶಾಸ್ತ್ರ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಗಂಗರ ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಚಾವುಂಡರಾಯನು 'ಚಾವುಂಡರಾಯ ಪುರಾಣ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED

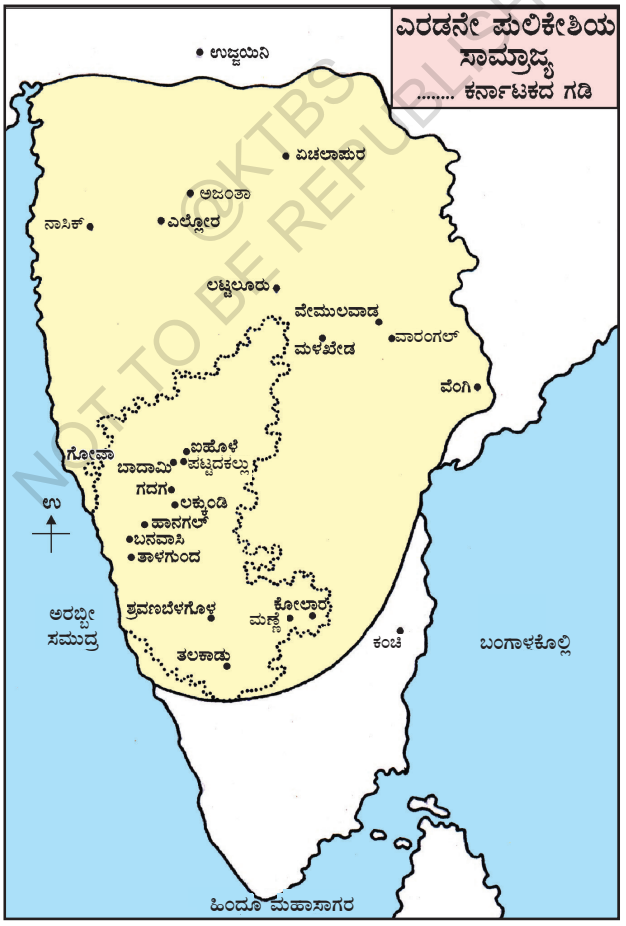
ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪ: ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಗಂಗರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾದುದು. ಮಣ್ಣೆಯ (ನೆಲಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು) ಕಪಿಲೇಶ್ವರ, ತಲಕಾಡಿನ ಪಾತಾಳೇಶ್ವರ, ಕೋಲಾರದ ಕೋಲಾರಮ್ಮನ ಗುಡಿ, ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಜೈನಬಸದಿಗಳು, ಕಂಬದ ಹಳ್ಳಿಯ (ನಾಗಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು) ಪಂಚಕೂಟ ಬಸದಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಗಂಗರ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳಾಗಿವೆ. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದಲ್ಲಿರುವ 58 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಏಕಶಿಲಾ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ಮೂರ್ತಿ ಇವರು ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.

ಬಾದಾಮಿಯ ಚಾಳುಕ್ಯರು

ಬಾದಾಮಿ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಲಾಂಛನ–ವರಾಹ

ಬಾದಾಮಿಯ ಚಾಳುಕ್ಯರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಶತಮಾನ ಕಾಲ ವೈಭವದಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಸಿದರು. ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಾದಾಮಿ (ವಾತಾಪಿ) ಚಾಳುಕ್ಯರ ರಾಜಧಾನಿ. ವರಾಹ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಲಾಂಛನ.

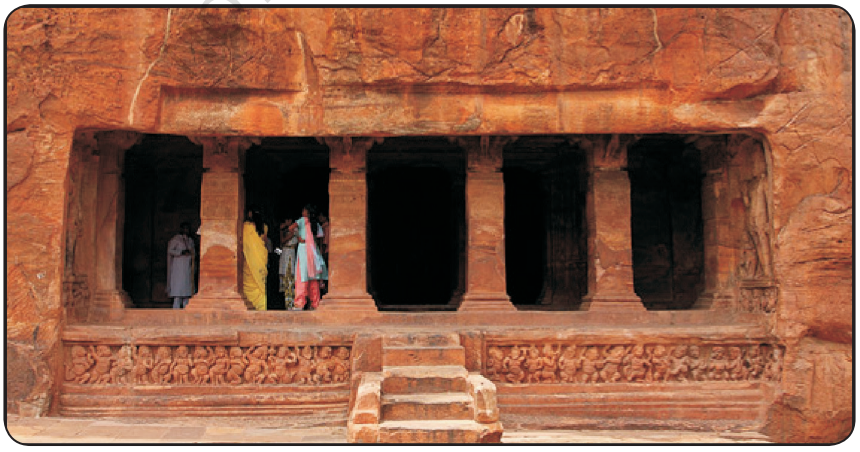
© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಿಕೇಶಿ: ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಿಕೇಶಿಯು ಚಾಳುಕ್ಯ ವಂಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರಸ. ಪರಾಕ್ರಮ ಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದ ಈತನು ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ಅನೇಕ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು.

ಕದಂಬರು ಮತ್ತು ಗಂಗರು ಪುಲಿಕೇಶಿಗೆ ತಾವಾಗಿಯೇ ಶರಣಾದರು. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಸಾಮ್ರಾಟ ಹರ್ಷವರ್ಧನನನ್ನು ಪುಲಿಕೇಶಿಯು ನರ್ಮದಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘೋರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಆತನ ಮಹತ್ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ನಡುವೆ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಂತಗಳಾದ ಕೋಸಲ ಮತ್ತು ಕಳಿಂಗ ದೇಶಗಳ ರಾಜರುಗಳು ಯುದ್ಧಗೈಯದೆ ಪುಲಿಕೇಶಿಗೆ ಶರಣಾದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪುಲಿಕೇಶಿಯು ಕಂಚಿಯ ಪಲ್ಲವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಚೋಳ, ಕೇರಳ ಮತ್ತು ಪಾಂಡ್ಯರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯ ಸಾಧಿಸಿದ ಪುಲಿಕೇಶಿಯು ವಾತಾಪಿಗೆ ಮರಳಿದನು. ಅವನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಪೂರ್ವ ಸಮುದ್ರದವರೆಗೂ ಹರಡಿತ್ತು.

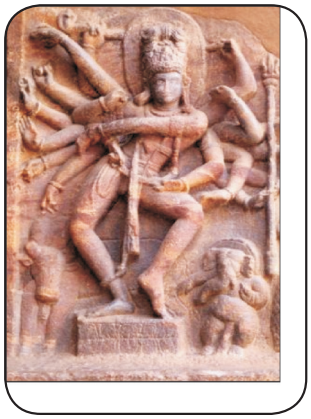
ಪುಲಿಕೇಶಿಯ ಕೀರ್ತಿಯು ಭಾರತದ ಹೊರಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ಅವನು ಪರ್ಷಿಯ ದೇಶದ ರಾಜನಾದ ಖುಸ್ರುವಿನಲ್ಲಿಗೆ ನಿಯೋಗವೊಂದನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಆನೆಯನ್ನೂ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದನು. ಖುಸ್ರುವು ಒಂದು ಮಿತ್ರ ನಿಯೋಗವನ್ನು ಪುಲಿಕೇಶಿಯ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅಜಂತದ ಗುಹೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಖುಸ್ರುವೂ ಅವನ ರಾಣಿಯೂ ಪುಲಿಕೇಶಿಯ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ವರ್ಣರಂಜಿತ ಭಿತ್ತಿಚಿತ್ರವಿದೆ.

ಚಾಳುಕ್ಯರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ: ಬಾದಾಮಿ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಮುಖ್ಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳು ಬಾದಾಮಿ, ಐಹೊಳೆ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು, ಮಹಾಕೂಟ ಮತ್ತು ನಾಗರಾಳ ಎಂಬಲ್ಲಿವೆ. ಐಹೊಳೆ ಮತ್ತು ಬಾದಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಕಾಲದ ಗುಹಾಲಯಗಳಿವೆ.

ಬಾದಾಮಿಯ ಗುಹಾಲಯ

NOT TO BE REPUBLISHED

ನಟರಾಜ, ಬಾದಾಮಿಯ ಗುಹಾಲಯ

ಐಹೊಳೆಯ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ (ಲಾಡ್‌ಖಾನ್), ಮೇಗುತಿ, ಕಾರ್ತಿಕೇಯ (ಹುಚ್ಚಿಮಲ್ಲಿ) ಮತ್ತು ದುರ್ಗ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು. ಐಹೊಳೆಯನ್ನು **"ದೇವಾಲಯಗಳ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪದ ತೊಟ್ಟಿಲು"** ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬಾದಾಮಿಯ ಗುಹಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ನಟರಾಜ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪಗಳು ಅದ್ಭುತವಾಗಿವೆ.

ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯವು ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದು, ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು ಯುನೆಸ್ಕೋದ ವಿಶ್ವಪರಂಪರೆ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದ ತಾಣವಾಗಿದೆ.

ಶೇಷನಾಗನ ಮೇಲೆ ಆಸೀನನಾಗಿರುವ ವಿಷ್ಣು, ಬಾದಾಮಿ ಗುಹಾಲಯ

ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು

NOT TO BE REPUBLISHED © KSTBS

ಹೊಸ ಪದ:

ವಿಶ್ವಪರಂಪರೆ ತಾಣ: ಜಗತ್ತಿನ ಕೆಲವು ಅಪೂರ್ವ, ಅಮೂಲ್ಯ ತಾಣಗಳು ವಿಶ್ವಪರಂಪರೆ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಯುನೆಸ್ಕೋ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಂಪಿ, ಪಟ್ಟದ ಕಲ್ಲು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ಬೇಲೂರು, ಹಳೇಬೀಡು ಸೋಮನಾಥಪುರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹೊಯ್ಸಳರ ಪವಿತ್ರ ತಾಣಗಳು ವಿಶ್ವಪರಂಪರೆಯ ತಾಣಗಳಾಗಿವೆ.

ಕಂಚಿಯ ಪಲ್ಲವರು

ಪಲ್ಲವ ರಾಜವಂಶವು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಜವಂಶ. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕಂಚಿ ಪಲ್ಲವರ ರಾಜಧಾನಿ. ಅವರು ಸುಮಾರು 300 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು.

ನರಸಿಂಹವರ್ಮ: ನರಸಿಂಹವರ್ಮನು ಪಲ್ಲವ ಅರಸರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಮಹಾಮಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಈತನ ಬಿರುದು. ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿದ್ದ ಈತನು ಬಾದಾಮಿಯ ಚಾಳುಕ್ಯ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಿಕೇಶಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಬಾದಾಮಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು. ವಿಜಯದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ 'ವಾತಾಪಿಕೊಂಡ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ನರಸಿಂಹವರ್ಮನು ಮಾಮಲ್ಲಪುರ (ಈಗಿನ ಮಹಾಬಲಿಪುರಂ) ರೇವುಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸುಂದರ ನಗರವನ್ನಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದನು.

ಶಿಲ್ಪಕಲೆಗೆ ಪಲ್ಲವರ ಕೊಡುಗೆ: ಶಿಲ್ಪಕಲೆಗೆ ಪಲ್ಲವರು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಹಾಬಲಿಪುರಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹವರ್ಮನ ಕಾಲದ ಎಂಟು ಏಕಶಿಲಾ ರಥಗಳಿವೆ. ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಇವನ್ನು ಒಂದೊಂದೇ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಮಹಾಬಲಿಪುರದಲ್ಲಿ 'ಗಂಗಾವತರಣ' ಎಂಬ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪ ಇದೆ. ಈ ಕೆತ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಭಗೀರಥನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಇದೊಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಉಬ್ಬು ಶಿಲ್ಪವಾಗಿದೆ.

ಪಲ್ಲವರು ಭಾರಿ ಗಾತ್ರದ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲೊಂದು ಮಹಾಬಲಿಪುರಂನ ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಶಿವ ದೇವಾಲಯ. ಪಲ್ಲವರು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಸಿದ ಇನ್ನೆರಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೇವಾಲಯಗಳೆಂದರೆ ಕಂಚಿಯ ಕೈಲಾಸನಾಥ ಹಾಗೂ ವೈಕುಂಠ ಪೆರುಮಾಳ್.

ಮಹಾಬಲಿಪುರಂ ದೇವಾಲಯ

ಹೊಸ ಪದ:

ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪ– ಉಬ್ಬಿ ಮೇಲೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಕೆತ್ತಿದ ಶಿಲ್ಪ.

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಲಾಂಛನ

ಬಾದಾಮಿ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ನಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಎಂದಾಕ್ಷಣ ನೆನಪಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವುದು – ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, ಆದಿಕವಿ ಪಂಪ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೋರದ ಕೈಲಾಸನಾಥ ದೇವಾಲಯ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

• **'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'** ಎಂಬ ಮಹತ್ವದ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥವು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು **ಶ್ರೀವಿಜಯ**. ಈವರೆಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಇದರ ಕಾಲ 9ನೇ ಶತಮಾನ.

ಗಣ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು

• **ಮೂರನೆಯ ಗೋವಿಂದ:** ಮೂರನೆಯ ಗೋವಿಂದನು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಸಾಮ್ರಾಟರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಗಣ್ಯನು. ಇವನು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಪ್ರಭುತ್ವ ಸಾಧಿಸಿದನು. ಮುಂದೆ ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನವರೆಗೂ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಜಯಭೇರಿ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಮುನ್ನಡೆದನು. ಈ ಮಹತ್ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಅವನ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿಯು "ಗೋವಿಂದನ ಯುದ್ಧದ ಮದ್ದಾನೆಗಳು ಗಂಗಾನದಿಯ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥದ ರುಚಿ ನೋಡಿದವು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಮನಮೋಹಕವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

• **ಅಮೋಘವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗ:** ಅಮೋಘವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗನು ಮುಮ್ಮಡಿ ಗೋವಿಂದನ ಮಗ. ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾದಾಗ ಇವನು ಹದಿನಾಲ್ಕರ ತರುಣ. ಇವನು 60 ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದನು. ಈತನು ಸ್ವತಃ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದನು. ಶ್ರೀವಿಜಯ ಅವನ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸ.
ಅಮೋಘವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಇಷ್ಟವಾದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕ್ಷೇಮ. ಅವನು ಮಾನ್ಯಖೇಟ ಪಟ್ಟಣದ (ಈಗಿನ ಮಳಖೇಡ, ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆ) ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದನು. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಯಿತು. ಆ ಕಾಲದ ವಿಶ್ವದ ನಾಲ್ಕು ವಿಶಾಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಒಂದಾಗಿತ್ತೆಂದು ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿ ಸುಲೈಮಾನ್ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. (ಉಳಿದವುಗಳೆಂದರೆ ರೋಮನ್, ಅರಬ್ ಮತ್ತು ಚೀನೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು).

• **ಮೂರನೆಯ ಕೃಷ್ಣ:** ಮೂರನೆಯ ಕೃಷ್ಣನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಿತು. ಕೃಷ್ಣನು ಚೋಳರನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿ, ರಾಮೇಶ್ವರದವರೆಗೂ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಜಯಭೇರಿ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಸಾಗಿ, ಅಲ್ಲೊಂದು ವಿಜಯಸ್ತಂಭವನ್ನೂ, ದೇವಾಲಯವನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಈತನು ಪಾಂಡ್ಯ, ಚೇರರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನಲ್ಲದೆ, ಸಿಂಹಳದ ಅರಸನಿಂದ ಕಪ್ಪ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮೂರನೆಯ ಗೋವಿಂದನಂತೆ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ನಡೆಸಿದನು.
ಕವಿ **ಪೊನ್ನ** ಕೃಷ್ಣನ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಮೂರನೆಯ ಕೃಷ್ಣನ ಅನಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಅವನತಿ ಹೊಂದಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥವೆಂದರೆ ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ, ಛಂದಸ್ಸು ಮುಂತಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಗ್ರಂಥ.

© KSEEB NOT TO BE REPUBLISHED

ಪಂಪ: ಪಂಪನು ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ. ಇವನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ರಚಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಂಪನನ್ನು 'ಕನ್ನಡದ ಆದಿಕವಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪಂಪನಿಗೂ ಮೊದಲು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗಿರುವ ಕಾವ್ಯಗಳು ಈವರೆಗೆ ದೊರಕಿಲ್ಲ. ಪಂಪನು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಮಾಂಡಲಿಕನಾದ ವೇಮುಲವಾಡದ ಅರಿಕೇಸರಿಯ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದನು. 'ಆದಿಪುರಾಣ' ಮತ್ತು 'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ' ಪಂಪನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು. ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪಂಪ ಬೀರಿರುವ ಪ್ರಭಾವ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪೊನ್ನ ಕನ್ನಡದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಹಾಕವಿ.

ಪಂಪನು ವೇಮುಲವಾಡದ ಮಾಂಡಲಿಕ ಅರಿಕೇಸರಿಯ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದನು.

ಎಲ್ಲೋರ ಮತ್ತು ಎಲಿಫೆಂಟಾ

ಕೈಲಾಸ ದೇವಾಲಯ,
ಎಲ್ಲೋರ

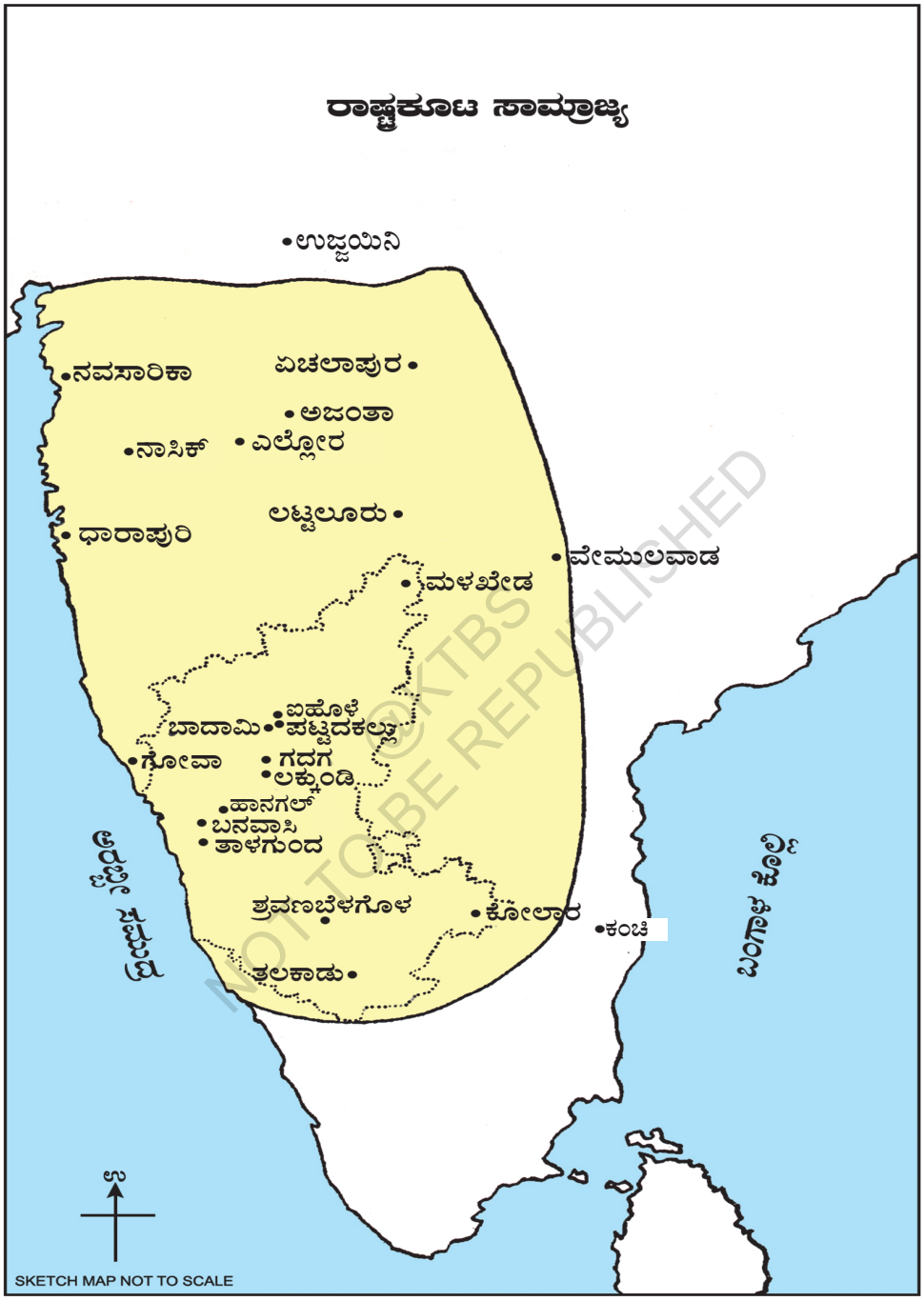
ಮಹೇಶಮೂರ್ತಿ, ಎಲಿಫೆಂಟಾ.
ಇದನ್ನು 'ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ' ಎಂದೂ ಕರೆಯುವುದಿದೆ.

ಎಲ್ಲೋರದ ಕೈಲಾಸ ದೇವಾಲಯವು ನೂರಡಿ ಎತ್ತರದ ಬಂಡೆಯನ್ನು ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕೊರೆದು ಮಾಡಿರುವ ಏಕಶಿಲಾ ಮಂದಿರವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಅರಸ ಒಂದನೇ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇಂಥದ್ದೊಂದು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣೆವು. ಇಲ್ಲಿನ ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪ ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಕಣ್ಣಿಗೊಂದು ಹಬ್ಬ. ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ರಾವಣನು ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತವನ್ನೆತ್ತುವ ಕಥಾಪ್ರಸಂಗವು ರಮಣೀಯವಾದುದು.

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಹುಭಾಗಗಳು ಸೇರಿದ್ದುವು. ಎಲ್ಲೋರ ಹಾಗೂ ಎಲಿಫೆಂಟಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿವೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪ ಕಲಾವೈಭವವನ್ನು ಎಲಿಫೆಂಟಾ ಗುಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಎಲಿಫೆಂಟಾ ಮುಂಬೈ ಬಂದರಿನ ಸಮೀಪವಿರುವ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ದ್ವೀಪ. ಇಲ್ಲಿನ ಭಾರಿ ಗಾತ್ರದ ಮೂರು ಮುಖವುಳ್ಳ ಮಹೇಶಮೂರ್ತಿ ವಿಸ್ಮಯಕರವಾಗಿದೆ.

NOT TO BE RE-KTBS

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಳುಕ್ಯರು

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ನಂತರ ಚಾಳುಕ್ಯ ವಂಶದವರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಇವರೇ ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಳುಕ್ಯರು. ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ಇವರ ರಾಜಧಾನಿ.

ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ: ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಳುಕ್ಯ ವಂಶದ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಕ್ರವರ್ತಿ. ಇವರ ಸುದೀರ್ಘ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡನಾಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಂಡಿತು. ಇವನು 'ಚಾಳುಕ್ಯ ವಿಕ್ರಮ ಶಕೆ'ಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದನು. ಈತನ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಿದ್ದ ಪಂಡಿತ ಬಿಲ್ಹಣನು ವಿಕ್ರಮಾಂಕದೇವಚರಿತ ಎಂಬ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಜೀವನ ವೃತ್ತಾಂತವಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರನು ಆಸ್ಥಾನದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸ. ಮಿತಾಕ್ಷರ ಸಂಹಿತೆ ಈತನ ಕೃತಿ. ಇದು ಹಿಂದೂ ಕಾನೂನು ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಗ್ರಂಥವೆಂದು ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದಿದೆ.

ಮುಮ್ಮಡಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ: ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಮಗನಾದ ಮುಮ್ಮಡಿ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ, ಸಮೃದ್ಧಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತು. ರಾಜನ ಒಲವು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆಗಳ ಕಡೆಗಿತ್ತು. ಇವನು ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ ಎಂಬ ಖ್ಯಾತ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಅಡಗಿವೆ. ಸೋಮೇಶ್ವರನು ಮಹಾನ್ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದು, ಸರ್ವಜ್ಞ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ: ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರಕಿತು.

- ಕವಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳಿಸಿದ್ದ ರನ್ನನು ಸಾಹಸಭೀಮವಿಜಯ ಅಥವಾ ಗದಾಯುದ್ಧ ಎಂಬ ವೀರಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ ಮತ್ತು ರನ್ನರನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರತ್ನತ್ರಯರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
- ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಕಾಲದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ವಚನಕಾರರು ಸರಳ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದರು.

ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ, ಸಿದ್ಧರಾಮ, ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ, ಸೂಳೆ ಸಂಕವ್ವೆ ಮುಂತಾದವರು ಈ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ವಚನಕಾರರು.

ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ: ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾದವು. ಅವು ಲಲಿತಕಲೆಗಳಿಗೂ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇಟಗಿಯ **ಮಹಾದೇವ ದೇವಾಲಯ** ಈ ಕಾಲದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವಾಸ್ತುಕೃತಿ. ಇದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಶಾಸನವೊಂದು 'ದೇವಾಲಯಗಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಮಹಾದೇವ ದೇವಾಲಯ, ಇಟಗಿ

ಕಾಲಗಣನೆ (ಸಾ.ಶ.)

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲ	– ಸುಮಾರು 750ರಿಂದ 950
ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲ	– ಸುಮಾರು 970ರಿಂದ 1150
ಮೂರನೆಯ ಗೋವಿಂದ	– 793–814
ಅಮೋಘವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗ	– 814–878
ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣ	– 939–967
ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ	– 1076–1127
ಚಾಳುಕ್ಯ ವಿಕ್ರಮ ಶಕೆ	– 1076
ಮುಮ್ಮಡಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ	– 1127–1137

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಹೊಯ್ಸಳರು

ಹೊಯ್ಸಳರ ಲಾಂಛನ

ಮಾವಿನಕೆರೆ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬೇಲೂರಿನ ಚೆನ್ನಕೇಶವ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನೋಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಬಸ್ಸನ್ನೇರಿ ದೇವಾಲಯದ ಎದುರು ಬಂದು ನಿಂತಾಗ ಅವರು ಕಂಡದ್ದೇನು? ಹೊಂಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ಮಾಯಾಲೋಕ!

ಶಿಕ್ಷಕರು : ಮಕ್ಕಳೇ, ಇದುವೇ ಹೊಯ್ಸಳರ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ದೇವಾಲಯ. ಇದರ ಎರಡು ಹೊಸತನವೇನೆಂದರೆ: ಗುಡಿಯನ್ನು ಎತ್ತರದ ಜಗತಿ(ಜಗಲಿ)ಯ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿರುವುದು, ಮತ್ತು ಜಗತಿಯು ನಕ್ಷತ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿರುವುದು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ : ಜಗತಿಯ ಮೇಲೇಕೆ ಗುಡಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ?

ಶಿಕ್ಷಕರು : ಏಕೆಂದರೆ ಗುಡಿಯ ಭವ್ಯತೆಯು ನೋಡುಗರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡು ಮನದಟ್ಟಾಗಲಿ ಎಂದು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ : ಜಗತಿಯು ನಕ್ಷತ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿದೆಯೇಕೆ?

ಶಿಕ್ಷಕರು : ಜಗಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಗುಡಿಯ ಗೋಡೆಗಳು, ಗರ್ಭಗೃಹ ಮತ್ತು ಶಿಖರ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಕ್ಷತ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಮೈಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ನೆರಳು ಚೆಲ್ಲಾಟವಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಉಬ್ಬು ಶಿಲ್ಪಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹರಿತವಾಗಿ ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತವೆ.

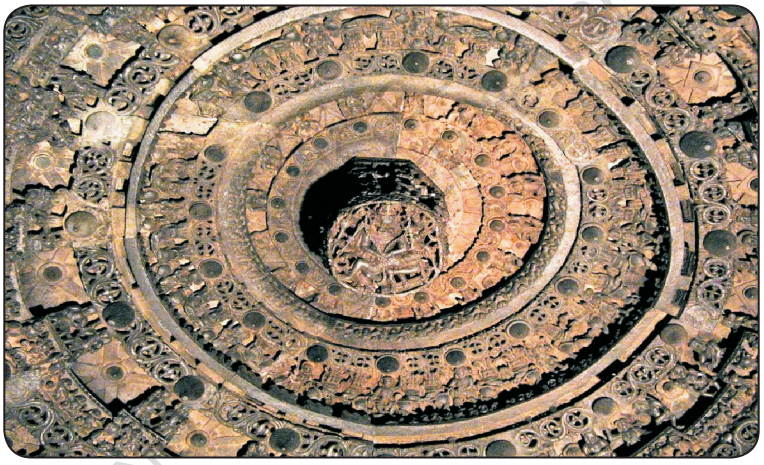
ಬೇಲೂರಿನ ಚೆನ್ನಕೇಶವ ದೇವಾಲಯ

© KSEEB NOT TO BE REPUBLISHED

ಹೊಯ್ಸಳರು ಅಸಂಖ್ಯ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಪದ ಮೃದುಕಲ್ಲಿನಿಂದ ರಚಿಸಿದರು. ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಅಲಂಕರಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೊರಗೋಡೆಯ ಕೆಳಗಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳು, ಕುದುರೆ ಸವಾರರು, ಲತಾತೋರಣಗಳು, ಸಿಂಹಮುಖ ಮುಂತಾದ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪಗಳ ನವಿರಾದ ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಿವೆ. ನಯಗೆಲಸದ ಕೋಮಲ ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳರನ್ನು ಮೀರಿಸಿದವರಿಲ್ಲ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ : ಗುರುಗಳೇ, ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ಹೋಗೋಣವೆ?

ಶಿಕ್ಷಕರು : ಆಗಬಹುದು. ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ. ಇದು 'ನವರಂಗ'. ಪೂಜಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕಲಾಸೇವೆಗಾಗಿ ಇರುವ ಸ್ಥಳ. ನವರಂಗದ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಇವು ಚರಕಿಯಂತ್ರದ (ಕಡೆತಯಂತ್ರ) ಮೂಲಕ ಮಾಡಿರುವ ಕಂಬಗಳು. ಕಂಬಗಳು ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿವೆಯಲ್ಲವೆ? ನವರಂಗದ ಚಾವಣಿಯನ್ನೊಮ್ಮೆ ತಲೆಎತ್ತಿ ನೋಡಿ. ಇದನ್ನು 'ಭುವನೇಶ್ವರಿ' ಎನ್ನುವರು. ಭುವನೇಶ್ವರಿಯ ಶಿಲ್ಪವಿನ್ಯಾಸ ಅದೆಷ್ಟು ಅನುಪಮ!

ಭುವನೇಶ್ವರಿ, ಬೇಲೂರು

ಮಕ್ಕಳೇ, ಇನ್ನೂ ಒಳಬನ್ನಿ. ಇದು ಗರ್ಭಗುಡಿ. ಇಲ್ಲಿನ ಸುಂದರವಾದ ವಿಜಯನಾರಾಯಣನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ. ಬೇಲೂರು ದೇವಾಲಯದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಕರ್ಷಣೆಯೆಂದರೆ ಮದನಿಕೆ ವಿಗ್ರಹಗಳು ಮತ್ತು ನಾನಾ ಭಂಗಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ರಮ್ಯವಾದ ಸ್ತ್ರೀವಿಗ್ರಹಗಳು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ : ಹೊಯ್ಸಳ ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಶಿಲ್ಪಿ ಜಕಣಾಚಾರಿ ಎಂದು ಹೇಳುವರಲ್ಲ. ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿರಿ.

ಮದನಿಕೆ

ಶಿಕ್ಷಕರು : ಜಕಣಾಚಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ಏನೂ ತಿಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅವರ ಕುರಿತಾದ ಐತಿಹ್ಯವೊಂದಿದೆ.

ಜಕಣಾಚಾರಿ: ಜಕಣಾಚಾರಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಊರೂರು ಅಲೆಯುತ್ತ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದನಂತೆ. ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಮಗ ಡಂಕಣಾಚಾರಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಅಲೆದಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ಇವನೂ ಶಿಲ್ಪ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣನಾಗಿದ್ದ. ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಲು ಜಕಣಾಚಾರಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡ. ಅದರಲ್ಲಿ ದೋಷವಿದೆಯೆಂದು ಡಂಕಣಾಚಾರಿ ಹೇಳಿದಾಗ, ಹಾಗೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಜಕಣಾಚಾರಿ ಪಣತೊಟ್ಟ. ಚಂದನವನ್ನು ತೇಯ್ದು ಮೂರ್ತಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಳಿದಾಗ ಚಂದನ ಹೊಕ್ಕಳಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹಸಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯಿತು. ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಒಡೆದಾಗ ಅದು ಬೊಳ್ಳಾಗಿದ್ದುದನ್ನೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು, ಮರಳು ಮತ್ತು ಕಪ್ಪೆ ಇದ್ದುದನ್ನೂ ಕಂಡ ಜಕಣಾಚಾರಿ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ತತ್‌ಕ್ಷಣ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡ. ಜಕಣಾಚಾರಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯೆಂದು ಡಂಕಣಾಚಾರಿಗೂ, ಆ ಹುಡುಗ ತನ್ನ ಮಗನೆಂದು ಜಕಣಾಚಾರಿಗೂ ತಿಳಿದದ್ದು ಆಮೇಲೆಯೇ. ಮುಂದೆ ಜಕಣಾಚಾರಿ ತನ್ನ ಹುಟ್ಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೇಶವ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ. ಅದು ಪೂರೈಸುತ್ತ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಅವನ ಕೈ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಬೆಳೆಯಿತಂತೆ!

ಶಿಕ್ಷಕರು : ಹೊತ್ತು ಏರುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು ಹೊರಡೋಣ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ : ಆಗಬಹುದು, ಗುರುಗಳೆ.

ಹೊಯ್ಸಳ ಶೈಲಿಯ ನೂರಾರು ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೇಲೂರು ಮತ್ತು ಹಳೇಬೀಡು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೋಮನಾಥಪುರದಲ್ಲಿರುವ ದೇವಾಲಯಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿವೆ. ಹೊಯ್ಸಳರ ಬಹುತೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳು ಹಾಸನ, ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿವೆ.

ಕೇಶವ ದೇವಾಲಯ, ಸೋಮನಾಥಪುರ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಹಳೇಬೀಡಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೆರೆಯಿಂದಲೇ ಇದಕ್ಕೆ 'ದೋರಸಮುದ್ರ' ಎಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು. ದೋರಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಿಲ್ಲಿಯ ಸುಲ್ತಾನ್ ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ ದಂಡನಾಯಕ ಮಲ್ಲಿಕಾಫರ್ ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆದ (ಸಾ.ಶ. 1310). ಬಳಿಕ ಅದು ಮತ್ತೆ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅದು 'ಹಳೇಬೀಡು' ಆಯಿತು.

ಹೊಯ್ಸಳರು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ವೈಭವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಳಿದರು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬೇಲೂರು, ಅನಂತರ ದೋರಸಮುದ್ರ ಅವರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಸಳನ ಚಿತ್ರವೇ ಹೊಯ್ಸಳರ ಲಾಂಛನ.

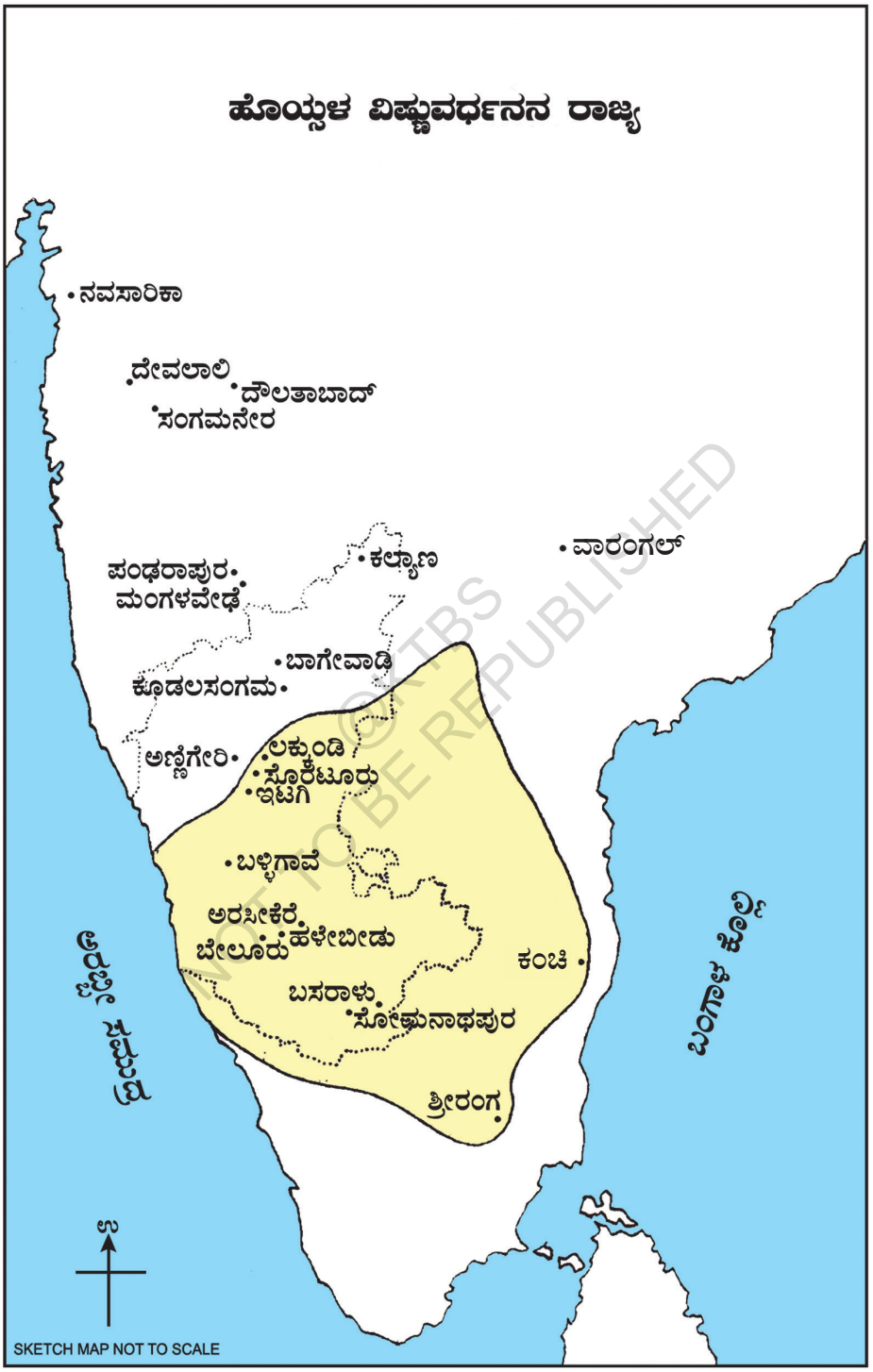
ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜವಂಶದ ಪ್ರಮುಖ ಅರಸರು

- **ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ:** ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನು ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶದ ಗಣ್ಯ ರಾಜ. ಅವನು ಚೋಳ ಮತ್ತು ಪಾಂಡ್ಯರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅವರ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು. ಈತನು ಜೈನಮತೀಯನಾಗಿದ್ದು, ಅನಂತರ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಪಂಥವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಈತನ ರಾಣಿ ಶಾಂತಲೆಯು ಜೈನಮತದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದುವರಿದಳು. ಧರ್ಮಸಹಿಷ್ಣುವಾಗಿದ್ದ ಈತ ಶೈವ ಮತ್ತು ಜೈನ ಮತಗಳಿಗೆ ಉದಾರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದನು.
- **ಮೂರನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳ:** ಮೂರನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳನು ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶದ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅರಸ. ಇವನು ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಕಾಲ ಸುದೀರ್ಘ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದ. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಿಲ್ಲಿಯ ಸುಲ್ತಾನರು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದರು. ದೇವಾಲಯಗಳು ಭಗ್ನಗೊಂಡವು. ಅಲ್ಲಿನ ಸಂಪತ್ತು ಸೂರೆಯಾಯಿತು.

ಆಕ್ರಮಣಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾದವು. ಆದರೆ ಸುಲ್ತಾನರು ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಹತ್ತಿಕ್ಕದೆ ಹೋದರು. ಈ ಘೋರ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಮೂರನೇ ಬಲ್ಲಾಳನೊಬ್ಬನೇ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಈ ನಡುವೆ ದಿಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಮಧುರೆಯ ಸುಲ್ತಾನನ ಕ್ರೌರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿತು. ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದರೂ ಬಲ್ಲಾಳನು ಅವನನ್ನು ದಂಡಿಸಲು ಹೋದನು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನು ಮೋಸದಿಂದ ಬಲ್ಲಾಳನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಕ್ರೂರತನದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು. ಪರಕೀಯರ ಆಕ್ರಮಣದ ಸಂಧಿಕಾಲದ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಬಲ್ಲಾಳನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಬೆಳಗಿದ ಬೆಳ್ಳಿ ಚುಕ್ಕಿಯಂತಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಂತರ ಅವನ ಮಗ ನಾಲ್ಕನೇ ಬಲ್ಲಾಳನು ಸಾ.ಶ. 1346ರಲ್ಲಿ ಮಧುರೆಯ ಸುಲ್ತಾನನಿಂದ ಹತನಾದಾಗ ಹೊಯ್ಸಳ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆ ಅಳಿಯಿತು. ಆಗಲೇ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿತ್ತು.

NOT TO BE @KSEEB REPUBLISHED

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕೊಡುಗೆ

ಜನ್ನ, ಹರಿಹರ ಮತ್ತು ರಾಘವಾಂಕ ಇವರು ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಗಳು. ಜನ್ನನು ಆ ಕಾಲದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ. ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂಬ ಬಿರುದು ಇವನಿಗಿತ್ತು. ಹರಿಹರನು ರಗಳೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದನು. ರಾಘವಾಂಕನು ಅನೇಕ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಇವು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಹೊಸ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು.

ಆಂಡಯ್ಯನು ಅಚ್ಚಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದನು. ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶ್ವರ ಮತ್ತಿತರ ಶರಣರ ವಚನಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವು.

ಕವಿ, ಕಾವ್ಯಗಳು : ಜನ್ನ – 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ'. ಹರಿಹರ – 'ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣ'.
ರಾಘವಾಂಕ – 'ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ'. ಆಂಡಯ್ಯ – 'ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವಂ'.

ಚೋಳರು

ಚಿತ್ರ 1

ಚಿತ್ರ 2

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಚೋಳರ ಕಾಲದ ಮೇಲಿನ ಕಂಚುಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲಿರಾ?

ಇವೇ ನಟರಾಜ ಮತ್ತು ಕಾಳಿಂಗನ ಮೇಲೆ ನಲಿದಾಡುವ ಬಾಲಮುರಳೀ ಕೃಷ್ಣ. ಕಂಚುಶಿಲ್ಪ ಚೋಳರು ಭಾರತೀಯ ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಅಪೂರ್ವ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.

ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ತವರ ಇವೆರಡರ ಮಿಶ್ರಲೋಹವೇ ಕಂಚು. ಕಂಚು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದು ಹೊಳಪು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಚ್ಚುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಚನ್ನು ಎರಕಹೊಯ್ದು ಕಂಚಿನ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನ ಇಂದಿಗೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಚೋಳರು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕೂಡ ವಿಶೇಷ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದರು. ತಂಜಾವೂರಿನ ಬೃಹದೀಶ್ವರ ಮಂದಿರ ಚೋಳರ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ವಾಸ್ತುಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಿನದು.

ಬೃಹದೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ವಿಮಾನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ವಿಮಾನವೆಂದರೆ ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಗೋಪುರ. ಈ ದೇವಾಲಯದ ವಿಮಾನವು ಹದಿಮೂರು ಅಂತಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೆದ್ದು ಗಗನವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂತಿದೆ. ವಿಮಾನದ ಎತ್ತರ 61 ಮೀ. (200 ಅಡಿ). ಬೃಹದೀಶ್ವರ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಎತ್ತರದ ಹಾಗೂ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವಪರಂಪರೆಯ ತಾಣವೆಂದು ಇದು ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದಿದೆ.

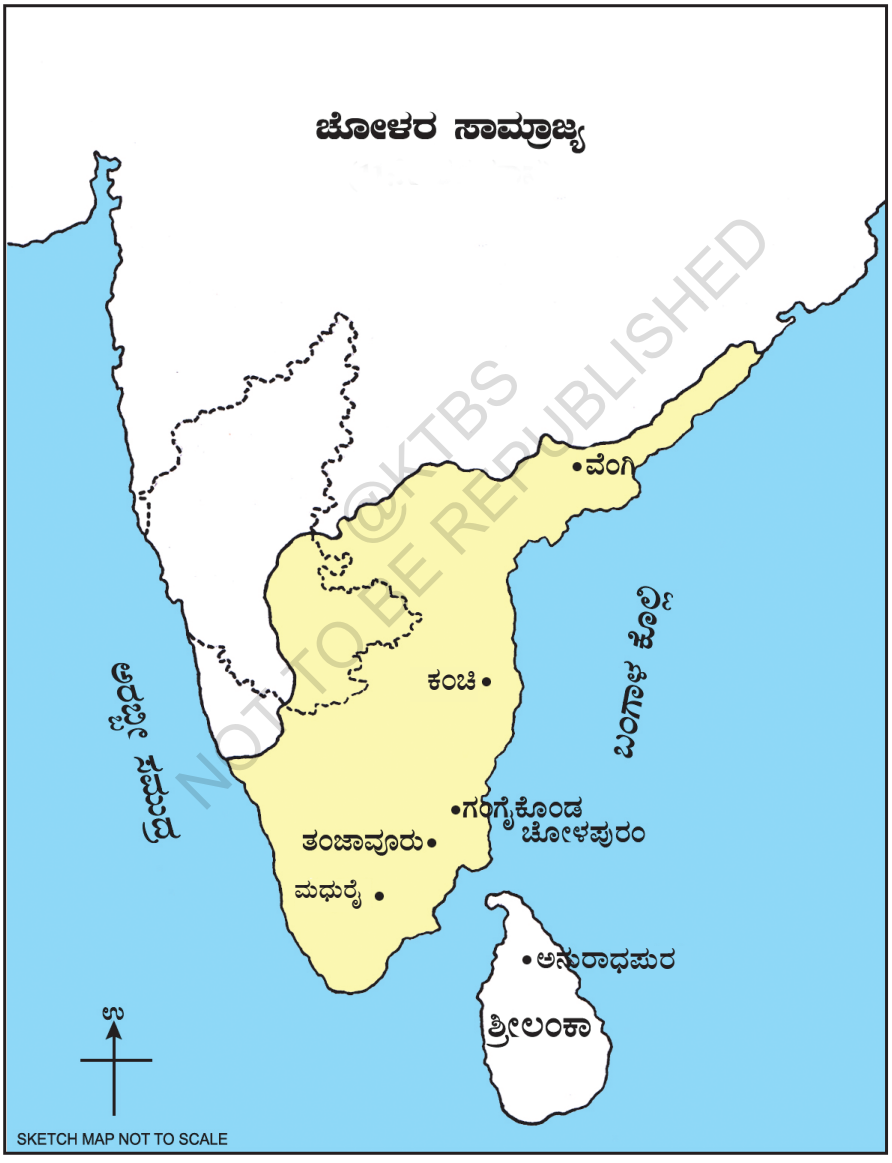
ಬೃಹದೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ, ತಂಜಾವೂರು

ಎಲ್ಲ ಶಿವಾಲಯಗಳ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಂದಿ ವಿಗ್ರಹ ಇರುವುದು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ನಂದಿ ವಿಗ್ರಹವು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದು. ಚೋಳರ ಇನ್ನೊಂದು ಬೃಹತ್ ದೇವಾಲಯವೆಂದರೆ ಗಂಗೈಕೊಂಡ ಚೋಳಪುರಂ ಎಂಬಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಮಂದಿರ.

ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ 2010ರಲ್ಲಿ ರೂ. 1000 ಮುಖಬೆಲೆಯ "ಸಹಸ್ರವರ್ಷ ತುಂಬಿರುವ ಬೃಹದೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ" ಎಂಬ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಹೊರತಂದಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಚೋಳ ಸಾಮ್ರಾಟರು

ಚೋಳರು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಪ್ರಬಲ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಮೆರೆದರು. ತಂಜಾವೂರು (ತಮಿಳುನಾಡು) ಚೋಳರ ರಾಜಧಾನಿ. ಚೋಳ ಸಾಮ್ರಾಟರಲ್ಲಿ ರಾಜರಾಜಚೋಳ ಮತ್ತು ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ ಪ್ರಮುಖರು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

- **ರಾಜರಾಜ ಚೋಳ:** ರಾಜರಾಜನು ಪರಾಕ್ರಮಿ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತಗಾರನಾಗಿದ್ದನು. ವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದ ಇವನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಮತ್ತು ಮಾಲ್ದೀವ್ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ಭೂಸೇನೆ ಮತ್ತು ನೌಕಾದಳವನ್ನು ಇವನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಬೃಹದೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವು ರಾಜರಾಜನ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.
- **ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳ:** ರಾಜರಾಜನ ಅನಂತರ ಅವನ ಮಗ ರಾಜೇಂದ್ರನು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದನು. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಯಶಸ್ವೀ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯು ಇವನ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಜಯದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ರಾಜೇಂದ್ರನು 'ಗಂಗೈಕೊಂಡ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಧರಿಸಿದ. ಅಲ್ಲದೆ ಗಂಗೈಕೊಂಡ ಚೋಳಪುರಂ ಎಂಬ ಹೊಸ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನೂ ಅಲ್ಲೊಂದು ಬೃಹತ್ ಶಿವದೇವಾಲಯವನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ರಾಜಧಾನಿಯ ಸಮೀಪ ನೀರಾವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ 'ಚೋಳಗಂಗಂ' ಎಂಬ ಭಾರಿ ಗಾತ್ರದ ಕೆರೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.

ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದ ಸುಮಾತ್ರಾದಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀವಿಜಯ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದು ರಾಜೇಂದ್ರನ ಇನ್ನೊಂದು ಗಣನೀಯ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ: ಚೋಳರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲವು ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸುವರ್ಣ ಯುಗವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. 'ಪೆರಿಯಪುರಾಣಂ' ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನಪಡೆದಿದೆ. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕಂಬನ್ ಬರೆದಿರುವ ಕಂಬ ರಾಮಾಯಣವು ಇಂದಿಗೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತ: ಚೋಳರ ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯು ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತವನ್ನು ಆಯಾ ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳೇ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಗ್ರಾಮಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಮಿತಿಗಳು ಹಣಕಾಸಿನ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅನರ್ಹ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಗ್ರಾಮಸಭೆಯಿಂದ ದೂರವಿಡುವ ಕ್ರಮವಿತ್ತು. ಚೋಳ ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂದಿನ ಪಂಚಾಯಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಂತಿತ್ತು.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಚೋಳರ ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಚೋಳರ ಕಾಲದ ಗ್ರಾಮಗಳು 'ಪುಟ್ಟ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು' ಎಂಬಂತೆ ಇದ್ದವೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಚೋಳರ ಕಾಲದ ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಗೂ ಇಂದಿನ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಸಮಾನ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

ವ್ಯಾಪಾರ: ಚೋಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಸಂಪದ್ಭರಿತವಾಗಿತ್ತು. ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ಬಿರುಸಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಚೀನಾ, ಸುಮಾತ್ರಾ, ಜಾವಾ ಮತ್ತು ಅರೇಬಿಯ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳೊಡನೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧವನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘಗಳು ದೇಶವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಕಾಲಗಣನೆ (ಸಾ.ಶ.)

ಚೋಳರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲ	– ಸುಮಾರು 850–1200
ರಾಜರಾಜ ಚೋಳ	– 985–1014
ಹೊಯ್ಸಳರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲ	– 1006–1346
ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳ	– 1015–1044
ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ	– ಸುಮಾರು 1108–1141
ಮೂರನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳ	– ಸುಮಾರು 1291–1343
ವಿಜಯನಗರದ ಸ್ಥಾಪನೆ	– 1336

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ

- ತಿರುಕ್ಕುರುಳ್‌ನಲ್ಲಿ 1300 ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಅದರ ಕೆಲವು ನೀತಿವಾಕ್ಯಗಳು ಇಂತಿವೆ: ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಳಂಕ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಧರ್ಮ. ಎಲ್ಲ ಮಾನವರು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಒಂದೇ. ರಾಜನಿಗೆ ಜಯ ತರುವುದು ಈಟಿಯಲ್ಲ, ಅವನ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ಆಡಳಿತ.
- ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಸುಮಾರು 2300 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡು ಸುಮಾರು 500 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಕಾಲ ಮುಂದುವರಿಯಿತು.
- ಬನವಾಸಿಯು ವೈಜಯಂತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶಾತವಾಹನರ ಪ್ರಾಂತೀಯ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತವು ಜನಪ್ರಿಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು.

- ಶಾತವಾಹನರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಸುಮಾರು 2300 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡು ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಶತಮಾನ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಿತು.
- ಕದಂಬರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಸುಮಾರು 1650 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಅವರು ಸುಮಾರು 190 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆಳಿದರು. ಹಲ್ಮಿಡಿ ಮತ್ತು ತಾಳಗುಂದ ಶಾಸನಗಳು ಸುಮಾರು 1550 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಿನವು.
- ಗಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಭೂಮಿಯು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಣೆಗೊಂಡಿತು. ಗಂಗರಾಜರು ಕೆರೆಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ನೆರವಿತ್ತರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೊಂದು ಕೆರೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಭತ್ತ, ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಹತ್ತಿ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು, ಪಶುಸಂಪತ್ತು ಹೇರಳವಾಗಿತ್ತು. ಮಹಿಷಿ, ಗೋವು, ಅಶ್ವ, ಕುಕ್ಕುಟಗಳು (ಎತ್ತು, ಹಸು, ಕುದುರೆ, ಕೋಳಿ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು.
- ಗಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೆಡೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಸ್ವಂತವಾಗಿ ದಾನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸತ್ಯಶೀಲತೆ, ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆ, ಶೌರ್ಯ ಮತ್ತು ತಾಳ್ಮೆ– ಇವು ಆ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು.
- ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಚಿಕ್ಕಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಬಸದಿಯಿದೆ. ಅದನ್ನು ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಚಿಕ್ಕಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ 'ಚಂದ್ರಗಿರಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ದೊಡ್ಡಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಇಂದ್ರಗಿರಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಕಳ (ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ), ವೇಣೂರು (ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ), ಗೊಮ್ಮಟಗಿರಿ (ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ), ಬಸ್ತಿಹಳ್ಳಿ (ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ) ಮತ್ತು ಇತರೆಡೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಗೊಮ್ಮಟ ವಿಗ್ರಹಗಳಿವೆ. ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಗೊಮ್ಮಟ ವಿಗ್ರಹದ ಶಿಲ್ಪಿ ಕಾರ್ಕಳದ ರಂಜಾಳ ಗೋಪಾಲ ಶೆಣೈ.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1. ತಿರುಕ್ಕುರಳ್ ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು _____
2. ಸಂಗಂ ಯುಗದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ _____
3. ಶಾತವಾಹನ ವಂಶದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜನು _____

© KSEEB NOT TO BE RE-PUBLISHED

4. ಕದಂಬರ ರಾಜಧಾನಿ _____

5. ಕನ್ನಡದ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನ _____

6. ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಿಕೇಶಿಯು ಸೋಲಿಸಿದ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಸಾಮ್ರಾಟನು _____

7. 'ದೇವಾಲಯಗಳ ಶಿಲ್ಪದ ತೊಟ್ಟಿಲು' ಎಂದು _____ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

8. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಗೊಮ್ಮಟ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಸಿದವರು _____

9. ಗಂಗ ವಂಶದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ _____

10. ಚಾವುಂಡರಾಯನು ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿ _____

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

11. ಶಿಲಪ್ಪದಿಗಾರಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಕಥಾನಾಯಕಿ ಯಾರು?

12. ಸಂಗಂ ಯುಗದ ಎರಡು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ,

13. 'ಚೈತ್ಯ' ಎಂದರೇನು?

14. ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದ ಚೈತ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲಿವೆ?

15. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಾತವಾಹನರ ರಚನೆಗಳ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು?

16. 'ಶ್ರೇಣಿ' ಎಂದರೇನು?

17. ಕದಂಬ ವಂಶದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ ಯಾರು?

18. ಚಾಳುಕ್ಯರ ರಾಜಧಾನಿ ಯಾವುದು ಅದು ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ?

19. ಚಾಳುಕ್ಯರ ಮುಖ್ಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳು ಇರುವ ಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

20. ಕಂಚಿಯ ಪಲ್ಲವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ ಯಾರು? ಆತನ ಬಿರುದು ಯಾವುದು?

21. ಗಂಗರ ರಾಜಧಾನಿ ತಲಕಾಡು ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ?

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

III. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

22. "ಎಲ್ಲ ಮಾನವರು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಒಂದೇ" ಎಂಬ ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ಅವರ ಮಾತು ನಮಗೇಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ?
23. ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳು.
24. ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಜಮನೆತನಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವನತಿ ಹೊಂದಿವೆ?
25. ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ ಮತ್ತು ಶ್ರೀವಿಜಯ ಇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
26. ಎಲ್ಲೋರದ ಕೈಲಾಸ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಎಲಿಫೆಂಟಾದ ಗುಹಾಲಯ ಏಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿವೆ?
27. ಮೂರನೆಯ ಗೋವಿಂದನ ಸೈನಿಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ.
28. ಅಮೋಘವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗನು ಏಕೆ ಓರ್ವ ಗಣ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ?
29. ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಳುಕ್ಯ ವಂಶದ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಏಕೆ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
30. 'ವಿಕ್ರಮಾಂಕದೇವ ಚರಿತೆ', 'ಮಿತಾಕ್ಷರ ಸಂಹಿತೆ' ಮತ್ತು 'ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ' ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
31. 'ದೇವಾಲಯಗಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎಂದು ಯಾವ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ? ಏಕೆ?
32. ಹೊಯ್ಸಳ ದೇವಾಲಯಗಳ ಎರಡು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.
33. 'ಭುವನೇಶ್ವರಿ' ಎಂದರೇನು?
34. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕೆಲವು ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
35. ಹೊಯ್ಸಳರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
36. ಬೃಹದೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಏಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ?
37. ರಾಜರಾಜ ಚೋಳನ ಸಾಧನೆಗಳು ಯಾವುವು?
38. ಚೋಳ ಕಾಲದ ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಶೇಷತೆಗಳು ಯಾವುವು?

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಚಾಳುಕ್ಯ ಮತ್ತು ಪಲ್ಲವರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.
- ಹರ್ಷವರ್ಧನ ಮತ್ತು ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿಯ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಓದಿ. (ಆಕರ: ಭಾರತ ಭಾರತಿ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಪದ).
- ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಕಾಲದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ವಿವರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.
- ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಳುಕ್ಯರ ರಾಜಧಾನಿ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.
- ಗೊಮ್ಮಟ ವಿಗ್ರಹದ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಪ್ರತಿರೂಪವನ್ನು ಜೇಡಿ(ಆವ) ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿ.
- ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿ ಬಂದಾಗ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಶಿಲ್ಪ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ವೈಭವವನ್ನು ಸವಿಯಿರಿ.
- ನಿಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.
- ಹೊಯ್ಸಳ ಮತ್ತು ಚೋಳರ ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ವಿವರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.
- ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳ ಮತ್ತು ಚೋಳರ ಕಾಲದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಪೌರನೀತಿ

ಅಧ್ಯಾಯ 7

ಪೌರ ಮತ್ತು ಪೌರತ್ವ

Y1X8Z6

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪೌರ ಮತ್ತು ಪೌರತ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪೌರತ್ವ ಪಡೆಯುವ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪೌರತ್ವ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಪೌರರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1] ಪೌರ ಮತ್ತು ಪೌರತ್ವದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.

2] ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

3] ಪೌರರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವುದು.

© @KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಪಾಠಪ್ರವೇಶ

'ಎ' ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆ 'ಬಿ'

ಹಿಂದಿನ ಪುಟದಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತಾರೆ?
2. 'ಎ' ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಭಾರತೀಯರೇ?
3. ವಿದೇಶಿಯರನ್ನು ನೀನು ಹೇಗೆ ಗುರ್ತಿಸುವೆ?

ಸರಿತಾಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ದಸರಾ ರಜೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಲೂರು, ಹಳೇಬೀಡು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ನೋಡಲು ಸರಿತಾ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯ ವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವಳ ಗಮನ ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಅವಳ ತಂದೆ ಹೀಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

ತಂದೆ : ಮಗು, ಯಾರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವೆ?

ಸರಿತಾ : ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಮುಖಚಹರೆ, ಮೈಕಟ್ಟು, ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ, ಭಾಷೆ ಎಲ್ಲವೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ, ಅಪ್ಪ ಅವರು ಯಾರು?

ತಂದೆ : ಹೌದು ಅವರು ಬೇರೆ ದೇಶದ ನಿವಾಸಿಗಳು – ವಿದೇಶಿಯರು. ಭಾರತವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೋಗಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರು. ಅವರು ಬೇರೆ ದೇಶದ ಪೌರರು.

ಸರಿತಾ : ಅಮ್ಮ ಪೌರರು ಎಂದರೆ ಯಾರು?

ತಾಯಿ : ದೇಶವೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನಾವು ಪೌರರು ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಭಾರತ, ನಾವು ಭಾರತೀಯರು, ನಮ್ಮ ತಾತ–ಮುತ್ತಾತ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿಯ ಶಾಶ್ವತ ನಿವಾಸಿಗರು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ನಾವು ಭಾರತದ ಪೌರರಾಗುತ್ತೇವೆ.

ನಾವು ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಂತೆ ಈ ದೇಶದ ಸದಸ್ಯರೂ ಆಗಿದ್ದೇವೆ. "ಒಂದು ದೇಶದ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪೌರತ್ವ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ".

ಸರಿತಾ : ನಮಗೂ ವಿದೇಶಿಯರಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು?

ತಂದೆ : ಇಲ್ಲಿಯ ಪೌರರಾದ ನಮಗೆ ಕೆಲವು ಹಕ್ಕುಗಳಿವೆ. ವಿದೇಶಿಯರಿಗೆ ಅಂತಹ ಹಕ್ಕುಗಳಿಲ್ಲ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಸರಿತಾ : ಪೌರತ್ವ ಎಂದರೇನು?

ತಾಯಿ : ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದು, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸದಸ್ಯರು ಕೂಡ ಆಗಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ದೇಶದ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು 'ಪೌರತ್ವ' ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಸರಿತಾ : ದೇಶವೊಂದರ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ವಿಧಾನಗಳು ಯಾವುವು?

ತಂದೆ : ಒಂದು ದೇಶದ ಪೌರತ್ವ ಪಡೆಯಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳಿವೆ.

1) ಸಹಜ ಪೌರತ್ವ, 2) ಸಹಜೀಕೃತ ಪೌರತ್ವ.

ಪೌರತ್ವ ಪಡೆಯುವ ವಿಧಾನಗಳು ಯಾವುವು?

ಪ್ರಜೆಗಳು ಒಂದು ದೇಶದ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಬಹುದು.

1) **ಜನನದ ಮೂಲಕ:** ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾನು ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೋ ಅಥವಾ ಜನಿಸುತ್ತಾಳೋ ಅವರು ತಾನು ಜನಿಸಿದ ದೇಶದ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹವರಿಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರದವರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಪೌರತ್ವ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ದೇಶದ ಪೌರತ್ವ ಪಡೆಯಲು ಜನನವು ಮುಖ್ಯ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ – ಜನವರಿ 26, 1950 ರಂದು ಅಥವಾ ನಂತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರು ಭಾರತದ ಪೌರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ದಿನದಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿತು.

2) **ವಂಶ ಪಾರಂಪರ್ಯದ ಮೂಲಕ:** ಈ ವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ತಂದೆ ತಾಯಿಯು ಯಾವ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ಎನ್ನುವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪೌರತ್ವ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಜನವರಿ 26, 1950 ರಂದು ಅಥವಾ ನಂತರ ಭಾರತದ ಹೊರಗೆ ಭಾರತ ದೇಶದವರಾದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರಿಗೆ ಭಾರತದ ಪೌರತ್ವ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು **ಸಹಜ ಪೌರತ್ವ** ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

3) **ನೋಂದಣಿ ಮೂಲಕ:** ಯಾವುದೇ ಒಂದು ದೇಶದ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾದ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಕೆಲವೊಂದು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವೂ ವಿಧಿಸಿರುತ್ತದೆ.

NOT TO BE RE-PUBLISHED @KTBS

ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 5 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂತಹವರು ನೊಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಪೌರತ್ವ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು **ಸಹಜೀಕೃತ ಪೌರತ್ವ** ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಸರಿತಾ : ಅಮ್ಮ, ಹಾಗಾದರೆ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ದೇಶದ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ?

ತಾಯಿ : ಪೌರತ್ವ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಲವು ವಿಧಾನಗಳಿವೆ. ಒಂದು ದೇಶದ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಕೆಳಕಂಡ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

1) **ಪರಿತ್ಯಾಗ (Renunciation):** ಯಾವುದೇ ಭಾರತೀಯ ಪೌರ, ಮತ್ತೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪೌರತ್ವ ಪಡೆದರೆ ಸ್ವ–ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನೋಂದಣಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಭಾರತದ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಬಹುದು.

2) **ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ (Termination):** ಭಾರತದ ಯಾವುದೇ ಪೌರನೊಬ್ಬ ವಿದೇಶವೊಂದರ ಪೌರತ್ವ ಪಡೆದರೆ ಅವನಿಂದ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಕೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸದೆ ಕಾನೂನು ಬದ್ದವಾಗಿ ಆತನ ಭಾರತದ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

3) **ನಿರಾಕರಣೆ (By Deprivation):** ಯಾರಾದರು ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ವಂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಅವನು / ಅವಳು ರಾಷ್ಟ್ರ ವಿರೋಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅವಿಧೇಯನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಅಂತಹವರ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದು ಇದು ಬಲವಂತದ ನಿರಾಕರಣೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

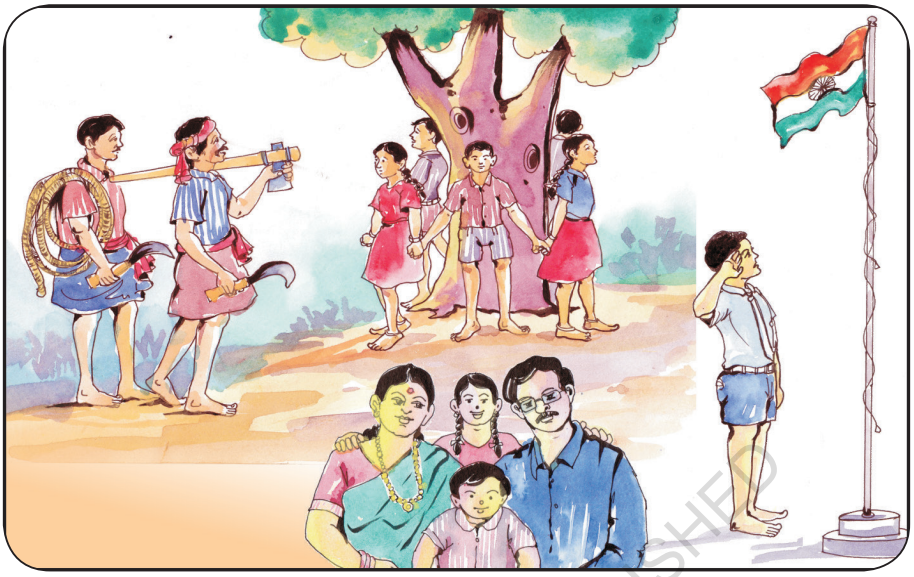
ತಂದೆ : ಮಗಳೇ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದೇಶಗಳ ಪೌರತ್ವವಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಸರಿತಾ : ಅಪ್ಪ ನಾನು ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ, ಭಾರತೀಯ ಪೌರಳಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ.

ತಾಯಿ : ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಗಳೇ, ಬಾ ಅರಮನೆಯ ಒಳಗೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರೋಣ.

NOT TO BE REPUBLISHED ©KTBS

ಪೌರನ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪೌರನಿಗೂ ತನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುಗಳಿವೆ, ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವುದು, ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವುದು, ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗೆ ಸೇರುವುದು, ರಕ್ಷಣಾ ಪಡೆ ಸೇರುವುದು ಇವೇ ಮುಂತಾದುವು ಅವನ ಹಕ್ಕುಗಳು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಆತನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಇವೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಪೌರನ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

1. ಸಂವಿಧಾನ, ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ತ್ಯಾಗ ಬಲಿದಾನಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು.
2. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಮಾನವೀಯತೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣಾ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು.
3. ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಠರಾಗಿ ಅದರ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು.
4. ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವುದು.
5. ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮ, ಜಾತಿಪಂಥಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಹೋದರರಂತೆ ಕಾಣುವುದು.
6. ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಪತ್ತು ಬಂದಾಗ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದು.

7. ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವುದು.
8. ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ಇರುವುದು.
9. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತಿಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು.
10. ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.
11. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ತಂದೆ–ತಾಯಿ / ಪೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 6–14 ವಯೋಮಾನದವರೆಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ

- ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏಕ ಪೌರತ್ವವಿದೆ. ರಾಜ್ಯವಾರು ಪೌರತ್ವ ಇಲ್ಲ.
- ಪೌರನೀತಿಯು ಪೌರರ ಹಕ್ಕು, ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪೌರರು ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಪೌರನೀತಿಯ ಜ್ಞಾನ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಶ್ಯಕ.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1. ಪೌರತ್ವ ಪಡೆಯುವ 2 ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಧಾನಗಳೆಂದರೆ _____ ಮತ್ತು _____
2. ಸ್ವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪೌರತ್ವ ತ್ಯಜಿಸುವುದನ್ನು _____ ಎನ್ನುವರು.
3. ಭಾರತದಲ್ಲಿ _____ ಪೌರತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ.

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

4. ಪೌರ ಎಂದರೆ ಯಾರು?
5. ನೀನು ಭಾರತೀಯ ಪೌರನೇ? ಹೇಗೆ?
6. ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
7. ಪೌರರಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಯಾವುವು?
8. ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ನೀವು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು?

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧ್ಯಾಯ 8	ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ

U7Z7S7

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನದ ಅರ್ಥ, ಮಹತ್ವ, ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1] ಸಂವಿಧಾನದ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.

2] ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

3] ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವುದು.

4] ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿವರ ತಿಳಿಯುವುದು.

5] 'ಗಣರಾಜ್ಯ'ದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.

6] 'ಜಾತ್ಯತೀತತೆ' ತತ್ವದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

7] ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದರ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಸರ್ಕಾರ ಎಂದರೇನು? ಪ್ರಜೆಗಳ ಬದುಕು ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತುಪಾಲನೆ, ಶಾಂತಿ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಆಡಳಿತ, ಭದ್ರತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಂಘಟನೆಯೊಂದು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಸಂವಿಧಾನದ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ

ಒಂದು ದೇಶದ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಾಸನವೇ ಸಂವಿಧಾನ. ದೇಶದ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ದಾಖಲೆ ಇದಾಗಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನವು ಸರ್ಕಾರದ ಅಂಗಗಳು, ಅವುಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ

ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವು ಇರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಚುನಾಯಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಂವಿಧಾನದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಸಂವಿಧಾನದ ಮಹತ್ವ: ಸಂವಿಧಾನವು ದೇಶದ ಮೂಲಭೂತ ಕಾನೂನು ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ, ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ, ಸಂಸತ್ ಸದಸ್ಯರು, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು, ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗ ಎಲ್ಲರೂ ಸಂವಿಧಾನದ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಲು ಕಟಿಬದ್ಧರು.

1. ಸಂವಿಧಾನವು ಜನತೆಯ ಆದರ್ಶಗಳು ಮತ್ತು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.
2. ಸಂವಿಧಾನವು ಸುಖೀರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡುತ್ತದೆ.
3. ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.
4. ಕಾನೂನಿನ ಎದುರು ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು ಎಂಬ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಯಾರು? ಅವರನ್ನು ನಾವಿಂದು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಏಕೆ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ? ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನೆ

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು **'ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆ'** ಎಂಬ ವಿಶೇಷ ಸಭೆಯು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿತು. ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ದ್ವಿತೀಯ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಬಾಬು ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್‌ರವರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದರು.

ಸಂವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 299 ಮಂದಿ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದರು. 1946ರಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಥಮ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆಯಿತು.

ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸುಮಾರು 22 ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಸಂವಿಧಾನದ ಕರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು **'ಸಂವಿಧಾನ ಕರಡು ಸಮಿತಿ'**ಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು. ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರನ್ನು ಈ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭಭಾಯಿ ಪಟೇಲ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಜೆ.ಬಿ ಕೃಪಲಾನಿ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಪಸಮಿತಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವು

ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಜಕುಮಾರಿ ಅಮೃತ್‌ಕೌರ್, ಲೀಲಾರಾಯ್, ಮಾಲತಿ ಚೌದರಿ, ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು, ಬೇಗಂ ಐಜಾಜ್ ರಸುಲ್, ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪಂಡಿತ್, ದಾಕ್ಷಾಯಿಣಿ ವೇಲಾಯುಧನ್ ಸೇರಿದಂತೆ 15 ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರು, ಕರ್ನಾಟಕದವರಾದ ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯರವರು, ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವರು ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರು

- ಸದಸ್ಯರು ಸಂವಿಧಾನದ ಕರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ 2473 ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು. ಕರಡು ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅಂತಿಮ ರೂಪ ನೀಡಲು 2 ವರ್ಷ 11 ತಿಂಗಳು 18 ದಿನಗಳು ಬೇಕಾದವು.
- ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ 15-8-1947ರಿಂದ 6-10-1951ರವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ಜನವರಿ 26, 1950ರಂದು ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಸಂವಿಧಾನವು ಭಾರತವನ್ನು **ಗಣರಾಜ್ಯ**ವೆಂದು ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿತು. ನಾವು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಈ ದಿನದಂದು ಗಣರಾಜ್ಯೋತ್ಸವವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಬ್ಬವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ನವೆಂಬರ್ 26 ರಂದು **ಸಂವಿಧಾನ ದಿನಾಚರಣೆ**ಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಗಣರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ಪರೇಡ್, ನವದೆಹಲಿ

ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಂತೆ ಸಾ.ಶ. 1951–52ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಮಹಾಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆದವು. 'ರಾಜ್ಯಸಭೆ' ಮತ್ತು 'ಲೋಕಸಭೆ' ಎಂಬ ಎರಡು ಸದನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮೊದಲ ಚುನಾಯಿತ ಸಂಸತ್ತು (ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್) ಸಾ.ಶ. 1952ರಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು.

ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಗಾತ್ರ: ಮೂಲ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ 395 ವಿಧಿಗಳು, 22 ಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು 8 ಪರಿಶಿಷ್ಟಗಳಿದ್ದವು. 2023 ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ 106 ಬಾರಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ 471 ವಿಧಿಗಳು, 25 ಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು 12 ಪರಿಶಿಷ್ಟಗಳಿವೆ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಸಂವಿಧಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪೀಠಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ' ಎಂಬುದಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ಹೃದಯದಂತಿರುವ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯು ಜನತೆಯ ಆದರ್ಶಗಳು ಮತ್ತು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದೆ. ನ್ಯಾಯ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ, ಭ್ರಾತೃತ್ವ, ವ್ಯಕ್ತಿಗೌರವ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆ ಇವು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ತತ್ವಾದರ್ಶಗಳಾಗಿವೆ.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಭಾರತದ ಜನಗಳಾದ ನಾವು

ಭಾರತವನ್ನು ಒಂದು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸಮಾಜವಾದೀ
ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಭಾವದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯವಾಗಿ
ರಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದರ ಸಮಸ್ತ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ:

ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ನ್ಯಾಯ;
ವಿಚಾರ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು
ಉಪಾಸನಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ;
ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹಾಗೂ ಅವಕಾಶ ಸಮಾನತೆ

ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿ ಗೌರವವನ್ನು
ರಾಷ್ಟ್ರದ ಏಕತೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಖಂಡತೆಯನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಿ ಅವರಲ್ಲಿ
ಭ್ರಾತೃಭಾವನೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು
ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದವರಾಗಿ;

ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ

1949ನೆಯ ಇಸವಿ ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ತಾರೀಖಾದ ಈ ದಿವಸ

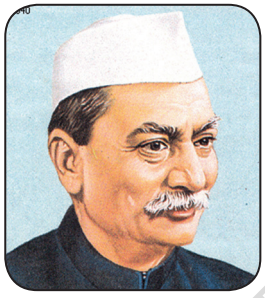
ಈ ಮೂಲಕ ಈ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ,
ಅಧಿನಿಯಮಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಸಂವಿಧಾನದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು

1. **ಲಿಖಿತ ಸಂವಿಧಾನ:** ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನವು ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ಸುದೀರ್ಘ ಸಂವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಅಂಗಗಳಾದ ಶಾಸಕಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗಗಳ ರಚನೆ, ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಸಂವಿಧಾನ ಇದೆ.

2. **ಗಣರಾಜ್ಯ:** ಭಾರತವು ಒಂದು ಗಣರಾಜ್ಯವೆಂದು ಸಂವಿಧಾನವು ಸಾರಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಚುನಾಯಿತ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಗಣರಾಜ್ಯ. ಗಣರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭಾರತವು ಒಂದು 'ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯ'ವಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಬಾಬು ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್
'ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆ'ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು,
ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
'ಸಂವಿಧಾನ ಕರಡು ಸಮಿತಿ'ಯ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು
ಭಾರತದ
ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

3. **ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ:** ಸಂವಿಧಾನವು ಪೌರರಿಗೆ ಆರು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಶಾಸನವನ್ನಾಗಲಿ, ನಿಯಮಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನಾಗಲಿ ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯವು ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ನ್ಯಾಯಾಂಗಕ್ಕಿದೆ. ನಾಗರಿಕರು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ತಮಗಿಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಚಲಾಯಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಶಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಾರದು ಅಥವಾ

ಕಾನೂನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಭಂಗವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬಾರದು. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ಮೂಲಭೂತ 11 ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

4. ಜಾತ್ಯತೀತ ತತ್ವದ ಮಾನ್ಯತೆ: ಸಂವಿಧಾನವು 'ಜಾತ್ಯತೀತ ತತ್ವವನ್ನು' (ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ) ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡದೆ ಎಲ್ಲ ಮತಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಮಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದೇ ಜಾತ್ಯತೀತ ತತ್ವವಾಗಿದೆ. ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳ ನಡುವೆ ಸಮಭಾವ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದೇ ಇದರ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಧರ್ಮವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಜಾತ್ಯತೀತ ತತ್ವವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅವರವರ ಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಸಮಸಮಾಜದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ಜಾತ್ಯತೀತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಇದೆ.

5. ಸ್ವತಂತ್ರ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆ: ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಾಂಗವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಶಾಸಕಾಂಗವಾಗಲಿ, ಕಾರ್ಯಾಂಗವಾಗಲಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಕಾನೂನಿನ ಎದುರು ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು; ನ್ಯಾಯ ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದೆ ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದೆ. ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಿಸಲೇ ಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದು ಅಂತಿಮ ನಿರ್ಣಯ.

6. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವಯಸ್ಕ ಮತದಾನ ಪದ್ಧತಿ: ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವಯಸ್ಕ ಮತದಾನ ಪದ್ಧತಿಯು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೂಲತತ್ವವಾಗಿದೆ. 18 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಗರಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಹೊಂದಿರುವ ಮತಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವಯಸ್ಕ ಮತದಾನ ಪದ್ಧತಿ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕರು ತಮ್ಮ ಅಂತಃಸಾಕ್ಷಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮತ ಚಲಾಯಿಸಿದರೆ ಸದೃಢ ಸರ್ಕಾರ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವಯಸ್ಕ ಮತದಾನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದೆ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

7. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಆಚರಣೆಯ ನಿಷೇಧ: ಜನ್ಮಾಧಾರಿತ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಜಾತಿ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಪರಮ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿದೆ.

8. ಸುಖೀರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ: ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಆದರ್ಶವು ಸುಖೀರಾಜ್ಯ (ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಸ್ಟೇಟ್) ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೀಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸುಖೀರಾಜ್ಯ ಎನ್ನುವರು.

9. ಚುನಾವಣಾ ಪದ್ಧತಿ: ಭಾರತವು ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ಏಳು ದಶಕಗಳಿಂದ ಚುನಾವಣೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಡೆದಿವೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪದ್ಧತಿಯು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದೆ.

ಹೊಸ ಪದಗಳು:

ಸಂವಿಧಾನ ಕರಡು ಸಮಿತಿ – ಸಂವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾದ ಸಂವಿಧಾನದ ಕಚ್ಚಾ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸಮಿತಿ.

ಅನುಚ್ಛೇದ – ಸಂವಿಧಾನದ ಒಂದು ಭಾಗ.

ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆ – ಪ್ರಜೆಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1. ಸಂವಿಧಾನ ಕರಡು ರಚನಾ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು _____ ಆಗಿದ್ದರು.
2. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು _____ ರಂದು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.
3. ಸಂಸತ್ತಿನ ಎರಡು ಸದನಗಳು _____ ಮತ್ತು _____

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

4. ಸಂವಿಧಾನ ಎಂದರೇನು? ಇದರಿಂದ ನಮಗೇನು ಅನುಕೂಲ?

5. ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?

6. ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ?

7. ಗಣರಾಜ್ಯವೆಂದರೇನು?

8. ಜಾತ್ಯತೀತತೆ ಎಂದರೇನು?

9. 'ಸಂವಿಧಾನ ದಿನ'ವನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ ಯಾವುದು?

10. ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

III. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

11. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ತತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಹಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುವ ಅಂಶಗಳು ಯಾವುವು? ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ. ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.
- ಸಂವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿನ ಸದಸ್ಯರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧ್ಯಾಯ 9	ಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರಕಾರಗಳು

G1A1V2

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ನಂತರ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವಿರಿ.

1] ಪ್ರಭುತ್ವದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅರಿಯುವುದು.
2] ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರ್ಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿಯುವುದು.
3] ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
4] ಮೂರು ಪ್ರಭುತ್ವಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

ಪ್ರಭುತ್ವದ ಅರ್ಥ

ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸುಖ, ಶಾಂತಿ ಹಾಗೂ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಆಡಳಿತದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಭುತ್ವವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಹಾಗೂ ಶಾಂತಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

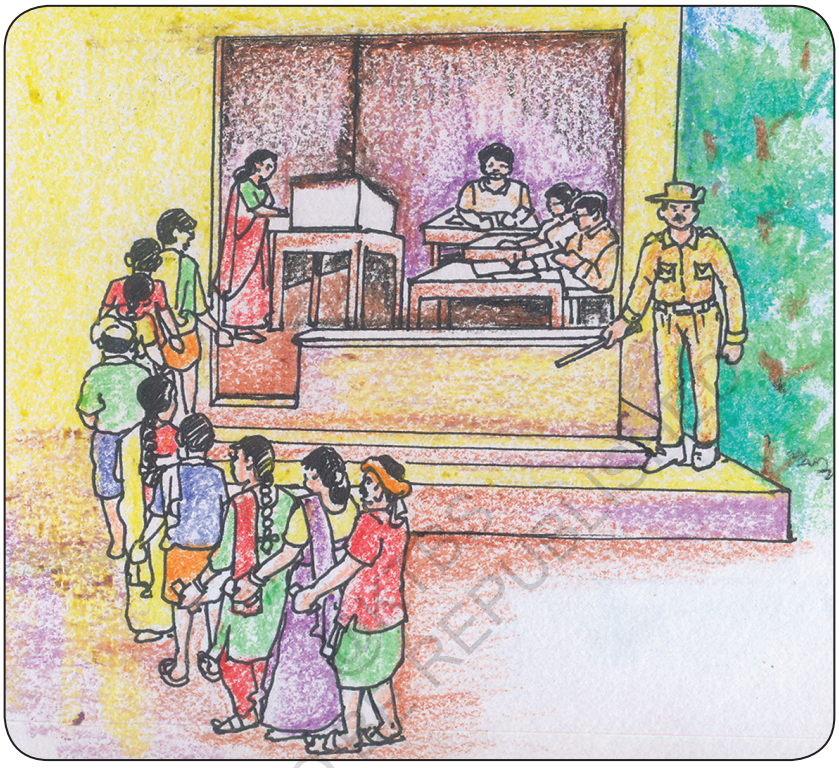
© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿಧಗಳು

1. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರ್ಕಾರ
2. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಸರ್ಕಾರ
3. ಸಮತಾವಾದಿ ಸರ್ಕಾರ.

1. **ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರ್ಕಾರ:** ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸರ್ಕಾರವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜನರಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರ್ಕಾರ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಜನಬೆಂಬಲದಿಂದ, ಪ್ರಜೆಗಳೇ ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳ ಸರ್ಕಾರವೆಂದು ಸಹ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಿರುವ ಆಯ್ಕೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರವೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಜೀವಾಳ. ನಿಜ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಖಾತರಿಗೊಳಿಸಿ ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಅಬ್ರಹಂ ಲಿಂಕನ್ ಅವರು 'ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೆಂದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ, ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಿ, ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಇರುವ ಸರ್ಕಾರ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಇರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೆಂದರೆ: ಭಾರತ, ಅಮೇರಿಕ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಜಗತ್ತಿನ ಬಹುತೇಕ ದೇಶಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರ್ಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮತಗಟ್ಟೆ

2. **ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಸರ್ಕಾರ:** ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಯಾರ ಹಾಗೂ ಯಾವ ಬಗೆಯ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಏಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಥವಾ ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಸರ್ಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರೆ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವು ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯು ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ, ಧರ್ಮ, ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಹಾಗೂ ವಿರೋಧಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

NOT TO BE REPUBLISHED

ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಹಿಟ್ಲರ್ ಆಡಳಿತ ಉದಾಹರಣೆ

3. ಸಮತಾವಾದಿ ಸರ್ಕಾರ: ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೂಲಗಳಾದ ಭೂಮಿ, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶ್ರಮ, ಬಂಡವಾಳವು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಾನುಸಾರ ದುಡಿದು ತನ್ನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಸರ್ಕಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಮತಾವಾದಿ ಸರ್ಕಾರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ಸಮತಾವಾದಿ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಡವ–ಶ್ರೀಮಂತನೆಂಬ ಮೇಲು–ಕೀಳೆಂಬ ಭೇದಭಾವಗಳಿಲ್ಲದ ಮಾನವ ಪರವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿಯು ಕ್ರಮೇಣ ಶ್ರೀಮಂತ ಮತ್ತು ಬಡವರಲ್ಲಿ ಅಂತರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರಾದ ದುಡಿಯುವ ಜನರಿಗೆ ಜಯ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ಯಾವುದೇ ಭೇದ ಭಾವಗಳಿಲ್ಲದ ಸಮಾನತೆಯ ಸಮಾಜ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲರಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಬೆಳೆದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸುಖವಾಗಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ಜರ್ಮನಿಯ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಕಾರ್ಲ್‌ಮಾರ್ಕ್ಸ್.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1. ಜನರಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು _____ ಸರ್ಕಾರ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.
2. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯೇ _____ .
3. ಏಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಥವಾ ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ _____ ಸರ್ಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
4. ಸಮತಾವಾದಿ ಸರ್ಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು _____ .

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

5. ಪ್ರಭುತ್ವ ಎಂದರೇನು?
6. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ಸರ್ಕಾರ ಎಂದರೇನು?
7. ಸಮತಾವಾದಿ ಸರ್ಕಾರ ಎಂದರೇನು?

III. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

8. ಭಾರತ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೂಲ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರ ನೆರವಿನಿಂದ ಚರ್ಚಿಸಿ.
9. ಪ್ರಜೆಯಾದ ನೀನು ಮುಂದೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದರೆ ಹೇಗೆ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿನ್ನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊ.
10. ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿಧ ಯಾವುದು? ದೇಶದ ಏಳಿಗೆಗೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಪೂರಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆ.
11. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಸರ್ಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ ಸಮತಾವಾದ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.
- ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳೇ ಪ್ರಭುಗಳು ಈ ಮಾತನ್ನು ನೀವು ಒಪ್ಪುವಿರಾ? ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಭೂಗೋಳ

ಅಧ್ಯಾಯ 10

ಗ್ಲೋಬ್ ಮತ್ತು ನಕಾಶೆಗಳು

D1C6J5

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಭೂಗೋಳ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಮಾದರಿ ಗೋಳ (ಗ್ಲೋಬ್) ಮತ್ತು ನಕಾಶೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ಭೂಮಿಯ ಮಾದರಿಯಾದ ಗ್ಲೋಬ್‌ನ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು. ನಕಾಶೆಗಳ ಅರ್ಥ, ವಿಧಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು. ನಕಾಶೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಓದಲು ಬೇಕಾಗುವ ಪ್ರಮುಖ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1] ಗ್ಲೋಬ್‌ನ್ನು ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
2] ನಕಾಶೆಗಳ ವಿಧಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಘಟಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.
3] ನಕಾಶೆಗಳು ಹೊಂದಿರಬಹುದಾದ ಪ್ರಮುಖ ಚಿಹ್ನೆ ಮತ್ತು ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವುದು.
4] ನಕಾಶೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಂಕೇತ ಮತ್ತು ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು.
5] ನಕಾಶೆ ಓದುವ ಕೌಶಲವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು.

@KSEEBS NOT TO BE REPUBLISHED

1. ಮಾದರಿ ಗೋಳ (ಗ್ಲೋಬ್)

ಅರ್ಥ: ವಿಜ್ಞಾನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಭೂಮಿಯ ಆಕಾರ ಮತ್ತು ಗಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಭೂಮಿಯು 'ಭೂಮ್ಯಾಕಾರ ಅಥವಾ ಜಿಯಾಡ್' (Geoid) ಆಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಮಾದರಿ ಗೋಳಗಳಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು. ಕೃತಕ ಉಪಗ್ರಹಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ಭೂಮಿಯ ನೈಜ ಚಿತ್ರಣ ಮತ್ತು ಆಕಾರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಭೂಮಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡಬಹುದು. ಭೂಮಿಯ ಪ್ರತಿರೂಪವಾದ ಮಾದರಿ ಗೋಳವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಬಹುದಾದುದರಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಪೂರ್ಣ ನೋಟವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಮಾದರಿ ಗೋಳ (ಗ್ಲೋಬ್)

ಮಾದರಿ ಗೋಳದ ಲಕ್ಷಣಗಳು

'ಗ್ಲೋಬ್' ಇದು ಭೂಮಿಯ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಭೂಮಿಯ ನೈಜ ಗೋಳಾಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ನಕಾಶೆಯಂತೆ ಸಪಾಟಾದುದಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಹಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಇದೊಂದು ಸರಳವಾದ ಕಲಿಕಾ ಉಪಕರಣ. ಈ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ತಿರುಗಿಸಿ ಭೂಮಿಯ ವಿವಿಧ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಉಪಯೋಗಗಳು

ಅ. 'ಗ್ಲೋಬ್' ಭೂಮಿಯ ಆಕಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಖಂಡ, ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಸಾಗರಗಳ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ಆಕಾರ ತಿಳಿಯಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇ. ಇದು ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಗಳಿಂದ ಸ್ಥಳಗಳ ನಿಖರ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಗಡಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಭೂಮಿಯ ಸ್ಯಾಟಲೈಟ್ ಚಿತ್ರ

ಈ. ಉತ್ತಮ ಮಾದರಿಗೋಳವು ಭೂ–ಅಕ್ಷ ವಾಲುವಿಕೆ, ಭೂಮಿಯ ಚಲನೆಗಳು, ದೈನಂದಿನ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ಚಲನೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮ ತಿಳಿಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. **ಉದಾ:** ಹಗಲು–ರಾತ್ರಿ, ಋತುಗಳು.

ಉ. ಗ್ಲೋಬ್‌ನಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ವಿವಿಧ ಭೌಗೋಳಿಕ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ: ಪರ್ವತ, ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ, ಮೈದಾನ, ಮರುಭೂಮಿ, ದ್ವೀಪಗಳು, ನದಿ, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

2. ನಕ್ಷೆಗಳು (ನಕಾಶೆಗಳು)

ಗ್ಲೋಬ್‌ಗಳು ನಮಗೆ ಭೂಮಿಯ ಕುರಿತಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಸ್ಥಳ, ರಾಜ್ಯ, ದೇಶ ಹಾಗೂ ಇತರ ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಲು ನಕ್ಷೆಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ.

ಭೂಮಿಯ ಪೂರ್ಣ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ಭಾಗವನ್ನು ಸಮತಲದ ಮೇಲೆ ಮಾನಕಕ್ಕೆ (Scale) ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಆಕೃತಿಯೇ ನಕ್ಷೆಯಾಗಿದೆ. ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕಲೆಗೆ **'ನಕ್ಷಾಶಾಸ್ತ್ರ'** (Cartography) ಎನ್ನುವರು. ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು **'ಅಟ್ಲಾಸ್'** ಅಥವಾ **'ನಕಾಶೆ ಪುಸ್ತಕ'** ಎನ್ನುವರು.

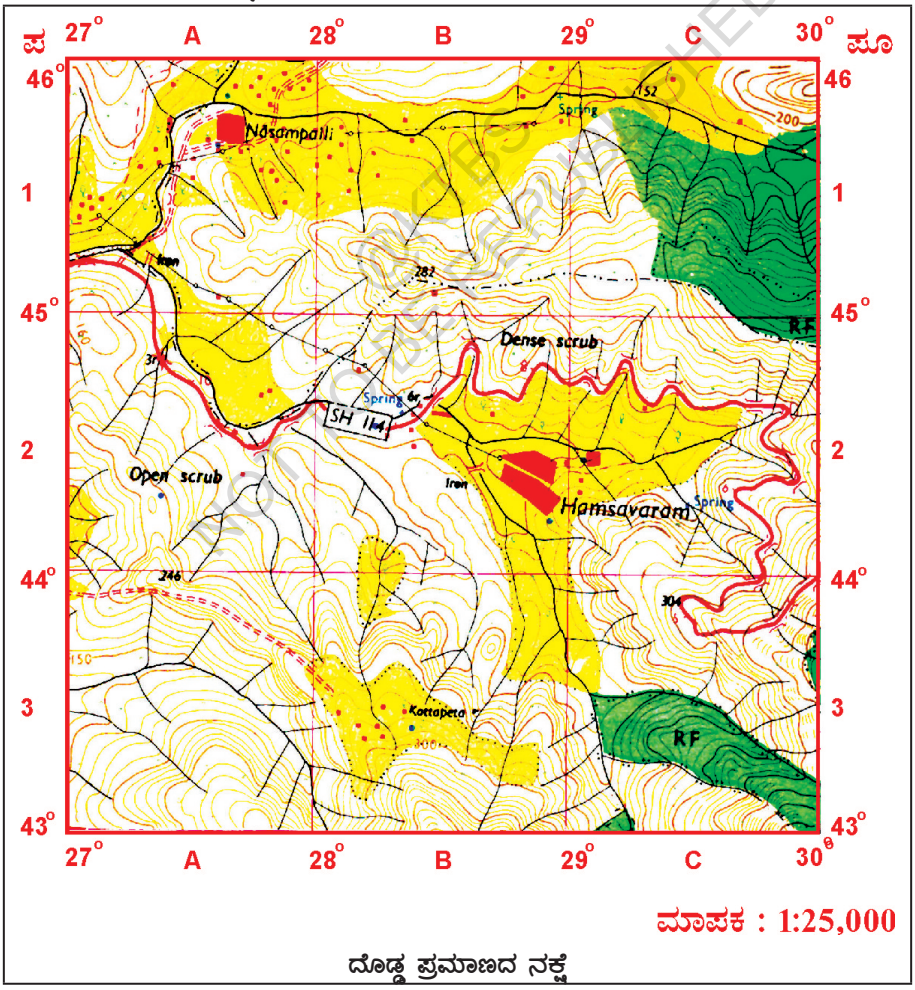
ನಕಾಶೆಗಳ ವಿಧಗಳು

ನಕಾಶೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮಾನಕ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

(i) ಮಾನಕ ಆಧಾರಿತ ನಕ್ಷೆಗಳು

ಮಾನಕದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಎರಡು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

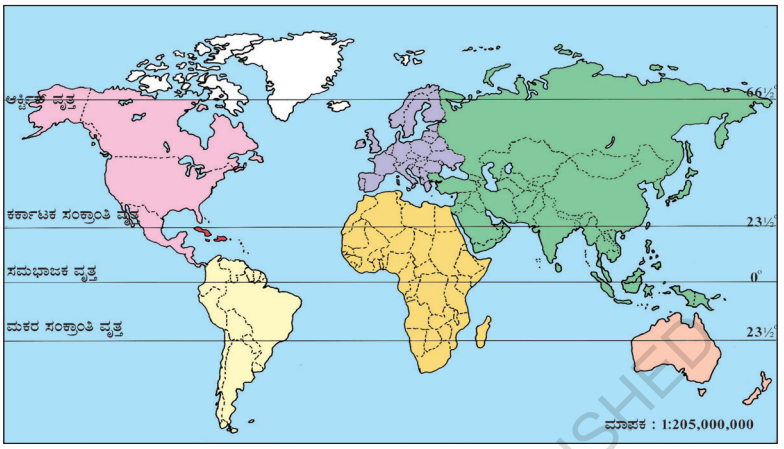
(ಅ) **ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ನಕ್ಷೆಗಳು:** ಇವು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಕಂದಾಯ ನಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ ಸ್ವರೂಪ ನಕ್ಷೆಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಕಂದಾಯ ನಕ್ಷೆಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಸ್ತಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಭೂಸ್ವರೂಪ ನಕ್ಷೆಗಳು ಒಂದು ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಾಪಕ : 1:25,000

ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ನಕ್ಷೆ

(ಆ) **ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣದ ನಕ್ಷೆಗಳು:** ಇವು ವಿಶಾಲವಾದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಪ್ರಪಂಚ, ಖಂಡಗಳು, ದೇಶ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಪಟ ಮತ್ತು ಅಟ್ಲಾಸ್ ಪುಸ್ತಕಗಳೆಂದು ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ.

ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣದ ನಕ್ಷೆ

ಭೂಪಟಗಳು ಅಟ್ಲಾಸ್‌ಗಳಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡವು. ಅವುಗಳನ್ನು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧನ ಸಾಧನವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಅವು ರಾಜಕೀಯ ವಿಭಾಗಗಳು, ಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಅಟ್ಲಾಸ್ ನಕ್ಷೆಗಳು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದರೂ ಅವು ನಮಗೆ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

(ii) ಉದ್ದೇಶ ಆಧಾರಿತ ನಕ್ಷೆಗಳು

ಇವು ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ನಕ್ಷೆಗಳು, ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

(ಅ) **ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ನಕ್ಷೆಗಳು:** ಇವು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಭೂ ಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣಗಳಾದ ಪರ್ವತ, ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ, ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶ, ನದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

(ಆ) **ರಾಜಕೀಯ ನಕ್ಷೆಗಳು:** ಇವು ರಾಜ್ಯ, ದೇಶ, ಖಂಡ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನ, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

(ಇ) **ಹಂಚಿಕೆ ನಕ್ಷೆಗಳು:** ಈ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಭೂಬಳಕೆ, ವಾಯುಗೋಳದ ಉಷ್ಣಾಂಶ, ಮಳೆ, ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಮಣ್ಣು, ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯ ವರ್ಗ, ಬೆಳೆಗಳು, ಖನಿಜ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ರೈಲುಮಾರ್ಗ, ರಸ್ತೆ, ಜಲಮಾರ್ಗಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಹಂಚಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವುದು.

ನಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಾಂಶಗಳು:

ಸಿದ್ಧವಾದ ಉತ್ತಮ ನಕ್ಷೆಯು ಸೂಕ್ತವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ, ಮಾನಕ, ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಗಳು, ದಿಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸೂಚಿ ಮುಂತಾದ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

1. **ಶೀರ್ಷಿಕೆ (ತಲೆಬರಹ):** ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಕ್ಷೆಯು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಅದು ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಒಳವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು. ಉದಾ: ಭಾರತದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಭಾರತ ರಾಜಕೀಯ ಇತ್ಯಾದಿ.

2. **ಮಾನಕ:** ಮಾನಕವು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಸ್ಥಳಗಳ ಅಂತರವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನಮಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ವಾಸ್ತವ ದೂರಕ್ಕೂ (ಅಂತರಕ್ಕೂ) ಮತ್ತು ನಕಾಶೆಯ ಮೇಲಿನ ದೂರಕ್ಕೂ ಇರುವ ಪರಿಮಾಣವೇ ಮಾನಕ, ನಕಾಶೆಯ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಸ್ಥಳಗಳು ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿವೆ ಎಂದೆನಿಸಿದರೂ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅವು ತುಂಬಾ ದೂರದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

3. **ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಗಳು:** ಇವು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ರೇಖೆಗಳ ಜಾಲವಾಗಿವೆ. ನಕಾಶೆಯ ಮೇಲಿನ ಸ್ಥಳವೊಂದರ ಸ್ಥಾನ, ದೂರ ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

4. **ದಿಕ್ಕು:** ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಉ' (N) ಅಕ್ಷರವುಳ್ಳ ಬಾಣದ ಗುರುತಿನ ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಣದ ತುದಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕು ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ಇತರೆ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

5. **ಸೂಚಿ:** ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಸೂಚಿಗೆ 'ನಕ್ಷಾ ಸೂಚಿ' ಎನ್ನುವರು. ಇದು ನಕಾಶದ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಾಂಶವಾಗಿದ್ದು, ನಕಾಶೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳು ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

   ಉದಾ: ನೀಲಿಬಣ್ಣವು ಜಲರಾಶಿಗಳನ್ನು, ಹಸಿರು ಬಣ್ಣ ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕು ನಿರೂಪಣೆ

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ನಕ್ಷಾ ಸೂಚಿ

ನಕಾಶೆಗಳ ಉಪಯೋಗ: ನಕಾಶೆಗಳು ನಮಗೆ ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ.

- ನಕಾಶೆಗಳು ನಮಗೆ ನಗರ, ಜಿಲ್ಲೆ, ರಾಜ್ಯ, ದೇಶ, ಖಂಡ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಸ್ಥಳ, ನಿರ್ದೇಶನ ತಿಳಿಯಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತವೆ.
- ಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಾದ ಪರ್ವತ, ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ, ಮರುಭೂಮಿ, ತೀರ ಪ್ರದೇಶ, ದ್ವೀಪ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ.
- ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ (ರಸ್ತೆ, ರೈಲು, ವಾಯುಮಾರ್ಗಗಳು) ಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತವೆ.
- ಬೆಳೆಗಳು, ಖನಿಜಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ.
- ಯುದ್ಧ ಹಾಗೂ ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಬಹಳ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತವೆ.
- ಅವುಗಳು ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವವು.
- ನಕಾಶೆಗಳು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಬೋಧನಾ ಅಥವಾ ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಯ್ಯುವುದು ಸುಲಭ.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

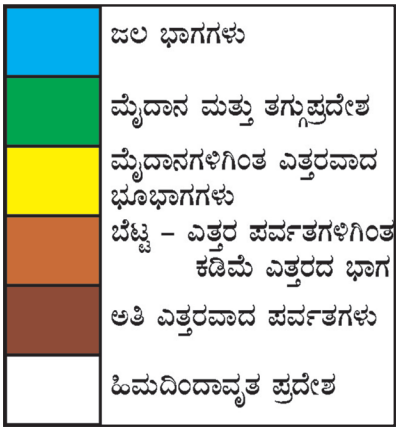
3. ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಂಕೇತಗಳು

ಒಂದು ಸಂಕೇತವು ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಚಿಹ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಸಂಕೇತಗಳು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಂಕೇತಗಳು ವೈವಿಧ್ಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಬಣ್ಣಗಳು: ನೀವು ನಕಾಶೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೀರಿ. ಈ ಬಣ್ಣಗಳು ನಕಾಶೆಗಳ ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ನಕಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಮಹತ್ವದ ಬಣ್ಣಗಳೆಂದರೆ,

ಅ) **ನೀಲಿ:** ಜಲಭಾಗಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. – ಮಹಾಸಾಗರ, ಸಮುದ್ರ, ಸರೋವರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಆ) **ಹಸಿರು:** ಮೈದಾನ ಮತ್ತು ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ವರ್ಣ ಸಂಕೇತಗಳು

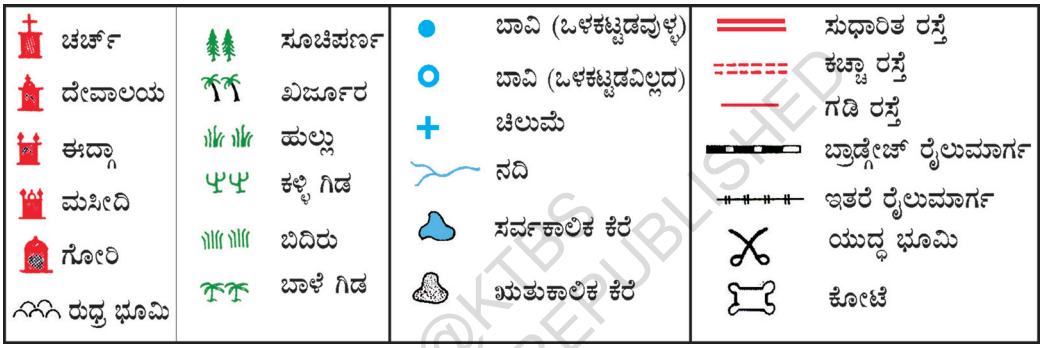
ಇ) **ಹಳದಿ:** ಎತ್ತರವಾದ ಭೂಭಾಗಗಳು ಅಥವಾ ಮೈದಾನಗಳಿಗಿಂತ ಎತ್ತರವಾದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ) **ಕಂದು:** ಬೆಟ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ಪರ್ವತಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಭೂಭಾಗಗಳು ಎತ್ತರದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಉ) **ಕಡು ಕಂದು ಬಣ್ಣ:** ಅತಿ ಎತ್ತರವಾದ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಊ) **ಬಿಳುಪು ಅಥವಾ ನೇರಳೆ ಬಣ್ಣ:** ಹಿಮದಿಂದಾವೃತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ರಾಜಕೀಯ ನಕಾಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೇ ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಂಕೇತಗಳು

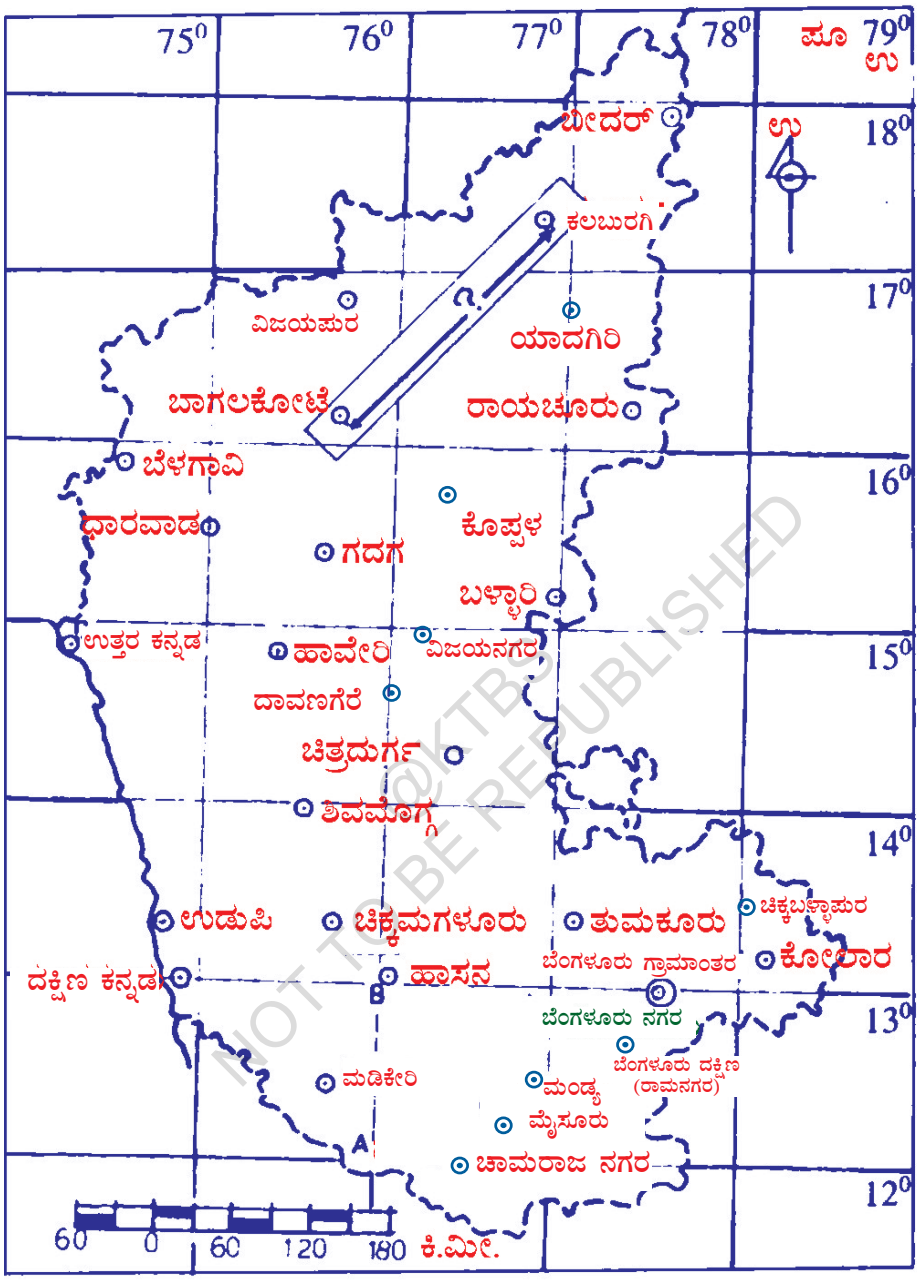
ಗೆರೆಗಳು: ನಕಾಶೆಯ ಮೇಲೆ ರಸ್ತೆ, ರೈಲು, ವಾಯುಮಾರ್ಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಜಾಲಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಗೆರೆಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಎಳೆಯಲಾಗುವುದು. ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣವನ್ನು ಗಡಿರೇಖೆಗಳು, ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣವನ್ನು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವುದು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

4. ನಕಾಶೆಯನ್ನು ಓದುವಿಕೆ

ನಕಾಶೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲವೊಂದು ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಒಂದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಶಬ್ದ ತಯಾರಿಸಲು ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ವರ್ಣಮಾಲೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಕ್ಷೆ ಓದುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳು, ರೇಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು.

ನಕಾಶೆ ಓದುವುದು ಒಂದು ಕೌಶಲ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಕಾಶೆ ಮೇಲಿನ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲವು ಪರಿಣಿತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಅವು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED ©KTBS

ನಕ್ಷೆ ಓದುವ ವಿಧಾನದ ನಿರೂಪಣೆ

ವಿ.ಸೂ: ಮಾನಕವನ್ನಾಧರಿಸಿ ಕಲಬುರಗಿ ಮತ್ತು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ನೇರ ಅಂತರ 222 ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ.

1. **ಸ್ಥಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ:** ಮೇಲಿನ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನಾವು ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಗಳನ್ನು ಅರಿತಿರಬೇಕು.

2. **ದಿಕ್ಕು ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ:** ನಕಾಶೆ ಮೇಲಿನ ಸ್ಥಳದ ದಿಕ್ಕನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಉತ್ತರದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿದ ಬಾಣದ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಉಳಿದ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

3. **ಸ್ಥಳಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ:** ಎರಡು ಸ್ಥಳಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ತಿಳಿಯಲು ನಕಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮಾನಕವು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೊಸ ಪದಗಳು

ಮಾದರಿಗೋಳ (ಗ್ಲೋಬ್), ನಕಾಶೆ, ಸನ್ನಿವೇಶ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣ, ಅಟ್ಲಾಸ್, ಮಾನಕ, ನಕ್ಷಾಶಾಸ್ತ್ರ, ಸೂಚಿ, ಶೀರ್ಷಿಕೆ, ಚಿಹ್ನೆ, ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ

- ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನ ನಕಾಶೆಯು ಬ್ಯಾಬಿಲೋನಿಯ (ಸಾ.ಶ.ಪೂ. 2300) ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಗ್ರೀಕ್‌ನ ಖಗೋಳ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಕ್ಲಾಡಿಯಸ್ ಟಾಲೆಮಿಯವರ (ಸಾ.ಶ. 90–168) ಅಟ್ಲಾಸ್ ಪ್ರಥಮದ್ದಾಗಿದೆ.
- ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ನಕಾಶೆಗಳು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣದ ನಕ್ಷೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ನಕಾಶೆಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ನಕಾಶೆಗಳಾಗಿವೆ.
- ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಕಾಶೆಗಳು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವು ಬೋಧನ ಸಾಧನಗಳು.
- ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ನಿಖರ ಅಂತರವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನಾವು ಮಾನಕವನ್ನು ಸೆಂ.ಮೀ.ನಿಂದ ಕಿ.ಮೀ.ಗೆ ಅಥವಾ ಅಂಗುಲದಿಂದ ಮೈಲಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- ದಿಕ್ಸೂಚಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮುಳ್ಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1. ಭೂಮಿಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು _____ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.
2. ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು _____ ಎನ್ನುವರು.
3. ನಕಾಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು _____ ಬಣ್ಣವನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.
4. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಎಳೆದಿರುವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ರೇಖೆಗಳು _____ ಮತ್ತು _____

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

5. ಗ್ಲೋಬ್‌ನ ಎರಡು ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
6. ನಕಾಶೆ ಎಂದರೇನು?
7. ನಕಾಶೆಗಳ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಯಾವುವು?
8. ನಕಾಶೆಗಳ ಎರಡು ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
9. ಅಟ್ಲಾಸ್ ಅಥವಾ ನಕಾಶೆ ಪುಸ್ತಕ ಎಂದರೇನು?
10. ಮಾನಕ ಎಂದರೇನು?
11. ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಂಕೇತಗಳು ಎಂದರೇನು?
12. ನಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಾಂಶಗಳಾವುವು?

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಕಾಗದ, ರಬ್ಬರ್ ಚಂಡು ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಭೂಗೋಳದ ಮಾದರಿ ತಯಾರಿಸುವುದು.
- ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.
- ಭಾರತದ ಬಾಹ್ಯಾನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ.
  (ಅ) ಭಾರತದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.
  (ಆ) ಭಾರತವನ್ನಾವರಿಸಿರುವ ಸಾಗರ ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವುದು ಮತ್ತು ಹೆಸರಿಸುವುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ 11	ಭೂಮಿಯ ಸ್ವರೂಪ

F6H7U2

ಪಾಠದ ಪರಿಚಯ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈ, ಅದರ ವೈವಿಧ್ಯ ಭೂಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು – ಪರ್ವತ, ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ, ಮೈದಾನ, ಮರುಭೂಮಿ, ದ್ವೀಪಗಳು, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥ, ಉಗಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ, ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು

1] ಭೂಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

2] ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಭೂ ಸ್ವರೂಪಗಳ ಉಗಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

3] ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವುದು.

© KSEEB NOT TO BE REPUBLISHED

1. ಪ್ರಮುಖ ಭೂಸ್ವರೂಪಗಳು

ಸುತ್ತಲೂ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದಾಗ ಭೂಮೇಲ್ಮೈ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಏಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಭಾಗವು ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆ ಅದು ತಗ್ಗಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮತಟ್ಟಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಭಾಗ ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲ ಭಾಗಗಳು ಬಹಳ ತಗ್ಗಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕ ಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಭೂಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಪರ್ವತ, ಬೆಟ್ಟ, ಕಣಿವೆ, ಮೈದಾನ, ಮರುಭೂಮಿ ಮತ್ತು ದ್ವೀಪಗಳು, ವಿವಿಧ ಭೂಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು 'ಭೂಸ್ವರೂಪಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಯಾವುದೇ ಭೂಸ್ವರೂಪವು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ, ಅವು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ನೀವಿಂದು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೇ ಭೂಸ್ವರೂಪವೂ ತನ್ನ ಮೂಲಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗವು ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಶಕ್ತಿಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಿಂದ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನವನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಆತನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಭೂಸ್ವರೂಪಗಳು ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ.

ಭೂಸ್ವರೂಪಗಳ ವಿಧಗಳು:

ಭೂಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

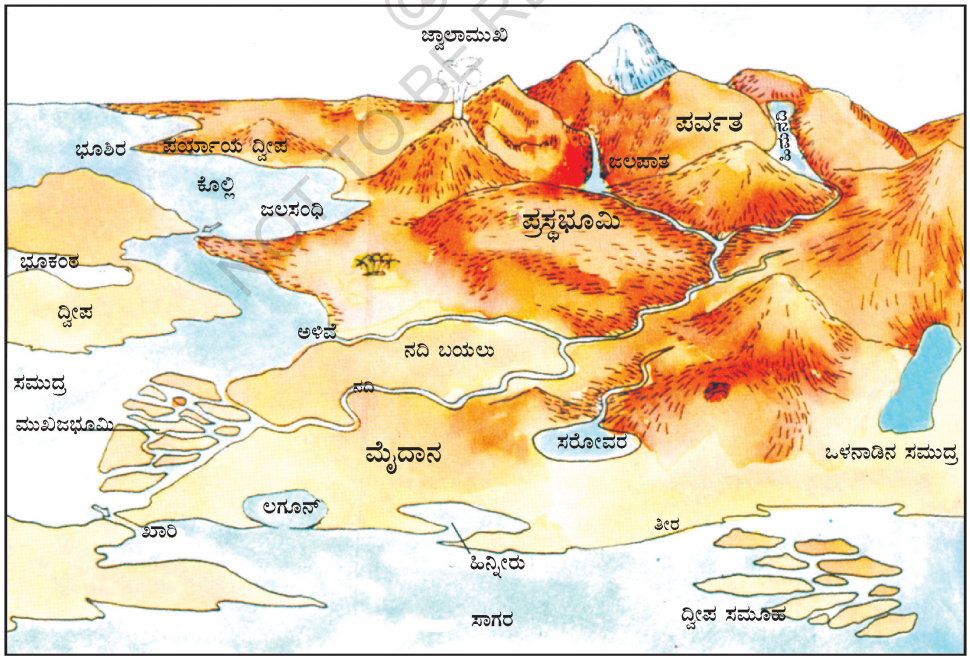
ಅವುಗಳೆಂದರೆ:– (i) ಪರ್ವತಗಳು, (ii) ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳು ಮತ್ತು (iii) ಮೈದಾನಗಳು.

(i) ಪರ್ವತಗಳು

ಪರ್ವತಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಹಾಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ಭೂಸ್ವರೂಪಗಳು. ಅವು ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲ್ಪೈಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ಎತ್ತರವುಳ್ಳ ಹಾಗೂ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಭೂಭಾಗಗಳು. ಕಡಿದಾದ ಇಳಿಜಾರುಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಖರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಸಮುದ್ರಮಟ್ಟದಿಂದ ಸಾವಿರ ಮೀಟರ್‌ಗಳಿಗೂ ಎತ್ತರವಾದವು. ಪರ್ವತದ ಅತ್ಯಂತ ಎತ್ತರವುಳ್ಳ ತುದಿಗೆ 'ಶಿಖರ' ಎನ್ನುವರು.

ಬೆಟ್ಟವೂ ಸಹ ಪೃಥ್ವಿಯ ಒಂದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಎತ್ತರವುಳ್ಳ ಭಾಗ. ಆದರೆ ಅದು ಪರ್ವತವೊಂದರಷ್ಟು ಎತ್ತರವುಳ್ಳದ್ದಲ್ಲ. ಬೆಟ್ಟಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 600 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರವುಳ್ಳವು. ಅವುಗಳ ಇಳಿಜಾರುಗಳು ಅಷ್ಟೊಂದು ಕಡಿದಾಗಿಲ್ಲ.

ಶಿಖರಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದ ಪರ್ವತಗಳ ಸಾಲನ್ನು 'ಪರ್ವತ ಸರಣಿ' ಎನ್ನುವರು. ಉದಾ: ಹಿಮಾಲಯ (ಏಷ್ಯಾ), ಆಲ್ಪ್ಸ್ (ಯುರೋಪ್), ಆ್ಯಂಡೀಸ್ (ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ), ರಾಕಿ (ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ವಿವಿಧ ಭೂಸ್ವರೂಪಗಳು

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಪರ್ವತಗಳ ವಿಧಗಳು:

ಪರ್ವತಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಿಲಾಸ್ತರಗಳ ಮಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಗಳಂತಹ ಆಂತರಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಠಿಣ ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದವು. ಪರ್ವತಗಳು ಪುರಾತನ ಅಥವಾ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವು. ಹಿಮಾಲಯ ಮತ್ತು ಆಲ್ಪ್ಸ್ ಪರ್ವತಗಳು ಇತ್ತೀಚಿನ ಪರ್ವತಗಳು. ಆದರೆ ಅಪಲೇಷಿಯನ್ (ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ) ಮತ್ತು ಅರಾವಳಿ (ಭಾರತ) ಸರಣಿಗಳು ಪುರಾತನ ಕಾಲದ ಪರ್ವತಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅತ್ಯಂತ ಎತ್ತರವುಳ್ಳ ಪರ್ವತಗಳ ಅತಿ ಎತ್ತರ ಭಾಗಗಳು ಹಿಮದಿಂದಾವೃತವಾಗಿವೆ.

ನಿರ್ಮಾಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಮೂರು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

(ಅ) ಮಡಿಕೆ ಪರ್ವತಗಳು

(ಆ) ಖಂಡ ಪರ್ವತಗಳು

(ಇ) ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಜನಿತ ಪರ್ವತಗಳು.

ಅ. ಮಡಿಕೆ ಪರ್ವತಗಳು: ಇವು ಶಿಲಾಸ್ತರಗಳು ಮುದುಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವವು. ಅವು ಅತಿ ಎತ್ತರವುಳ್ಳ ಪರ್ವತಗಳು.

ಉದಾ: ಹಿಮಾಲಯ ಮತ್ತು ಆಲ್ಪ್ಸ್.

ಆ. ಖಂಡ ಪರ್ವತಗಳು: ಎರಡು ಸಮಾನಾಂತರ ಶಿಲಾಸ್ತರಭಂಗಗಳ ನಡುವಣ ಭಾಗವು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಲ್ಪಡುವುದರಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳು ಅತಿ ಎತ್ತರವಾಗಿಲ್ಲ. ಉದಾ: ಸಿಯೆರ್ರ ನಿವೇಡ (ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ) ಮತ್ತು ವಾಸ್ಜೆಸ್ (Vasges) (ಯುರೋಪ್).

ಇ. ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಜನಿತ ಪರ್ವತಗಳು: ಇವು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಸ್ಫೋಟಿತ ವಸ್ತುಗಳು ರಾಶಿಗೊಂಡು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ತಳ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದು, ಎತ್ತರವಾದ ಶಂಖಾಕೃತಿಯ ಶಿಖರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿವೆ. ಉದಾ: ಜಪಾನಿನ ಫ್ಯೂಜಿಯಾಮ ಮತ್ತು ತಾಂಜಾನಿಯಾದ ಕಿಲಿಮಂಜಾರೊ.

ಪರ್ವತಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ: ಪರ್ವತಗಳು ಹಲವು ಮಹತ್ವವುಳ್ಳವು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

- ಎರಡು ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಗಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವೆ.
- ಪರ್ವತಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಉಗ್ರಾಣಗಳಾಗಿವೆ.
- ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ನೀರನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

- ನದಿಗಳ ಉಗಮ ಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿವೆ.
- ವಾಯುಗುಣದ ಮೇಲೆ ಉತ್ತಮ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ.
- ರಮಣೀಯವಾದ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅವು ಪ್ರವಾಸಿತಾಣಗಳಾಗಿವೆ.
- ನೆಡುತೋಪು ಬೆಳೆ (ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್)ಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ.

(ii) ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳು

ಅವು ಸಮತಟ್ಟಾದ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಮತ್ತು ಕಡಿದಾದ ಬದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು **'ಪೀಠಭೂಮಿ'**ಗಳೆಂದು ಕೂಡ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳು ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದು, ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳು ವಿಶಾಲವಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ಭಾರತದ **ದಖನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ**ಯು ಅದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳು ಸಮುದ್ರಮಟ್ಟದಿಂದ ಅತೀ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಟಿಬೆಟಿನ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ. ಇದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತೀ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವು ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳು ತಗ್ಗು ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಇವೆ. ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳು ಕಠಿಣ ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಅಂತಹ ಶಿಲೆಗಳು ಸಮೃದ್ಧ ಖನಿಜಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ನೈಋತ್ಯ ಭಾಗವೊಂದು ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯಾಗಿದೆ.

© NCERT NOT TO BE REPUBLISHED

ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ವಿಧಗಳು:

ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ:

(ಅ) ಅಂತರಪರ್ವತ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ,

(ಆ) ಪರ್ವತಪಾದ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ,

(ಇ) ಖಂಡಾಂತರ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳು.

ಅ. ಅಂತರಪರ್ವತ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳು: ಸುತ್ತಲೂ ಪರ್ವತ ಸರಣಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದಿರುತ್ತವೆ ಉದಾ: ಟಿಬೆಟ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ (ಏಷ್ಯಾ), ಬೊಲಿವಿಯ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ (ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ).

ಆ. ಪರ್ವತಪಾದ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳು: ಒಂದು ಕಡೆ ಪರ್ವತಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಮೈದಾನ ಅಥವಾ ಸಾಗರಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಪಟಗೋನಿಯ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ (ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ).

ಇ. ಖಂಡಾಂತರ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳು: ಖಂಡಾಂತರ ಭಾಗ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಶಿಲಾಪಾಕದ ಹರಡುವಿಕೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾದವು. ಉದಾ: ವಾಯುವ್ಯ ದಖನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ (ಭಾರತ).

ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ: ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳು

- ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತಿನ ಉಗ್ರಾಣಗಳಾಗಿವೆ.
- ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ.
- ಫಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕೃಷಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ.
- ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ.

(iii) ಮೈದಾನಗಳು

ವಿಶಾಲವಾದ ಸಮತಟ್ಟಾದ ಅಥವಾ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಏರಿಳಿತಗಳುಳ್ಳ ತಗ್ಗಾದ ಭೂಭಾಗಗಳನ್ನು 'ಮೈದಾನ' ಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಇವು ಹಲವು ಆರ್ಥಿಕ ಮಹತ್ವಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ.

ಬಹಳಷ್ಟು ಮೈದಾನಗಳು, ನದಿಗಳು ಸವೆಸಿ, ಸಾಗಿಸಿ ತಂದ ರೇವೆ, ಮಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಮರಳಿನಂತಹ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಚಯದಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಮೈದಾನಗಳು ಹಿಮನದಿ, ಮಾರುತ ಹಾಗೂ ಅಲೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ನೀವು ನದಿ ಕಣಿವೆ ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರತೀರಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅನೇಕ ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಉದಾ: ಗಂಗಾ ನದಿ ಬಯಲು ಮತ್ತು ಅದರ ಮುಖಜ ಭೂಮಿ.

ಮೈದಾನಗಳ ವಿಧಗಳು:

ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ರಚನಾ ಮೈದಾನಗಳು, ಸವೆತದಿಂದಾದ ಮೈದಾನಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಚಯನದಿಂದಾದ ಮೈದಾನಗಳೆಂದು ಮೂರು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ಅ. ರಚನಾ ಮೈದಾನಗಳು: ಸಮುದ್ರದ ತಳಭಾಗವು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಲ್ಪಡುವುದರಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಭಾಗವು ತಗ್ಗಾಗುವುದರಿಂದಲೂ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ (ಯುಎಸ್ಎ) ಆಗ್ನೇಯದ ಮೈದಾನ.

ಆ. ಸವೆತದಿಂದಾದ ಮೈದಾನಗಳು: ಇವು ಪರ್ವತ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಗಳು ಸವೆತಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ತಗ್ಗು ಮೈದಾನಗಳಾಗುವುದರಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಸೈಬೀರಿಯಾದ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗ.

ಇ. ಸಂಚಯನದಿಂದಾದ ಮೈದಾನಗಳು: ನದಿ, ಹಿಮನದಿ, ಮಾರುತ ಮೊದಲಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕರ್ತೃಗಳು ಹೊತ್ತು ತಂದ ಮೆಕ್ಕಲು–ಮಡ್ಡಿಗಳ ಸಂಚಯನದಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾದವು ಉದಾ: ಸಿಂಧೂ–ಗಂಗಾ ನದಿ ಬಯಲು.

ಮೈದಾನಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- ಫಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಸಮತಟ್ಟಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
- ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

- ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕವಾಗಿವೆ.
- ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ನಾಡು.
- ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ನಗರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ.

ಮರುಭೂಮಿಗಳು: ಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಪರ್ವತ, ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಮೈದಾನಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ವಾಯುಗುಣದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ಮರುಭೂಮಿಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಅವು ಹಗಲಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಶಾಖದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶೀತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಳೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಅವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಶುಷ್ಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ 'ಮರುಭೂಮಿ ಒಂದು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಶುಷ್ಕ ಪ್ರದೇಶ'. ಭೂಮೇಲ್ಮೈಯಲ್ಲಿ ಐದನೇ ಒಂದು ಭಾಗವು ಮರುಭೂಮಿಗಳಿಂದಾವೃತ್ತವಾಗಿದೆ. ಮರುಭೂಮಿಗಳು ಶಿಲಾಮಯ ಅಥವಾ ಮರಳುಮಯವಾಗಿರಬಹುದು. ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕ ಮತ್ತು ಯೂರೋಪ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಮರುಭೂಮಿಗಳಿವೆ. ಸಹರಾ ಮರುಭೂಮಿಯು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ವಿಶಾಲವಾದ ಮರುಭೂಮಿ.

ಕೆಲವು ಮರುಭೂಮಿಗಳ ನಡುವೆ ಓಯಸಿಸ್‌ಗಳಿವೆ. ಮರುಭೂಮಿಯ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲವು ಚಿಲುಮೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಬರುವುದೋ ಅದನ್ನು ಓಯಸಿಸ್ ಎನ್ನುವರು. ಇದು ಅಲ್ಲಿಯ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವ ವಸತಿಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ನೆರವಾಗುವುದು.

ಮರುಭೂಮಿಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ: ಮರುಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿ ಜನರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜಾನುವಾರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಅಲೆದಾಡುವರು. ಮರುಭೂಮಿಯ ಮಣ್ಣು ಅಷ್ಟೊಂದು ಫಲವತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. ನೀರು ದೊರೆಯುವ ಕಡೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಉದಾ: ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ನೈಲ್ ನದಿ ಕಣಿವೆ. ಕೆಲವು ಮರುಭೂಮಿಗಳು ಸಮೃದ್ಧ ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತು ಹೊಂದಿವೆ. ಉದಾ: ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ, ಕುವೈತ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

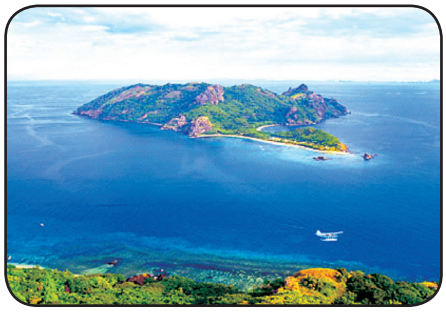
ಮರುಭೂಮಿ

ಓಯಸಿಸ್

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ದ್ವೀಪಗಳು: ದ್ವೀಪವೆಂದರೆ ಸಾಗರ, ಸಮುದ್ರ, ಸರೋವರ ಅಥವಾ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ನೀರಿನಿಂದಾವರಿಸಿದ ಚಿಕ್ಕ ಭೂಭಾಗ. ಇದು ಒಂದು ವಿಧದ ಭೂಸ್ವರೂಪ. ಅತಿ ಚಿಕ್ಕದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ಕಿರುದ್ವೀಪ' (islets) ಎನ್ನುವರು. ನದಿ ಮತ್ತು ಸರೋವರಗಳ ನಡುವಣ ದ್ವೀಪಗಳಿಗೆ 'ನಡುಗಡ್ಡೆ'ಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಭೌಗೋಳಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವೀಪಗಳ ಗುಂಪನ್ನು 'ದ್ವೀಪಸ್ತೋಮ' (ಸಮೂಹ) ಎನ್ನುವರು. ಉದಾ: ಟಿಯರ್–ಡೆಲ್‌ಫ್ಯೂಗೋ, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ.

ದ್ವೀಪ

ದ್ವೀಪಗಳ ವಿಧಗಳು: ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ವಿಧಗಳಿವೆ. ಖಂಡಾಂತರ ದ್ವೀಪಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಗರಿಕ ದ್ವೀಪಗಳು, ಖಂಡಾಂತರ ದ್ವೀಪಗಳು ಖಂಡದ ಪ್ರಧಾನ ಭೂಭಾಗದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಂಡು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ದ್ವೀಪಗಳು. ಉದಾ: ಗ್ರೀನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್, ಐಸ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಇತ್ಯಾದಿ, ಸಾಗರ ದೀಪಗಳು ಬಹುವಾಗಿ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಚಯದಿಂದ ಸಾಗರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವು. ಹೀಗಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ದ್ವೀಪಗಳೆಂತಲೂ ಕರೆಯುವರು. ಉದಾ: ಸುಮಾತ್ರ (ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ). ಹವಳದ ಹುಳುಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ದಿಣ್ಣೆಗಳನ್ನು 'ಹವಳದ ದ್ವೀಪ'ಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಉದಾ: ಲಕ್ಷ ದ್ವೀಪ (ಭಾರತ).

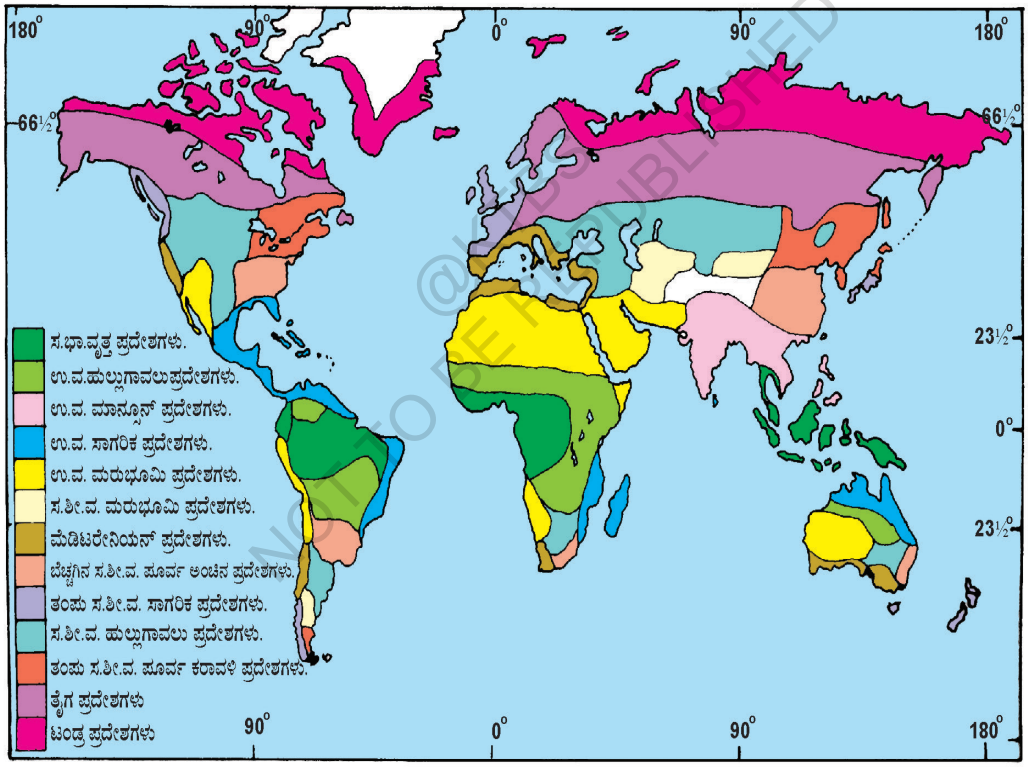
ಅಂಡಮಾನ್–ನಿಕೋಬಾರ್ ಹಾಗೂ ಲಕ್ಷದ್ವೀಪಗಳು ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ದ್ವೀಪಗಳಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ತೀರದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ದ್ವೀಪಗಳಿವೆ. ಉದಾ: ಸೇಂಟ್‌ಮೇರಿ ದ್ವೀಪ (ಕೋಕೊನಟ್ ದ್ವೀಪ) ಇತ್ಯಾದಿ.

ದ್ವೀಪಗಳ ಮಹತ್ವ: ದ್ವೀಪಗಳು ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾದ ವಾಯುಗುಣ ಹೊಂದಿವೆ. ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯು ಜನರ ಪ್ರಮುಖ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

2. ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಅರ್ಥ: ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರದೇಶವೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ವಾಯುಗುಣ, ಮೇಲ್ಮೈಲಕ್ಷಣ, ಮಣ್ಣು, ಸಸ್ಯವರ್ಗ, ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗ, ಮಾನವನ ವೃತ್ತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಅವುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳ ಒಂದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮಧ್ಯ ಯಾವುದೇ ನಿಖರವಾದ ಮೇರೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ವಿಸ್ತಾರ ಮತ್ತು ಮಿತಿಗಳು ಕೇವಲ ಅಂದಾಜಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ: ಪ್ರಪಂಚದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತಿಳಿಯಲು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಧ್ಯಯನವು ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತ.

@KSEEB NOT TO BE REPUBLISHED

ವಿಧಗಳು: ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾದ ವಾಯುಗುಣವನ್ನಾಧರಿಸಿ ಭೂಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಅನೇಕ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.

1. ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಥವಾ ಅಮೆಜಾನ್ ಮಾದರಿ.
2. ಉಷ್ಣವಲಯದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ ಸುಡಾನ್ ಮಾದರಿ.
3. ಉಷ್ಣವಲಯದ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಪ್ರದೇಶಗಳು.
4. ಉಷ್ಣವಲಯದ ಸಾಗರಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು.
5. ಉಷ್ಣವಲಯದ ಮರುಭೂಮಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಥವಾ ಸಹರಾ ಮಾದರಿ.
6. ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಮರುಭೂಮಿಗಳು.
7. ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಪ್ರದೇಶಗಳು.
8. ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಪೂರ್ವ ಅಂಚಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳು.

   (ಚೀನಾ ಮಾದರಿ).
9. ತಂಪು ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಸಾಗರಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು.

   (ಪಶ್ಚಿಮ ಯೂರೋಪ್ ಮಾದರಿ).
10. ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಥವಾ ಪ್ರೈರಿ ಮಾದರಿ.
11. ತಂಪು ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು.

    (ಸೇಂಟ್ ಲಾರೆನ್ಸ್ ಮಾದರಿ).
12. ಶೀತ ಖಂಡಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಥವಾ ಟೈಗಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು.
13. ಟಂಡ್ರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಥವಾ ಶೀತ ಮರುಭೂಮಿ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಹೊಸ ಪದಗಳು:

ಭೂಸ್ವರೂಪ, ಪರ್ವತ, ಬೆಟ್ಟ, ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ, ಮೈದಾನ, ಕಣಿವೆ, ಮರುಭೂಮಿ, ದ್ವೀಪ, ಶ್ರೇಣಿ, ಶಿಖರ, ಮಡಿಕೆ ಪರ್ವತಗಳು, ಖಂಡ ಪರ್ವತಗಳು, ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಪರ್ವತಗಳು, ಪೀಠಭೂಮಿ, ಖನಿಜ, ಹವಳ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರದೇಶ, ವಾಯುಗುಣ.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ

- ಪ್ರಪಂಚದ ಅತಿ ಎತ್ತರವಾದ ಶಿಖರ ಮೌಂಟ್ ಎವರೆಸ್ಟ್.
- ಆಫ್ರಿಕಾದ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯು ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ವಜ್ರದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ.
- ಗಂಗಾ ನದಿ ಮುಖಜಭೂಮಿಯು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಸುಂದರಬನ್ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುವರು.
- ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳನ್ನು ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಟೆಪ್ಪಿ, ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರೈರಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಪಂಪಾಸ್, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಡೌನ್ಸ್ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ವೆಲ್ಡ್ಸ್ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.
- ಭಾರತದ ವಾಯುವ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಥಾರ್ ಮರುಭೂಮಿ ಇದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1. ಭೂಮಿಯ ವಿವಿಧ ಭೂಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು _____ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.
2. ಪರ್ವತದ ಅತ್ಯಂತ ಎತ್ತರವುಳ್ಳ ತುದಿಗೆ _____ ಎನ್ನುವರು.
3. ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತ _____ವಿಧದ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.
4. ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲವು ಚಿಲುಮೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಬರುವುದನ್ನು _____ ಎನ್ನುವರು.
5. ಸಮತಟ್ಟಾದ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಮತ್ತು ಕಡಿದಾದ ಬದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು _____ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

6. ಪರ್ವತಗಳೆಂದರೇನು?
7. ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿ ಎಂದರೇನು?
8. ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ಎಂದರೇನು?
9. ಪ್ರಪಂಚದ ಅತಿ ಎತ್ತರವಾದ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ಯಾವುದು?
10. ಮೈದಾನಗಳೆಂದರೇನು?
11. ಮರುಭೂಮಿ ಎಂದರೇನು?
12. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಯಾವುದಾದರೂ ದ್ವೀಪದ ಹೆಸರು ತಿಳಿಸಿ.
13. ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಂದರೇನು?

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ಭೂಸ್ವರೂಪಗಳ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ.
- ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಮುಖ ಪರ್ವತ, ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಮೈದಾನಗಳ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು.
- ಪ್ರಪಂಚದ ನಕಾಶೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಪರ್ವತ, ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಗುರುತಿಸುವುದು.

© NTBS NOT TO BE REPUBLISHED